

**СТРАТЕГИЈА
ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА
ГРАДА ЗВОРНИК
за период 2018 – 2027.**

Зворник, новембар 2018. године

САДРЖАЈ:

1. УВОД	4
2. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА	4
3. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА	5
3.1. ПРЕГЛЕД СОЦИОЕКОНОМСКОГ СТАЊА	5
3.1.1. ИСТОРИЈСКО-ГЕОГРАФСКИ РАЗВОЈ	5
3.1.1.1. Кључне историјске чињенице	5
3.1.1.2. Географско-комуникацијске карактеристике	5
3.1.1.3. Закључак.....	6
3.1.2. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БОГАТСТВА.....	6
3.1.2.1. Природни ресурси.....	6
3.1.2.2. Културно наслеђе.....	8
3.1.2.3. Закључак.....	9
3.1.3. ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ И КРЕТАЊА.....	9
3.1.3.1. Број становника и домаћинства.....	9
3.1.3.2. Старосна, полна и етничка структура становништва	9
3.1.3.3. Просторни распоред становништва	10
3.1.3.4. Природни прираштај становништва	10
3.1.3.5. Миграције становништва	10
3.1.3.6. Закључак.....	11
3.1.4. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЕКОНОМИЈИ.....	11
3.1.4.1. Број и структура предузећа и предузетничких радњи	11
3.1.4.2. Пољопривредна производња.....	13
3.1.4.3. Туризам	16
3.1.4.4. Закључак.....	18
3.1.5. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА НА ТРЖИШТУ РАДА.....	18
3.1.5.1. Запослени	18
3.1.5.2. Незапослени	19
3.1.5.3. Закључак.....	20
3.1.6. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА У ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА.....	20
3.1.6.1. Образовање.....	20
3.1.6.2. Култура.....	24
3.1.6.3. Спорт	25
3.1.6.4. Здравствена заштита.....	26
3.1.6.5. Социјална заштита.....	28
3.1.6.6. Борачко-инвалидска заштита.....	30
3.1.6.7. Збрињавање расељених лица и обезбеђивање одрживости повратка	30
3.1.6.8. Цивилна заштита и заштита од пожара	31
3.1.6.9. Стање безбедности.....	32
3.1.6.10. Цивилно друштво	33
3.1.6.11. Омладинска политика	33
3.1.6.12. Закључак.....	34
3.1.7. СТАЊЕ ЈАВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЈАВНИХ УСЛУГА.....	35
3.1.7.1. Стање саобраћајне инфраструктуре.....	35
3.1.7.2. Стање комуналне инфраструктуре и јавних комуналних услуга	36
3.1.7.3. Техничка инфраструктура	40
3.1.7.4. Административне услуге	41
3.1.7.5. Закључак.....	42
3.1.8. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	43
3.1.8.1. Квалитет ваздуха	43
3.1.8.2. Кориштење, заштита и управљање водним ресурсима	44
3.1.8.3. Кориштење, заштита и управљање земљиштем	44
3.1.8.4. Стање шумских система.....	44
3.1.8.5. Заштита природног наслеђа	45
3.1.8.6. Утицај локалне економије на животну средину.....	45
3.1.8.7. Закључак.....	46
3.1.9. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	46
3.1.9.1. Просторно планска документација.....	46
3.1.10. БУЏЕТ	46
3.1.10.1. Структура буџета	46
3.1.10.2. Закључак.....	47

3.2. СТРАТЕШКО ФОКУСИРАЊЕ	48
3.2.1. SWOT АНАЛИЗА	48
3.2.2. СТРАТЕШКИ ФОКУСИ.....	49
3.3. ВИЗИЈА РАЗВОЈА	50
3.4. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ	50
4. СЕКТОРСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ	51
4.1. УСКЛАЂЕНОСТ, КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ И МЕЂУСОБНИ УТИЦАЈ СЕКТОРСКИХ ПЛАНОВА	51
4.2. ПЛАН ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА	53
4.2.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА	54
4.2.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ.....	54
4.2.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ	55
4.2.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ	55
4.3. ПЛАН ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА	56
4.3.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА	56
4.3.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ.....	57
4.3.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ	58
4.3.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ	58
4.4. ПЛАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	59
4.4.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА	59
4.4.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ.....	60
4.4.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ	61
4.4.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ	61
5. ОПЕРАТИВНИ ДИО	62
5.1. ПЛАН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЗА ТРИ ГОДИНЕ	62
5.2. ПЛАН ОРГАНИЗАЦИОНИХ И ЉУДСКИХ КАПАЦИТЕТА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ, ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ	73
5.2.1. АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА РАЗВОЈЕМ	73
5.2.2. ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ УПРАВЉАЊА РАЗВОЈЕМ.....	73
5.2.3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ АКТИВНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ПРОЦЕСУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ЗВОРНИК	75
П Р И Л О З И	77
ПРИЛОГ 1: ИНТЕГРИСАНИ ПРЕГЛЕД СТРАТЕГИЈЕ	78
ПРИЛОГ 2: АПАТ ЗА УСКЛАЂИВАЊЕ ПРОЈЕКТА/МЈЕРА, СЕКТОРСКИХ И СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА И ДЕФИНИЦИЈЕ ВАРИЈАБЛИ ЗА ПРАЋЕЊЕ ИНДИКАТОРА.....	93
ПРИЛОГ 3: ПЛАН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И ИНДИКАТИВНИ ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ЗА 2018-2020. ГОДИНУ.....	93
ПРИЛОГ 4: ПРОЈЕКТНИ КОНЦЕПТИ	93
ПРИЛОГ 5: ПРОЦЈЕНА МОГУЋНОСТИ ФИНАНСИРАЊА ПРИОРИТЕТА	93
ПРИЛОГ 6: ПРОЈЕКТИ КОЈИ НИСУ ОБУХВАЋЕНИ ПЛАНОМ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И ИНДИКАТИВНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ОКВИРОМ ЗА 2018-2020. ГОДИНУ.....	94

1. УВОД

Имајући у виду да се 2017. године завршава период важења постојеће Стратегије интегрисаног развоја општине Зворник и препознајући потребу за јачањем одрживог система за управљање локалним развојем, Град Зворник је средином те године исказао интерес за учешће у имплементацији заједничког пројекта Владе Швајцарске и Развојног програма Уједињених нација (УНДП) у БиХ под називом „Пројекат интегрисаног локалног развоја (ИЛДП)“.

Убрзо је потписан Протокол о сарадњи са овлашћеним представником овог пројекта и тако је осигурана консултантска подршка у планирању, изградњи капацитета и успостављању механизма за праћење, вредновање и извјештавање о напретку у остваривању развојних циљева Града Зворника у складу са стандардизованом Методологијом за интегрисано планирање локалног развоја у БиХ (МИПРО).

У року од 10 мјесеци израђена је Стратегија интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година (у даљем тексту: Стратегија) којом су дефинисани визија, стратешки фокуси и стратешки циљеви развоја у области економије, друштвеног развоја, заштите и унапређења животне средине, те програми, мјере и пројекти за њихово остваривање.

2. МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА

Стратегија интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година израђена је у складу са стандардизованом Методологијом за интегрисано планирање локалног развоја у БиХ (МИПРО).

Наведена методологија је припремљена у оквиру Пројекта интегрисаног локалног развоја (ИЛДП) који је заједнички пројекат Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) и Развојног програма Уједињених нација (УНДП). Пројекат је споведен у сарадњи са Министарством за људска права и избјеглице Босне и Херцеговине, Министарством управе и локалне самоуправе Републике Српске, Федералним министарством правде и Савезима општина и градова из оба ентитета, а уз техничку асистенцију Агенције за развој предузећа ЕДА из Бања Луке.

МИПРО методологија се заснива на начелима одрживости (испуњавање економских, друштвених и захтјева за очувањем животне средине на начин који не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе) и социјалне укључености (вођење рачуна о потребама и интересима социјално осјетљивих група ради уједначавања развојних шанси и повећања друштвене правичности). Поред тога, МИПРО методологију карактеришу интегрисаност (интеграција сектора, интеграција временских оквира планирања, усклађеност хијерархијски нижих и виших система планирања) и партиципативност (предано ангажовање јавног сектора и активна укљученост грађана, цивилног друштва, приватног сектора и социјално осјетљивих група у свим фазама процеса управљања локалним развојем).

Сви ови принципи су примјењени у процесу израде Стратегије интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година који је започео потписивањем Протокола о сарадњи између Градске управе града Зворник и Пројекта интегрисаног локалног развоја (ИЛДП), односно доношењем Одлуке о покретању процеса израде Стратегије интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година од стране Скупштине града (Службени гласник града Зворник, број 13/17).

Процес је оперативно водио Развојни тим за вођење процеса планирања интегрисаног локалног развоја (Рјешење број 02-052-1-545/17 од 21.09.2017) уз помоћ секторских радних група за локалну економију, друштвени развој и заштиту животне средине. Формирана је и Партнерска група као консултативно тијело које су чинили представници јавног, приватног и цивилног сектора.

Полазну основу Стратегије интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година чине налази социо-економске анализе, анализе постојећих планских докумената (подсекторске стратегије, акциони планови и сл), те анализе капацитета за успостављање/унапређење система за управљање развојем. На бази релевантних квантитативних и квалитативних података прикупљених из примарних и секундарних извора, идентификовани су стратешки развојни правци (фокуси), дефинисана је визија развоја и утврђени су стратешки и специфични циљеви развоја да би на крају били предложени приоритетни развојни пројекти.

3. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

3.1. ПРЕГЛЕД СОЦИОЕКОНОМСКОГ СТАЊА

3.1.1. ИСТОРИЈСКО-ГЕОГРАФСКИ РАЗВОЈ

3.1.1.1. Кључне историјске чињенице

Зворник је један од најстаријих градова на простору Републике Српске и Босне и Херцеговине. У Римско доба лежао је на врло важној саобраћајници која је везивала руднике у Сребреници (*Domaviji*) са Сремском Митровицом (*Sirmium*) у којој је била ковница новца, а извијесно вријеме и резиденција цара.

Зворник се у историјским списима први пут помиње 1410. године под именом Звоник, а од 1519. године под садашњим називом Зворник. У њему је била смјештена једна од највећих дубровачких колонија у средњевјековној Босни. Турци су 1460. године заузели Зворник који је постао средиште административно-политичке и војне јединице - Зворничког санџака¹. У XVIII вијеку Зворник је био сједиште капетаније и сматрао се „кључем Босне“. Након Аустро-угарске анексије Босне и Херцеговине (1878) постао је сједиште Зворничког среза. С обзиром да је важио за развијени административни и трговачки центар, задржао је тај статус за вријеме Краљевине Југославије (1918-1941) и СФР Југославије. Године 1966. је постао општина и центар међуопштинске регионалне заједнице².

У другој половини XX вијека Зворник је по степену развијености индустријске производње био трећи град у БиХ (одмах после Зенице и Тузле). У погонима и постројењима сконцентрисаним у приградском насељу Каракај радило је преко 15.000 људи. Нажалост, Зворник је у периоду 1992-1995. године погођен ратом. Претрпио је огромна људска и материјална разарања. После потписивања Дејтонског споразума, дио његове територије припао је Федерацији Босне и Херцеговине.

3.1.1.2. Географско-комуникацијске карактеристике

Данашњи град Зворник³ заузима територију површине 371,95 km² и спада у ред развијених јединица локалне самоуправе у Републици Српској⁴. Обухвата 68 насељених мјеста која су организована у 61 мјесну заједницу. Граничи са општинама Братунац, Милићи, Власеница, Шековићи, Осмаци, Сапна, Угљевик и градом Бијељина.

Везу са друмском и жељезничком мрежом сусједне Републике Србије остварује преко четири моста на ријеци Дрини⁵:

- Каракај – међународни гранични прелаз I категорије у друмском саобраћају,
- Шепак – међународни гранични прелаз за путнички промет у друмском саобраћају,
- Зворник – међународни гранични прелаз за жељезнички саобраћај,
- Зворник Стари мост – гранични прелаз за погранични саобраћај.

Готово подједнако је удаљен од већих градова у земљи и региону – Сарајева 140 км, Новог Сада 154 км, Београда 170 км и Бања Луке 216 км.

Како Зворник лежи на источним обронцима Мајевице, морфологија терена је највећим дијелом брдско-планинска⁶. Узвишени вијенци се испречују на југу, западу и сјеверозападу. На истоку је ријека Дрина низ чију обалу се, само једним уским појасом, излази у равницу Семберију.

Клима је умјерено-континентална. Љета су топла, а зиме хладне тако да долази до великих температурних колебања. Падавине су равномерно распоређене у току године⁷. Средња релативна влажност ваздуха износи 78%. Вјетрови су ријетки и слаби (највеће брзине 3,4m/s). Углавном су југозападног правца и каналисани су долином ријеке Дрине. Појава магле је честа. Осунчаност је 45% или 2005 часова годишње. Међутим, могућност кориштења сунчеве енергије у сврху производње електричне и/или топлотне енергије је условљена диспозицијом објеката у простору и мора бити испитана за сваки појединачни случај.

¹ За вријеме османлијске власти у Босни, постојала су три санџака: Босански, Херцеговачки и Зворнички.

² Општине Зворник, Братунац, Сребреница, Власеница и Шековићи.

³ Закон о граду Зворнику (Службени гласник Републике Српске, број 106/2015).

⁴ Одлука о критеријумима за оцјену степена развијености јединица локалне самоуправе у Републици Српској (Службени гласник Републике Српске, број 62/16) и Одлука о степену развијености јединица локалне самоуправе Републици Српској за 2017. годину (Службени гласник Републике Српске, број 93/16)

⁵ Одлука о одређивању граничних прелаза у БиХ, Службени гласник БиХ број 39/12.

⁶ Просјечна надморска висина је 325m.

⁷ Просјечна годишња количина падавина је 850mm/m² атмосферског талога у облику кише и снијега.

3.1.1.3. Закључак

Зворник има повољан гео-стратешки положај. Центар је субрегије Зворник коју чине град Зворник и општине Милићи, Сребреница, Власеница, Братунац, Осмаци и Шековићи. Налази се на граници са Републиком Србијом са којом има развијену друмску и жељезничку везу. Захваљујући томе, сједиште је административних, привредних и друштвених активности у окружењу. Другим рјечима, Зворник има међуопштински и међудржавни значај који може допринети његовом јачем развоју.

3.1.2. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА БОГАТСТВА

3.1.2.1. Природни ресурси

Град Зворник располаже са разноврсним природним богатствима која су значајнија са аспекта квантитета, него квалитета.

Минералне сировине

На подручју града Зворник постоје налазишта неколико врста минералних сировина која су била предмет основних и детаљних геолошких истраживања. Урађени су елаборати о класификацији и категоризацији резерви неметаличних минералних сировина на одређеним локалитетима⁸:

- Физичко-механичка својства и хемијски квалитет техничког грађевинског камена кречњака на локалитету „Јошаница“ су у складу са стандардима индустријске производње шећера и пунила. Тренутно се врши експлоатација до 25% залиха - површинским копом и сепарацијом газдују два привредна субјекта, АД „Каменолом“ Зворник и ДОО „Тренд“ Братунац;
- На локалитету „Бијела стијена“ утврђено је постојање 1,4 милиона тона резерви кварцних конгломерата и пјешчара који садрже 99,65% SiO₂ као корисне компоненте за стакларску индустрију. Ово лежиште експлоатише ДОО „Кесо-градња“ Тршић-Зворник. Око 5 км удаљени локалитет „Бусија“ које има сличне карактеристике, али и мање количине залиха, није у експлоатацији. Концесију над локалитетом „Сопотник“ има ДОО „Рудник“ Бијељина.
- Минералне воде у Козлуку спадају у хидрокарбонатно-натријум-хлоридске воде, минерализације од 3726-5556 mg/l, температуре 12°C, pH вриједности 6,5 и издашности 1,3 l/s. Оне представљају сировинску основу за производњу у АД „Витинка“ Козлук.
- Минералне воде у Кисељаку су, такође, хидрокарбонатно-натријум-хлоридске воде, али са минерализацијом од 2959-7634 mg/l, температуром од 12°C, pH вриједности 6,5 и издашности 1,2 l/s те са гасним есхалацијама CO₂-CO-O₂. Оне представљају значајан потенцијал за развој здравственог туризма - могу се користити за пиће и/или за бањске третмане у сврху лијечења болести метаболизма, органа за варење и органа за вид, бубрежних болести, хроничних упала дисајних органа, реуме, дијабетеса, гастритиса, малокрвности и срчаних обољења.
- Највећи дио свих количина пијеска и шљунка на територији града Зворник смјештен је у алувијалним наносима ријека Дрине и Сапне те у мањим алувијонима осталих притока Дрине. Иако нумерички показатељи о распрострањености наслага указују на богатство реда величина од 400.000.000 m³, само 2% могуће је искористити у експлоатационе сврхе (око 30% је покривено насељеним мјестима, око 10% индустријским и осталим пословним објектима, а око 58% пољопривредним земљиштем). Највеће могуће количине пијеска финих гранулација налазе се у наслагама Зворничког језера, али за сада не постоје егзактни подаци о количинама и квалитету нити о њиховим диспозицијама.

Утврђено је да постоје и металичне минералне сировине и то олова и цинка на локалитету Мајданиште (МЗ Дрињача и МЗ Каменица), олова на локалитету Веоче (МЗ Ђевање), галенита на локалитету планинског врха Јасенић планине Гркиња и сфалерита на локалитету Спасојевица (МЗ Глумине и МЗ Ораовац). Налазишта ових и других минералних сировина међу којима су украсни камен, сига, цигларска и бентонитска глина, још увијек нису довољно истражена. Због тога нису позната њихова детаљна својства и количине. Да би се могли ставити у функцију развоја потребно је претходно приступити изради стручних студија које би показале исплативост експлоатације.

Земљиште и шуме

Земљишни покривач града Зворник је врло хетероген, како у погледу заступљености системских јединица, тако и у погледу својстава земљишта.

⁸ Резерве минералних сировина се могу наћи и на другим локалитетима на подручју града, али нису довољно испитане.

Према статистичким подацима, пољопривредног земљишта је 20.760ха који чине 55,86% укупне површине града Зворник. При томе баште и оранице заузимају 15.924ха од којих је 11.054ха засијано и 4.865ха необрађено. Воћњаци се простиру на 2.593ха, а пашњаци на 1.897ха. Ливада је 341ха.

У погледу квалитета, пољопривредно земљиште се може подијелити на три групе. Прву чини земљиште од друге до четврте категорије (6.056ха или 16,28%), другу земљиште пете и шесте категорије (11.260ха или 30,32%), а трећу земљиште седме и осме категорије (3.444ха или 9,29%). При томе је неплодног земљишта 2.694ха (7,20% укупне површине града) од којих је 602ха у приватном и 2.092ха у јавном власништву.

Приватне земљишне парцеле су релативно уситњене. Највећи је број домаћинстава (око 8.000) која располажу са до укупно 1,5ха пољопривредног земљишта. Приближно 1.500 домаћинстава има између 1,5ха и 5ха, а тек око 1.000 домаћинстава преко 5ха пољопривредног земљишта.

Под шумама је 13.741ха што је 36,94% од укупне површине града. Шумска управа „Зворник“ газдује са 7.480,29ха шума од којих је 5.017,84ха на подручју града Зворник⁹. Оне се могу подијелити према квалитету и условима за развој на шуме од треће до седме категорије. Веома мало је шума треће категорије чија станишта су високо продуктивна. Нешто више је шума четврте и пете категорије која немају посебна ограничења у погледу намјене и кориштења простора. Шуме шесте категорије су на стрмијим теренима па је интезитет њихове сјече мањи. Шуме седме категорије имају само заштитни карактер.

С обзиром да високе шуме са природном обновом чине тек 36%, високе деградиране шуме 7%, шумске културе 13%, а изданацке шуме 35% укупне површине под шумама, може се рећи да структура шума није најповољнија и да због тога експлоатација шумске дрвне масе нема већи развојни потенцијал.

Водни ресурси

Подручје града Зворник је веома богато водним ресурсима. Хидрографску мрежу чини 12 сливних подручја, велики број мањих и већих површинских бујичних токова и извора равномерно распоређених по читавој територији града. Сви они теку од западних планинских подручја према истоку и представљају директне или индиректне притоке ријеке Дрине која, заједно са Зворничким језером, представља источну границу града Зворник¹⁰ и основ за планирање дугорочног развоја - располажу са значајним енергетским, туристичким, спортско-рекреативним, пољопривредним (мелиорације, наводњавање) и саобраћајним потенцијалом¹¹.

Дрина је највећа десна притока ријеке Саве која има међународни значај. Доњи дио њеног тока укупне дужине од 82,6km и са укупним падом од 59,4m, протеже се од ушћа у Саву до Зворника (СТ 90,0km) где је 1955. године изграђена ХЕ Зворник са прибранско-проточним постројењем.

На тај начин је настало Зворничко језеро дуго 25km, широко од 200m до 3km и дубоко до 39m. Међутим, просјечна дубина износи од 5m до 8m јер је 50% базена засуто ерозивним наслагама из бујичних водотокова које се уливају у језеро¹². На његовим обалама постоји велики број викенд кућа које користе приватни власници и њихови гости за одмор и бављење рекреативним активностима на води (сплаварење, регата, пловидба, пливање), те ловом и риболовом јер је језеро станиште пастрмке, липљена, младице, клена, мрене, шкобаља, сома и штуче, као и дивљих патки (глувара). То даје могућност за развој активног туризма.

Значајан хидроенергетски потенцијал (проток од 6,5m³/s) има и ријека Дрињача - Влада Републике Српске је додијелила пет концесија за изградњу малих хидроелектрана. У току је реализација пројеката изградње малих хидроелектрана на локацијама „Испод Кушлата“ и „Медош“. Концесиону накнаду за кориштење ових, као и свих других природних богатстава, наплаћују републички органи. У локални буџет се врати тек нешто више од 6.000,00 KM.

Ријека Сапна може да достигне максимални проток од 14 m³/s. Због велике потисне моћи воде из горњег и средњег тока и малог пада у доњем току, она врло често плави. До најкритичнијих ситуација долази када истовремено порасте водостај ријеке Дрине. Тада се Сапна излива на веће површине плодног земљишта, плави значајан број стамбених и привредних објеката те прекида комуникацију на путним правцима М4 и М19.

⁹ Преосталих 2.462,45 ha шума је на подручју општине Осмаци.

¹⁰ Ријека Дрина протиче дуж цијеле територије општине Зворник - 49,5 km.

¹¹ Просторним планом Републике Српске предвиђена је изградња хидроенергетских објеката (ХЕ Козлук 67,2mW, Дрина I, II и III по 68,5 mW) и идентификована могућност отварања пловног пута.

¹² Долази до процеса замочварења језера који наноси вишеструке штете, од смањења запремине језера до негативних утицаја на читав екосистем језера и непосредне околине.

Остали водотоци, као што су Хоча и Локањска ријека, бујичног су карактера. Приликом обилнијих падавина, изливају се из својих корита причињавајући велике материјалне штете у подручјима кроз која протичу.

Ради заштите од нових поплава и смањивања ризика од природних катастрофа, предузимају се мјере регулисања ових и других ријечних корита у фазама. Урађена је техничка документација за регулисање дијела корита ријека Сапне и Хоче, за заштиту дијела насеља Терминал од великих вода ријеке Дрине, Хоче и унутрашњих вода, за заштиту дијела насеља Економија од великих вода ријеке Дрине, Сапне и унутрашњих вода и за чишћење канала на потезу Челопек-Тршић. На основу ње је извршена регулација корита ријеке Хоче у дужини од 245m и Златице у дужини од 50m, те је извршено чишћење и просјецање дијела корита ријеке Сапне. До завршетка свих потребних радова на овим водотоковима, а нарочито на ријеци Дрини, изложеност ризичног подручја које није прецизно утврђено, остаје велика.

3.1.2.2. Културно наслеђе

Град Зворник има значајно културно-историјско наслеђе које се може искористити у сврху одрживог развоја.

Археолошко налазиште у Дардаганима потиче из периода између 1. и 5. вијека. То је највећи римски каменолом (неогеног кречњака) на Балкану, а вјероватно и најпростирији и најбоље очувани римски камени споменик јамског типа у Европи. Састоји се од два површинска и једног подземног копа са стотинама метара галерија и ходника у којима се могу видјети трагови класраства и примјерци саркофага, те светилиште посвећено богу Митрасу (Митри). Међутим, нерешени имовинско-правни односи спречавају његово стављање у функцију развоја.

Градитељска цјелина Стари град Зворник (Ђурђев град) је проглашена за национални споменик Босне и Херцеговине од стране Комисије за очување националних споменика. Изграђена је крајем 13. или почетком 14. вијека. У 15. вијеку ју је заузео деспот Ђурађ Бранковић по коме и носи име. За вријеме своје владавине (1460-1878) су је проширили Турци, а надограђивали Аустроугари чија је посада у зворничкој тврђави била смјештена у периоду од 1878. до 1918. године. Данас је чине три међусобно повезана дијела: Доњи (са препознатљивом градском капијом), Средњи (са Великом кулом) и Горњи (на брду надморске висине 400m) град. Кроз само језгро Доњег града пролази Магистрални пут М-19 уз који иде пјешачка стаза. До Горњег града је могуће доћи асфалтним путем или пјешачком стазом која пролази поред излетишта Каплан. Веза са Средњим градом се може обезбиједити уређењем старог пута који је изграђен у периоду турске владавине, а обновљен од стране Аустроугара.

Од знаменитости се издваја још Стари жељезни мост. Саграђен је 1929. године, а носи име по Краљу Александру I Карађорђевићу који је помогао градњу. Мост има историјску и архитектонску вриједност - представља врло важан симбол спајања и разумјевања људи Републике Српске и Србије. Општина Зворник прогласила је Мост заштићеним историјским објектом. Радови на његовој санацији биће извршени у току 2018/2019. године заједничким средствима Владе Републике Србије и Града Зворник.

На подручју Зворника се налази још вриједних остатака материјалне културе. Завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Републике Српске је евидентирао 51 културно добро¹³ међу којима су Андрашева вила, зграда Градске управе, зграда Митрополије и храм Рођења Светог Јована Претече (некадашње сједиште Зворничке митрополије), зграда ЈУ Библиотека и музејска збирка-Касина, Стара болница, итд. Њихова санација и/или реконструкција би имала развојни значај, прије свега у области туризма.

Истовремено је у евиденцију Завода уведено 37 археолошких локалитета са подручја града Зворник. Горе поменути Римски каменолом у Дардаганима је свакако највећи и најзначајнији међу њима, али ту је још 13 налазишта из праисторијског периода, два из времена антике, девет из римског доба и 14 из средњег вијека. Међутим, на њима нису рађена ископавања нити спровођене заштитне мјере које морају претходити уврштавању у туристичку понуду града.

У Просторном плану Републике Српске до 2015. године стоји да се у Зворнику налази седам споменика културе, пет из римског доба и четири из средњег вијека. Такође, утврђено је да свједочанство сваког од ових периода представља још 10 објеката. Иако представљају важан дио културно-историјског наслеђа са великим туристичким потенцијалом, због недостатка средстава и нерешених имовинско-правних односа нису направљени кораци ка њиховој валоризацији, заштити и промоцији.

¹³ Од тога је девет стамбених објеката, 15 кућа, седам православних и једно јеврејско гробље, двије цркве, четири спомен костурнице, једна амбијетална цјелина и још 12 других објеката.

3.1.2.3. Закључак

Одрживо кориштење природних ресурса и културно-историјског наслијеђа представља једну од осовина развоја града Зворника.

На експлоатабилним локацијама минералних сировина треба провести додатна геолошка истраживања у циљу класификације и категоризације резерви, а затим резервације простора за експлоатацију. На осталим локацијама треба провести геолошка проспекторска истраживања на основу чијих резултата би се утврдиле зоне перспективне за детаљне истражне радове и за евентуалну експлоатацију. Нарочито је важно да се експлоатација шљунка и пијеска врши у сврху регулације ријечних корита и у складу са водопривредним смјерницама.

Структура земљишта је таква да не пружа могућности за пољопривредну производњу већег обима. Због тога треба подстицати модернизацију газдинстава и радити на оживљавању задруга или формирању кластера. С обзиром да постоје необрађене површине које могу задовољити критеријуме за производњу здраве хране и опште присутан тренд повећања тражње за истом, може се рећи да органска производња има развојну могућност.

Ријека Дрина са језером и притокама има значајан и разноврстан потенцијал који није довољно искориштен. Проблем замочварења језера захтјева израду мултидисциплинарних студија и пројеката на међудржавном нивоу. Питање изградње хидроенергетских објеката није у надлежности локалне самоуправе. Такође, проблеми изливања ријека не могу се ријешити без сарадње са вишим органима и организацијама власти, а управо то је предуслов за интензивнији развој спортско-рекреативних и других привредних (нпр. узгој рибе) активности на води.

Велики број културних и историјских споменика, објеката и добара представља значајан развојни потенцијал у области туризма и уопште. Да би он био искориштен на одржив начин, најприје треба предузети кораке ка њиховој валоризацији, заштити и очувању. Тек онда се могу уврстити у туристичку понуду града Зворника који би заузео посебно мјесто на туристичкој мапи Републике Српске, БиХ и шире регије.

3.1.3. ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ И КРЕТАЊА

3.1.3.1. Број становника и домаћинства

Према попису становништва из 1991. године, град Зворник је имао 81.111 становника.

Попис из 2013. године је показао да на територији града Зворник живи 54.407 становника који образују 17.690 домаћинства и имају 23.336 станова.

Просјечан број чланова домаћинства износи 3,07 што је незнатно мање од републичког (3,20) и државног просјека (3,26).

3.1.3.2. Старосна, полна и етничка структура становништва

Просјечна старост становништва града Зворник је 39,39 година. То се може сматрати његовом компаративном предношћу с обзиром да је просјечна старост становништва у Републици Српској 41,72 година, а у БиХ 39,50 година.

Табела 1. Старосна структура становништва

Године старости	М	Ж	С
До 14 година	4.419	4.291	8.710
Од 15 до 29 година	5.548	4.992	10.540
Од 30 до 65 година	13.795	14.065	27.860
Преко 65 година	2.995	4.256	7.251
Укупно	26.757	27.604	54.407

Извор: Завод за статистику Републике Српске, Резултати пописа 2013. године

Због малог броја дјеце узраста до 14 година, у наредних 10 година би се школе могле суочити са проблемом пада броја ученика. То би за посљедицу имало затварање одјељења и стварање вишка наставног особља. Тај тренд се већ сада може уочити у појединим руралним срединама.

Млади узраста од 15 до 29 година чине 19,37% становника града Зворник. Највећи број њих стиче или је већ стекло високо образовање на универзитетима у Источном Сарајеву, Бања Луци, Београду и Новом Саду. Често тамо и остају тако да се локална заједница суочава са трендом смањења људског потенцијала који се треба брзо зауставити кроз обезбјеђивање квалитетнијих услова за живот и рад.

Највећи број (50,21%) становника је старости између 30 и 65 година. С обзиром да су у радно најпродуктивнијем добу, мјере активне политике тржишта рада (преквалификације, доквалификације, samozапoшљавање и сл) требају бити усмјерене управо на њих.

Како жене чине 51% становника града Зворник, њихово јачање и укључивање у све друштвене токове је од велике важности за развој заједнице.

Етничка структура становништва је промијењена након ратних сукоба. Осим расељавања, узрок томе је било и одвајање дијела рубне територије настањене бошњачким становништвом из састава тадашње општине Зворник и њеног припајања Федерацији БиХ.

Данас је град Зворник међу локалним заједницама са највећим удјелом повратничке популације (36,49%) којој треба обезбједити социо-економске услове за одрживи повратак.

Табела 2. Етничка структура становништва

Етничка/национална припадност	1991.			2013.		
	М	Ж	С	М	Ж	С
Срби	14.760	16.100	30.860	18.452	18.790	37.242
Бошњаци	20.700	27.400	48.100	8.206	8.569	16.775
Хрвати	46	76	122	17	86	103
Остали	425	535	960	55	65	120

Извор: Завод за статистику Републике Српске, Резултати пописа 2013. године

3.1.3.3. Просторни распоред становништва

У градском језгру живи 11.082 или 20,36% становника. У пет приградских насеља (Каракај, Улице, Економија, Дивич, Кула Град) има 7.100 или 13,04% становника. Преосталих 36.225 или 66,6% становника насељава рурално подручје - највећи број житеља имају мјесне заједнице Брањево, Козлук, Локањ, Пилица и Крижевићи.

Циљ је да се у планском периоду обезбједи одржив и равномјеран развој како би сви становници имали једнако доступне јавне услуге и квалитет живљења.

3.1.3.4. Природни прираштај становништва

У Зворнику је присутан тренд смањења броја рођених. Разлог томе је што је дио младих одлазио и заснивао породицу ван подручја града Зворника. Та појава је и данас присутна, али у мањем обиму. Због тога, као и све чешће одлучивања на проширење породице трећим дјететом, 2015. године је дошло до скока, а наредне 2016. године до поновног пада броја рођених.

Истовремено расте број умрлих. То је последица тога што се највећи дио становника налази у зрелој животној доби коју због последица рата и свеprisутности савремених ризико фактора по здравље (стрес, пушење, алкохолизам, гојазност и сл), карактерише присутност хроничних болести.

Табела 3. Број рођених и умрлих

Година	Број рођених			Природни прираштај	Број умрлих		
	М	Ж	С		М	Ж	С
2012.	191	204	395	-28	207	216	423
2013.	200	189	389	-106	261	234	495
2014.	183	161	344	-116	235	225	460
2015.	186	193	379	-121	254	246	500
2016.	195	160	355	-143	268	230	498

Извор: Републички завод за статистику; Градска управа града Зворник, Одјељење за општу управу

Како би се зауставио пад природног прираштаја потребно је да се настави са спровођењем активних мјера популационе политике које су утврђене на ентитетском и/или локалном нивоу (накнада незапосленим породиљама, финансирање трећег покушаја вјештачке оплодње, подршка породицама са четворо и више дјеце и сл), а нарочито са обзбјеђивањем могућности за (само)запослење. Истовремено треба радити на превенцији болести кроз промовисање здравих стилова живота међу становништвом свих узраста, те обезбјеђивању услова за њихово практиковање (физичка активност, здрава исхрана и сл).

3.1.3.5. Миграције становништва

Све је чешћа појава унутрашњих миграција које с једне стране убрзавају процес урбанизације, а с друге носе опасност од пражњења сеоских домаћинстава и старења села. Младе породице из руралних подручја се одлучују на пресељење у урбане дијелове града због лакшег задовољавања потреба за образовањем дјеце и веће доступности свих врста услуга.

Ту се досељава и становништво из сусједних општина, али и из регије које има квалификације потребне за попуњавање нових радних мјеста.

Табела 4. Подаци о укупним миграцијама становништва

Година	Број одсељених становника			Број досељених становника		
	М	Ж	С	М	Ж	С
2012.	298	280	578	410	351	761
2013.	205	221	426	465	485	950
2014.	199	234	433	328	297	625
2015.	183	258	441	186	212	398
2016.	192	238	430	153	189	342

Извор: Полицијска управа Зворник

Ипак, радно способно становништво које не може пронаћи запослење, раније је одлазило и још одлази на привремени рад у иностранство и у догледно вријеме одводи остале чланове породице. Међутим, о томе нема званичних евиденција јер се ниједна од институција не бави системским праћењем дијаспоре. Контакте са њом одржавају чланови породица. На основу тога и долази до појединачних случајева улагања у привредну дјелатност мањег обима. С обзиром на процјену да око 10.000 лица поријеклом из Зворника живи и ради у иностранству, могло би се очекивати да активирање локалних органа власти и привреде на успостављању и изградњи партнерских односа са дијаспором, доведе до инвестиција са развојним ефектом.

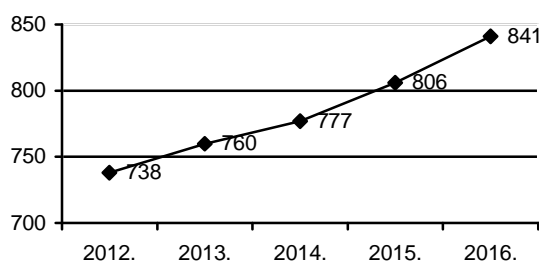
3.1.3.6. Закључак

Опадајућа стопа природног прираштаја и негативан миграцијски салдо могу довести до смањења укупног броја становника, а тиме и понуде радне снаге и расположивости људског капитала. Због тога постоји потреба за ефикасним спровођењем свих мјера популационе политике - осим финансијских давања која су већ установљена, она мора обухватити и мјере промоције и очувања здравља, унапређења система образовања, као и развоја привреде и предузетништва. На тај начин ће се унаприједити услови за живот и стање у економији, а тиме и умањити емиграцијски токови. Истовремено ће се утицати на оне који су им се раније препустили, да капитал који су у међувремену стекли уложе у мјесто поријекла и евентуално тамо врате своју породицу.

3.1.4. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА У ЛОКАЛНОЈ ЕКОНОМИЈИ

3.1.4.1. Број и структура предузећа и предузетничких радњи

Упоредни преглед статистичких података показује да је у периоду од 2012-2015. године дошло до повећања броја пословних субјеката који су регистровани на подручју града Зворник.

Слика 1. Број пословних субјеката

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске, Статистички годишњак 2017.

При томе је највећи број пословних субјеката био организован као друштво са ограниченом одговорношћу (497). Из године у годину је број акционарских друштава нешто преко 60. Установа је 45, а удружења чак 190.

У последње двије године је забиљежен пораст броја пословних субјеката који се баве дјелатностима трговине на велико и мало (за 23), прерађивачке индустрије (за 12), саобраћаја и складиштења (за 10), умјетности, забаве и рекреације (за 10), грађевинарства (за 7) и осталим услужним дјелатностима (за 22). У другим стандардно класификованим дјелатностима готово да није било промјена.

Пословни субјекти који запошљавају највећи број радника и остварују највећи промет, извозно су оријентисани („Алумина“ доо, „Студен-пром“ доо, „Обућа“ доо, „Тиса мод“ доо, „Кристијан

Лавис“ доо, „Даж“ доо, „Витинка“ ад, „Моларис“ доо, „Трио“ доо, „Год“ доо, „Profilico“ доо, „Језеро пласт“ доо, „Дрина пласт“ доо, EnWo“ доо, итд). То је допринијело да се 2017. године на подручју Зворника оствари спољнотрговински суфицит у износу од 120,45 милиона КМ.

Велики удио у укупном промету имале су грађевинске („Зворник путеви“ ад, „Еникон монт“ доо, „Еникон градња“ доо, „Кесо промет“ доо, „Кесо градња“ доо, „Лујић“ доо, „Јокић-инвест“ доо, „Зожи“ доо, итд), трговачке („Зворничанка“ доо, „Стил“ доо, итд), угоститељске (хотел „Видиковац“, хотел „Новак“, мотел „Лагуна“, мотел „Викторија“, итд) и друге компаније које се баве услужним дјелатностима.

Током последњих пет година, у области предузетничке дјелатности било је осцилација.

Табела 5. Број самосталних предузетника

Врста дјелатности	Број самосталних предузетника				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Трговачке радње	287	279	250	265	259
Угоститељске радње	180	185	158	163	156
Занатске радње	236	231	216	228	230
Пољопривредна дјелатност	2	2	2	2	2
Пријевозници	8	10	11	14	17
Такси пријевозници	53	67	63	65	66
Ауто школе	5	5	5	7	9
Остали	52	56	18	22	39
Укупно	823	835	723	766	778

Извор: Одјељење за привреду, пољопривреду и друштвене дјелатности

Број трговачких радњи је значајно смањен 2014. године када је Зворник задесила природна катастрофа. Након санирања последица поплава и клизишта, дошло је до његовог повећања. Међутим, са отварањем већих трговачких ланаца, поново је угашен одређени број трговинских радњи. Истом линијом се креће број угоститељских радњи, док број занатских радњи, пријевозника и осталих дјелатности константно иде узлазном путањом. Међу занатлијама је највише фризера (59), ауто сервиса (40), грађевинских радњи (38), пекара (16), радњи за поравке електричних апарата, рачунара и телекомуникационе опреме (12), ауто перioniца (9) и златара (7). По пет је радњи за производњу бетонских елемената, фотокопирница, кројача и оптичара, по четири радње за машинску обраду метала, месаре и пржионице кафе, по три часовничара, фотографа, штампарија, радњи за производњу намјештаја и прехранбених производа. Дјелтношћу чистићења и производњом сточне хране баве се по два предузетника. Само је по један гумар и обућар и једна пилана.

Све ове податке треба укрстити са подацима Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге Републике Српске. У њен Јединствени информациони систем за регистрацију пословних субјеката Републике Српске уписано је тек 579 правних лица и привредних друштава са сједиштем у Зворнику. То значи да само 71,83% регистрованих пословних субјекта послује и предаје завршне рачуне. Остало су пословни субјекти који су прекинули обављање дјелатности, али нису измирили дуговања и/или спровели процес одјаве.

Како би се подстакли раст и развој постојећих и отварање нових пословних субјеката, те покретање производних дјелатности и улагање домаћих и страних инвеститора на подручју града Зворник, основана је Пословна зона „Јадар“. Она је у власништву Владе Републике Српске која је право управљања пренијела на локалну заједницу. Налази се у Каракају, приградском насељу у непосредној близини граничног прелаза са функцијом робног царинског терминала и магистралних саобраћајница (М4 и М19). Простире се на јединственој парцели¹⁴ површине 8,08 ха и има изграђену инфраструктуру која се треба уредити и ставити у функцију¹⁵.

Процедура и услови уласка инвеститора у Пословну зону „Јадар“ утврђени су Правилником о условима и поступцима давања у закуп земљишта и објеката инвеститорима. Њиме је одређено да се земљиште и објекти могу купити од Владе Републике Српске или узети у закуп од локалне управе на период од 5 година који може бити продужен на 10 година након истека прве године од покретања производње, да висина закупнине зависи од величине површине која је предмет закупа и да је закупнина нижа у периоду припреме за производњу не дужег од 6 мјесеци, да инвеститор може бити ослобођен до 60% укупне закупнине ако улаже сопствена средства у грађевинске и друге радове који служе прилагођавању објекта општој намјени (струја, вода,

¹⁴ Парцелација мањих површина се врши по доношењу одлуке о њиховој продаји од стране Владе Републике Српске.

¹⁵ приступни и унутрашњи путеви, водоводни и канализациони прикључци, гасне инсталације и електро и телекомуникациона мрежа су изграђени у складу са потребама некадашње Дрвне индустрије „Јадар“ па се може јавити потреба да се њихове карактеристике и капацитети прилагоде новим корисницима

канализација), те да предност имају инвеститори који запошљавају више радника (најмање један радник на сваких 1000m² заузетог простора (земљишта), односно најмање три радника на 1000m² заузетих функционалних објеката) и имају производњу намијењену извозу.

Тренутно у Пословној зони „Јадар“ своју дјелатност обавља само једно предузеће које се бави производњом и извозом дрвеног пелета. Из њеног састава је издвојен објекат који је продат фабрици за производњу обуће смјештеној непосредно уз Пословну зону „Јадар“. Осталим заинтересованим инвеститорима могу се продати или дати у закуп други објекти укупне површине 25.000 m² (7.000 m² се може одмах користити, а преосталих 18.000 m² се мора претходно уредити). Да би се повећао број инвеститора и остварила већа попуњеност Пословне зоне „Јадар“, неопходно је да се редифинишу власничка и управљачка права и дужности.

С намјером да прошири понуду инвестиционих локација, Град Зворник је од „Инжењеринг“ АД у стечају откупио 5,8ha земљишта које се наслања на Пословну зону „Јадар“ и на коме је изграђено 10 објеката укупне површине 3.900m². Они су у прилично добром стању и имају све потребне прикључке тако да се уз незнатна улагања могу прилагодити потребама инвеститора из различитих сектора.

Са истим циљем је од „Нови извор“ АД у стечају откупљено земљиште у широј индустријској зони у Каракају. Међутим, оно није изграђено и представља „brownfield“ локацију која се може понудити инвеститорима, али и изградити нова пословна зона која би омогућила развој привреде у складу са локалним потребама и развојним трендовима.

Град Зворник континуирано спроводи економске и друге реформе у циљу успостављања повољног пословног окружења. Израђена је општа и спроведбена просторно-планска документација те су поједностављене процедуре, скраћени рокови и смањени трошкови за отпочињање и развој пословања. На примјер, стопа пореза на непокретности је смањена са 20% на 0,14%. Рокови за издавање локацијских услова су скраћени на 5 дана, грађевинске дозволе на 3 дана и употребне дозволе на 10 дана од дана подношења комплетне документације. Утврђено је да се висина ренте по 1 m² корисне површине производних и помоћних објеката креће од 0,5% (шеста зона) до 5% (прва зона) просјечне грађевинске цијене 1m². Поред тога, списи и радње правних лица у вези са радом и радним односима су ослобођени плаћања административне таксе.

Град Зворник, односно Одјељење за привреду и друштвене дјелатности и Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу пружају и друге услуге инвеститорима, као што су давање информација о процедурама и трошковима отпочињања пословања у Републици Српској и БиХ, помагање приликом прибављања сагласности и дозвола за које су надлежни виши органи власти и обезбјеђивање логистичке подршке приликом конкурисања за подстицајна средства институција Републике Српске и БиХ. Такође, два службеника су чланови Сарадничке мреже за пружање постинвестиционе подршке¹⁶ која се састоји у успостављању и одржавању редовних контаката представника надлежног министарства и локалне управе са домаћим и/или страним инвеститорима с циљем идентификовања и рјешавања препрека у обављању привредне дјелатности. Сврха тога је да се постојећи инвеститори задрже и подстакну на проширење обима и врсте посла, а нови привуку.

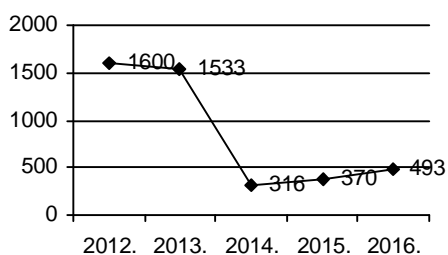
Захваљујући свему наведеном, у истраживању „Financial Times“-а за 2018. годину је Град Зворник наведен као четврти међу 10 микроградава Европе по исплативости пословања за инвеститоре.

3.1.4.2. Пољопривредна производња

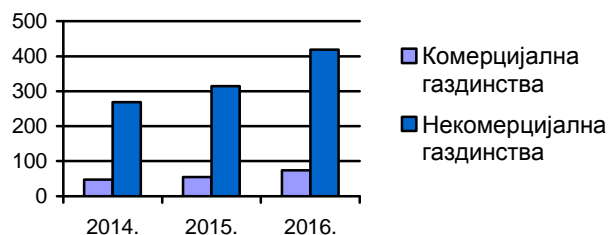
Пробни попис пољопривредних газдинстава 2006. године показао је да се на подручју тадашње општине Зворник пољопривредном производњом бавило око 9.500 газдинстава.

Међутим, у Пословној јединици Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге у Зворнику (АПИФ), 2012. године било је регистровано 1.600, а 2013. године 1.815 пољопривредних газдинстава. Са законским измејнама из 2014. године тај број је смањен скоро пет пута. Разлог томе је што већина носилаца газдинстава није била довољно информисана о обавези и начину нове регистрације. Постепено долази до унапређења ситуације, али је достигнута тек трећина ранијег броја регитрованих газдинстава.

¹⁶ Сарадничка мрежа је формирана кроз заједнички пројекат Међународне финансијске корпорације, односно мисије Свјетске банке у БиХ и Министарства за економске односе и регионалну сарадњу Републике Српске.

Слика 2. Кретање броја регистрованих пољопривредних газдинстава
Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Слика 3. Однос броја регистрованих комерцијалних и некомерцијалних пољопривредних газдинстава
Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Највећу промјену је представљало разврставање газдинстава на комерцијална и некомерцијална. Највећи број газдинстава не може да испуни услове за стицање комерцијалног статуса – немају довољан број производних јединица утврђених подзаконским актом и нису тржишно оријентисани те не остварују приходе довољне за покривање трошкова пензијског и инвалидског осигурања, а поготово не за остваривање финансијске добити. Због тога је 2016. године било тек 74 комерцијалних и 419 некомерцијалних газдинстава.

У пољопривредној производњи од билјних култура највише су заступљени кукуруз и стрна жита.

Табела 6. Производња ратарских култура

Год.	Кукуруз		Пшеница		Јечам	
	производња (t)	површина под засадима (ha)	производња (t)	површина под засадима (ha)	производња (t)	површина под засадима (ha)
2012.	19070	5959	1800	450	135	30
2013.	27000	6000	2145	550	288	80
2014.	17500	5100	1554	555	180	75
2015.	27000	6000	1624	560	192	75
2016.	36000	6000	2475	550	245	70

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности; Републички завод за статистику Републике Српске, Статистички годишњак 2016.

Стабилна производња ових ратарских култура представља добру основу за развој сточарства, односно производњу меса и млијека.

Табела 7. Пројена сточног фонда

Врста стоке	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Говеда	3920	3900	3870	3780	3740
Овце	15800	15050	15200	15300	15100
Свиње	9000	8500	8530	8700	8860
Коњи	189	188	185	179	181
Перад	85000	83650	81000	80000	81000
Козе	600	575	580	600	590

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Константно се врши тов говеда. Међутим, због увоза великих количина меса на нивоу државе, диспаритета цијена грла за тов и утовљених грла, недовољно развијене понуде силажних хранива и недостатка организованог откупа, производња меса се смањује. Пројецтује се да је 2016. године утовљено око 1.600 јунади тежине између 650kg и 750kg. Највише их је продато приватним месарима и закупцима који плаћају већу откупну цијену од овлашћених клиница. Током 2017. године се јавила могућност продаје живе стоке у Турску, али она није искориштена због немогућности вршења честих испорука већих количина тачно одређеног квалитета.

Свињогојство даје нешто више меса. Њиме се углавном баве индивидуална домаћинства ради задовољавања сопствених потреба, али постоји и неколико фарми које производе товљенике. Међутим, велике осцилације на тржишту не доприносе стабилности њиховог пословања.

Поред тога, због повећања цијене сточне хране, падају откупне цијене и нередовне исплате од стране мљекара¹⁷ те кашњења премија, долази до смањења броја музних крава и производње млијека. Пројецтује се да тренутно постоји око 2.400 музних крава. При томе само око 20 домаћинстава посједује више од пет, а око 50 домаћинстава између три и пет музних крава.

¹⁷ Ранија прерада млијека је била везана за мљекару „Бјанка“ доо Зворник која се налази у стечају. Тренутно откуп млијека врше двије мљекаре од којих је једна из Козарске Дубице, а друга из Градачца.

Највећи број домаћинстава (90%) има једну до двије музне краве. Због тога је током 2016. године произведено 561.000 млијека мање него 2012. године када су мужене краве, овце и козе дале укупно 5.964.000 млијека. Овчарство и живинарство су 90% оријентисани на задовољавање сопствених потреба домаћинстава и повремену продају (постоје само двије фарме које врше услужни тов пилића за познатог купца).

Измјена сортимента и примјена адекватних агротехничких и превентивно-заштитних мјера допринијели су унапређењу воћарске производње (већи приноси, побољшање квалитета воћа). На површинама под воћем најзаступљенија је још увијек шљива „пожегача“, али је постепено потискује „чачанка“. Видљив је и тренд раста производње јабука, крушака и другог воћа коме је допринео програм подстицајних мјера града Зворник - у периоду од 2010. године до 2016. године са око 150.000 КМ подржана је садња 40.000 нових садница. На тај начин су извршена "трајна улагања" у вишегодишње засаде који ће у изузетно повољним агро-еколошким условима доносити значајне приносе у наредних 15 до 20 година.

Табела 8. Производња воћа

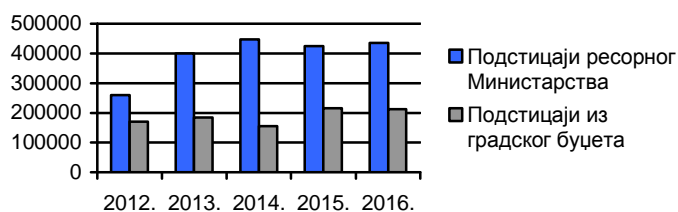
Год.	Јабукe		Крушке		Шљиве	
	Производња (t)	принос по стаблу (кг)	производња (t)	принос по стаблу (кг)	производња (t)	принос по стаблу (кг)
2012.	252	14,0	143	13,0	1650	11,0
2013.	285	15,0	168	14,0	4650	30,0
2014.	215	11,0	123	10,0	3140	20,0
2015.	285	15,0	168	14,0	3875	25,0
2016.	251	14,0	154	13,0	3520	22,0

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Да би ти приноси били искориштени, у наредном периоду треба радити на унапређењу капацитета за складиштење и прераду, а нарочито за производњу сокова, џемова, сушеног воћа и сл. Стимулативним мјерама и заједничким улагањима произвођача и прерађивача, остварио би се повратни утицај на повећање обима примарне пољопривредне производње. Такође, посебну пажњу треба посветити обнављању традиције производње јагодичастог воћа, односно подизању конвенционалних, али и органских засада малине. Међутим, понуда квалитетног и здравствено исправног садног материјала није адекватна, а и откупне цијене нису стабилне.

Поврће се гаји ради подмирења властитих потреба пољопривредних произвођача и продаје на пијаци. Интензивнијим наводњавањем и подизањем затворених простора (стакленика, пластеника) остварили би се већи приноси повртларских култура чији би пласман на тржиште имао позитиван ефекат на укупну пољопривредну производњу.

Да би се остварио напредак у свим овим правцима, односно да би се утицало на заступљеност интензивног и тржишно оријентисаног узгоја, осим подстицаја Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске за развој пољопривреде и села, Град Зворник регистрованим пољопривредним газдинствима додјељује дио својих буџетских средстава¹⁸.

Слика 4. Износ одобренних подстицаја за пољопривреду (КМ)

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Поред давања директних финансијских подстицаја по величини засијане површине и броју грла стоке, Град Зворник суфинансира изградњу објеката за смјештај стоке и пружа подршку samozапашљавању у пољопривреди (плаћање половине мјесечног износа доприноса за пензионо и здравствено осигурање), те предузима и друге мјере за унапређење пољопривредне производње - изграђено 10 противградних станица које са противградним станицама сусједних општина чине јединствен и функционалан систем одбране од градоносних облака. Такође, пружа подршку пољопривредним газдинствима приликом (пре)регистрације и остваривања права на републичке подстицаје, организује стручна путовања и посјете сајмовима, врши процјене засијаних површина, остварених приноса и обима пољопривредне производње.

¹⁸ Програм коришћења буџетских средстава за унапређење пољопривредне производње у граду Зворнику се доноси за сваку годину.

Међутим, то није довољно за интензивирање пољопривредне производње. Осим раније наведених мјера, томе може допринијети и давање подстицаја удруживању пољопривредних произвођача у задруге и кластере - заједничким наступом у оквиру једне гране пољопривредне производње произвођачи могу да под повољнијим условима обезбједе репро материјал и пласирају своје производе купцима уз остваривање континуитета, квалитета и квантитета у производњи.

3.1.4.3. Туризам

Изузетан географски положај и значајна природна, прије свега хидролошка богатства и културно-историјско наслеђе представљају туристичке потенцијале града Зворника. Најзначајнији су ријека Дрина и Зворничко језеро, извори минералне воде у Витиничком Кисељаку, планина Гркиња, римски каменолом у Дардаганима те средњевјековна тврђава Ђурђев Град.

Дрина је била граница између Западног и Источног Римског царства. Тада је била пловни пут којим су се кретале трговачке лађе познате као „буринке“ или „зворникуше“. Временом је природа њеног тока измјењена, али је остала хладна, чиста и богата рибом (пастрмка, сом, штука, младица, мрена, шкобаљ, итд). Због тога пружа могућност за бављење риболовом, али и ловом с обзиром да је станиште и дивљих патки „глувара“. Такође, погодна је за спортско-рекреативне активности које привлаче активне туристе (пливање, сплаварење, скокови у воду).

На Зворничком језеру се могу возити кајаци, кануи и народни чамци. У његовом приобаљу су мале плаже и велики број викенд кућа које могу примити туристе након што се спроведе процес легализације њихове градње и регистрације као туристичких домаћинстава и/или објеката за смјештај. Поновним отварањем репрезентативног хотелског објекта на стјени изнад језера значајно су унапријеђени укупни смјештајни капацитети. Услуге опуштања и релаксације које се овдје планирају пружити допринијеће употпуњавању садржаја боравка свих посјетилаца ове микролокације и Зворника уопште.

Језеро ће бити „улазна капија“ у Национални парк Дрине о чијем оснивању је Влада Републике Српске већ донијела законски акт¹⁹. На њега и околно подручје се пружају погледи са бројних видиковаца на планинарској стази „Гркиња“ која иде по истоименој планини. Дуга је 15 km и досеже до 700 m надморске висине. Као таква спада у ниже стазе и средње је захтјевна. Манифестација „Поход на Гркињу“ уврштена је у календар догађаја Планинарског савеза Републике Српске за мјесец октобар. Даљем развоју ове локације као туристичког производа може допринијети уређење двије постојеће ловачке куће, као и претварање затвореног објекта ЈУ ОШ „Јован Цвијић“ у Лијешњу у планинарски дом. За комплетирање туристичке понуде активним туристима може се искористити и стаза на сусједној планини Удрч која има разлику од 900 m надморске висине и успон од 4 часа, али под условом да се уреди и маркира.

Витинички Кисељак посједује одређене елементе туристичке атрактивности – осим изворишта минералне воде чије је благотворно дејство на различите болести откривено почетком XIX вијека, има очувану животну средину, добру повезаност са већим срединама те традиционално гостопримљиво становништво. Због тога је до 90-их година прошлог вијека овдје годишње долазило између 6000 и 7000 посјетилаца. Међутим, данас се о Витиничком Кисељаку не може говорити као о туристичкој дестинацији јер нема изграђених угоститељско-смјештајних капацитета и организованих спортско-рекреативних, културно-забавних и других садржаја. До сада је Градска управа града Зворник уложила средства у спољње уређење изворишта и санацију путне инфраструктуре. Истовремено је Туристичка организација града Зворник вршила едукације становништва у вези са регистрацијом сеоских домаћинстава и пружањем услуга у складу са стандардима и трендовима у туризму, али оне још нису дале очекиване резултате.

Као што је раније речено, археолошко налазиште у Дарадаганима представља највећи и најбоље очувани камени римски споменик јамског типа у Европи. У сарадњи Градске управе града Зворник, Музеја Семберије (Бијељина) и Филозофског факултета из Љубљане (Словенија), вршена су истраживања мањег обима чији резултати су показали да је овдје вађен и клесан камен за изградњу Сирмијума (данашња Сремска Митровица, Република Србија). Активности у правцу заштите, уређења и стављања локалитета у функцију визиторског центра, заустављене су због нерјешених имовинско-правних односа и недостатка средстава. Тиме је одложено позиционирање Зворника на туристичкој мапи Републике Српске и БиХ као јединственог мјеста за тематске посјете туриста и екскурзије ученика и студената, окупљање стручне јавности, одржавање научних конференција и слично.

¹⁹ Закон о Националном парку „Дрина“, Службени гласник Републике Српске број 63/17.

Исти проблеми постоје и у вези са Ђурђев градом који је стављен под заштиту државе. Градска управа града Зворник је финансирала израду идејног архитектонско-урбанистичког пројекта реконструкције и ревитализације читавог градитељског комплекса, уградњу расвјете и видео надзора у Горњем граду и уређење једне од двије пјешачке стазе којима су дата имена по легендама о Ђурађевој жени, проклетој Јерини (Јеринин пут камена и Јеринин пут страсти) како би се посјетиоци заинтересовали за обилазак и тиме отворила могућност за организовање пјешачких тура са едукативним елементом као допунским садржајем за активне туристе. Међутим, нерешени имовинско-правни односи и обим, сложеност и цијена конзерваторских, рестаураторских и других радова који се требају предузети како би се од тврђаве створила туристичка атракција, захтјевају средства која се не могу обезбједити само из градског буџета.

Због недовољне изграђености туристичке инфраструктуре и супраструктуре, односно развијености туристичких производа, Зворник је тренутно најзанимљивији посјетиоцима из регије које привлаче неке од бројних манифестација. „Зворничко љето“ је традиционална манифестација културно-забавног садржаја коју Град Зворник организује у периоду од 02. до 08. августа већ 18 година за редом. Концерти познатих извођача се одржавају на градској плажи, а остатак програма на платоу испред објекта Касина, на градском шеталишту, у Дому омладине и на другим прикладним локацијама. Током тих седам дана се уприличи много културних садржаја, као што су ликовне или вајарске колоније, сајам књига, књижевне вечери, тематски мини концерти, позоришне представе и слично. Ову манифестацију, која је уврштена у туристичку понуду БиХ, сваке године посјети више хиљада људи из непосредног окружења.

Када се ради о промоцији етно-гастрономских вриједности овог простора, у мају мјесецу одржавају се „Златне руке Зворника“. Посјетиоцима ове манифестације се пружа могућност да купе неки од ручних радова и уживају у специјалитетима овог краја. Љубитељима спортских манифестација Зворник је занимљив током одржавања „Зворничке ципијаде“ и Изложбе паса свих раса ЦАЦ БиХ (мај), те „Државног првенства у кајаку и кануу на мирним водама“ (јул). Поред наведених, у Зворнику се одржава и низ других манифестација као што су: Светосавска недеља са светосавским балом (јануар), Каимијини дани (јун), Видовдански сабор (јул), Конференција беба (јун), Фестивал дјечијег фолклора (јун), Комедија фест и многе друге. Број њихових посјетилаца се повећава сваке године.

Табела испод показује да је 2016. године дошло до пада броја и посјетилаца и туриста, али је процјена Туристичке организације града Зворник да је он био привремен јер је током 2017. године остварен нови раст (преко 60%). Ипак, то још није ни близу довољно за остваривање значајнијег туристичког промета који може дати допринос социјално-економском напретку локалне заједнице.

Табела 9. Број долазака и ноћења туриста

Год	Доласци			Ноћења		
	Укупно	Домаћих туриста	Страних туриста	Укупно	Домаћих туриста	Страних туриста
2012.	3224	2088	1136	5052	3270	1782
2013.	3169	2220	949	4671	3162	1509
2014.	3269	2316	953	4663	3306	1357
2015.	3577	2605	972	5176	3760	1416
2016.	3365	2383	982	4648	3300	1348

Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

То је нарочито јасно ако се има у виду да у структури укупног оствареног броја туристичких долазака домаћи туристи учествују са нешто више од 70%, а страни са нешто мање од 30% и да је просјечна дужина њиховог боравка 1,45 дана. То потврђује да је Зворник град који посјећују туристи у транзиту. Да би се они задржали више времена и да би се привукле друге врсте туриста, осим конкретних туристичких производа неопходно им је понудити садржајан и квалитетан боравак у самим угоститељским објектима.

Тренутно је регистровано девет угоститељских објеката смјештајног типа од којих су три у категорији са четири, два у категорији са три и два у категорији са двије звјездице, те два без категорије. У њима има укупно 107 соба и 15 апартмана, односно 300 лежаја.

Табела 10. Угоститељски објекти смјештајног типа према врсти и капацитету

Врста смјештаног објекта	Број објеката	Број лежаја
Хотел	3	155
Мотел	4	99
Хостел	1	30
Остало	1	16
Укупно	9	300

Извор: Туристичка организација града Зворник

Највећи капацитет имају три хотела од којих један може да пружи услугу ноћења за 60, други за 50 и трећи за 45 особа. Ни један од њих не може да понуди смјештај већим туристичким групама или да учествује у реализацији ђачких екскурзија и догађаја већег обима попут конференција, семинара и сл. Осим тога, нема регистрованих туристичких домаћинстава нити физичких лица који пружају услуге смјештаја по принципу „стан на дан“ који би могли задовољити потребе индивидуалних туриста по приступачнијим цјенама. Све то је ограничавајући фактор за развој туризма који мора бити превазиђен у планском периоду.

Када су у питању угоститељски објекти који пружају услуге хране и/или пића, може се рећи да је њихов број задовољавајући (159). Међутим, већина ресторана не нуди традиционалне производе зворничког краја. Такође, ниједан није специјализован за одређену врсту кухиње тако да су јеловници постојећих 20 ресторана уобичајени и прилично уједначени. Постоје још двије пицерије, 58 кафе барова, 20 бифеа, осам гостионица, три пивнице и 48 осталих угоститељских објеката (брза храна, буреџиница, ћеваџиница, брза храна и сл).

3.1.4.4. Закључак

У наредном периоду треба радити на формирању и уређењу инвестиционих локација, стандардизацији система пружања услуга инвеститорима, промоцији пословних прилика и обезбјеђивању подстицаја за покретање и/или обављање производних и услужних дјелатности. Најразвијенија су предузећа из области прерађивачке индустрије која могу привући стране кооперанте. На то треба рачунати приликом планирања индустријског развоја који се мора односити и на јачање прехрамбене, текстилне, обућарске, дрвне и металне индустрије.

Посебна пажња се мора посветити развоју малих и средњих предузећа, научно-истраживачких дјелатности и иновационих центара као нуклеусима будућег привредног развоја. Њихово постојање се може позитивно одразити и на стање у пољопривреди која не може добити већи замах без системске подршке, удруживања капацитета пољопривредних произвођача и примјене нових технологија.

Сарадња са научним установама и стручним организацијама је неопходна и у области туризма. Природни ресурси, историјски споменици и објекти културе дају Зворнику могућност да испрати трендове у развоју туризма који предвиђају раст активног, здравственог и културног туризма. Њихово искориштавање на одржив начин подразумева предузимање истраживачких, конзерваторских, рестаураторских, заштитних и сличних радова, улагања у изградњу инфра и супраструктуре, едуковање постојећих и нових пружалаца услуга те спровођење активности на промоцији. На тај начин би се утицало на повећање броја (само)запослених у сектору туризма. С обзиром да је овај број у интеракцији са другим областима привређивања (пољопривреда, саобраћај, и др), све то би се позитивно одразило на укупно стање локалне економије.

3.1.5. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА НА ТРЖИШТУ РАДА

3.1.5.1. Запослени

Подаци Републичког завода за статистику показују да на подручју града Зворник расте број запослених. Разлог томе је проширење капацитета прерађивачке индустрије, али и давање подстицаја за запошљавање у привреди од стране републичких и локалних органа власти.

Табела 11. Број запослених према полу

Пол	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Мушкарци	4.714	4.662	4.698	4.741	4.973
Жене	3.218	3.260	3.262	3.437	3.587
Укупно	7.932	7.922	7.960	8.178	8.560

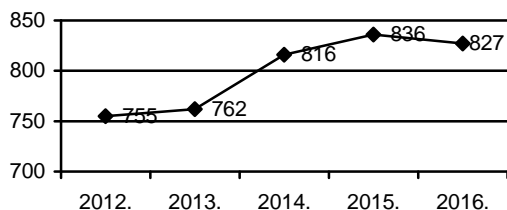
Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

Међу запосленим је 42% жена и 58% мушкараца. Ако се узму у обзир раније наведени подаци о старосној структури становништва, може се рећи да је запослено 18,04% радно способне женске и 24,51% радно способне мушке популације.

Највише је укупно запослених у прерађивачкој индустрији (31,30%) и трговинској дјелатности (15,50%). Слиједи образовање (9,14%), здравствена заштита и социјални рад (8,53%), јавна управа и одбрана (7,61%), саобраћај и складиштење (7,23%), грађевинарство (5,12%), хотелијерство и угоститељство (4,58%). У пољопривреди је регистровано тек 0,77% запослених.

У периоду од 2012. године до 2015. године дошло је до осјетног раста просјечних нето плата запослених. Разлог томе је било отварање значајног броја радних мјеста у прерађивачкој

индустрији у којој су плате међу највишима²⁰. Иако је 2016. године настављено запошљавање у овој области, дошло је до незнатног смањења просјечне нето плате због већег броја запослених на мање плаћеним пословима у области трговине и грађевинарства. Ипак, она и даље не одступа значајно од просјечне нето плате у Републици Српској која је 2016. године износила 831 КМ.

Слика 5. Просјечна нето плата запослених на подручју града Зворник
Извор: Републички завод за статистику Републике Српске

3.1.5.2. Незапослени

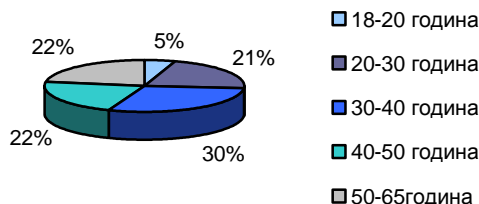
Упоредо са растом броја запослених, смањује се број незапослених лица. При томе је осјетнији пад броја незапослених лица која активно траже посао од пада броја лица која су пријављена као незапослена ради остваривања права на здравствено осигурање и друге повластице.

Табела 12. Број регистрованих незапослених лица

Година	Број регистрованих незапослених лица која активно траже посао	Број лица која су пријављена на евиденцију ради остваривања других права	Укупно
2012.	5.115	-	-
2013.	5.108	3.701	8.809
2014.	5.187	3.671	8.858
2015.	5.014	3.662	8.676
2016.	4.700	3.596	8.296

Извор: Републички завод за запошљавање Републике Српске, Филијала Зворник

Старосна структура регистрованих незапослених лица која траже посао је повољна јер је процентуална заступљеност свих старосних доби готово једнака.

Слика 6. Старосна структура регистрованих незапослених лица која траже посао
Извор: Завод за запошљавање Републике Српске, Филијала Зворник

У протекле двије године је дошло до осјетног пада броја незапослених неквалификованих и квалификованих лица, као и незапослених лица са средњом и високом стручном спремом. И у осталим квалификационим групама регистрованих незапослених лица је дошло до мањег смањења тако да је на крају 2016. године било 6,26% мање регистрованих незапослених лица него претходне 2015. године.

Табела 13. Квалификациона структура регистрованих незапослених лица

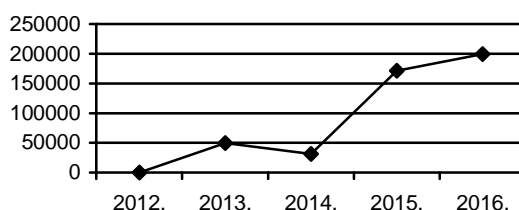
Ниво образовања	Број незапослених лица која траже посао				
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Неквалификовани	1.478	1.350	1.324	1.282	1.208
Полуквалификовани	55	49	46	45	36
Квалификовани	1.660	1.653	1.663	1.545	1.478
Висококвалификовани	25	23	28	30	22
Средња стручна спрема	1.377	1.460	1.505	1.454	1.377
Виша стручна спрема	101	107	98	97	92
Висока стручна спрема 180 ЕТЦ	121	118	102	100	98
Висока стручна спрема 240 ЕТЦ	278	329	392	426	360

²⁰ За њом слиједи саобраћај и складиштење, образовање, те стручне, научне и техничке дјелатности и дјелатности здравствене заштите које подразумевају ангажовање високошколованог кадра.

Мастер 300 ЕТЦ	12	18	28	31	28
Магистри	0	0	1	4	1
Доктор	0	1	0	0	0
Укупно	5.115	5.108	5.187	5.014	4.700

Извор: Републички завод за запошљавање Републике Српске, Филијала Зворник

Када се узму у обзир подаци и за претходне године који су наведени у табели испред, долази се до тога да је у току последњих пет година стопа запослености порасла за 0,64% (са 20,65% на 21,29%), док је стопа незапослености смањена за 1,33% (са 57,98% на 56,65%). Томе су свакако допринела издвајања средстава из градског буџета у сврху додјеле подстицаја за запошљавање.

Слика 7. Додјела подстицаја за запошљавање из буџета Града Зворник

Извор: Одјељење, з привреду, пољопривреду и друштвене дјелатности

У наредном периоду би она требала бити нарочито усмјерена на подстицај запошљавању посебно осјетљивих и тешко запошљивих категорија радно способног становништва (сиромашне вишечлане породице, млади са сметњама у развоју, родитељи дјеце са сметњама у развоју, особе са проблемима менталног здравља, жртве насиља у породици и лица у ризику од насиља у породици и др) како би им се омогућило да самостално стекну приходе и узму учешће у друштвеном животу заједнице²¹. Томе би допринијела и примјена модела интегрисаног управљања случајевима који се схвата као иновативна пракса заједничког рада јавних служби за запошљавање и центара за социјални рад у циљу пружања услуга најрањивијим групама становништва.

3.1.5.3. Закључак

Трендови на зворничком тржишту рада се могу оцјенити као позитивни. Њихово даље кретање зависи од стања у економији, али и од предузимања мјера активне политике запошљавања од стране Филијале Завода за запошљавање Републике Српске у Зворнику и Градске управе града Зворник у складу са вишим стратешким докуменатима²² и локалним потребама (подстицаји запошљавању и самозапошљавању, доквалификације, преквалификације, стручно оспособљавање и усавршавање, цијеложивотно учење, итд).

3.1.6. ПРЕГЛЕД СТАЊА И КРЕТАЊА У ОБЛАСТИ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

3.1.6.1. Образовање

Године 1866. године је почела са радом прва основна школа у Зворнику. Прва средња школа је отворена 1920. године. Данас постоје једна јавна и једна приватна предшколска установа, шест основних и двије средње школе те једна високошколска установа.

Предшколско образовање

ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ је смјештен у градском језгру. Пружа услугу боравка и исхране за дјецу до шест година старости у четири категорије: јаслице, млађи, средњи и старији узраст. Такође, организује играонице и припремну наставу за дјецу предшколског узраста (од три до шест година) у већим руралним насељима, као и скраћени играонички програм. Међутим, његови капацитети не могу да задовоље постојеће потребе па се формира листа чекања на којој је 2016 године било 90 дјеце. Располаже са 10 радних соба, једном просторијом за заједничке активности, четири санитарне просторије за дјецу и три за одрасле, кухињом и трпезаријом, двориштем и техничким блоком, као и потребним дидактичким средствима и материјалима за рано учење. Има 25 запослених васпитача.

²¹ Акциони план јачања система социјалне заштите на подручју града Зворника 2017-2018. са фокусом на унапређење могућности за запошљавање и самозапошљавање осјетљивих група становништва.

²² Стратегија запошљавања у РС 2016-2020, годишњи Акциони планови запошљавања које усваја Влада РС, годишњи Програми запошљавања које доноси ЈУ Завод за запошљавање РС

Табела 14. Број дјеце у ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“

Школска година	Број дјеце		
	М	Ж	Σ
2012/2013	76	88	164
2013/2014	104	78	173
2014/2015	91	89	180
2015/2016	98	85	183
2016/2017	104	104	208

Извор: ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“

Током 2017. године је у склопу „Алумина“ ДОО отворен Дјечији вртић „Невен“ који је намјењен дјецџ тамо запослених лица. Простире се на 1.400 м² прилагођених потреби цјелодневног збрињавања максимално 240 дјеце. Тренутно има 102 дјеце и запослено је 23 радника.

Основно образовање

На подручју града Зворника постоји 6 централних основних школа које имају укупно 18 подручних одјељења. Све централне школе и пет подручних одјељења су деветогодишње, а остале су петогодишње. Око 65% ученика похађа централне школе, а 35% подручна одјељења централних школа.

Табела 15. Број ученика у основним школама по школским годинама

	Назив школе	2012/2013			2013/2014			2014/2015			2015/2016			2016/2017		
		М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
1.	„Свети Сава“ Зворник	665	733	1398	688	741	1429	682	734	1416	685	719	1404	688	728	1416
2.	„Десанка Максимовић“ Чelopeк	635	611	1246	638	602	1240	646	610	1256	642	632	1274	636	631	1267
3.	„Петар Кочић“ Козлук	278	253	531	272	252	524	274	240	514	251	243	494	269	211	480
4.	„Вука Караџић“ Рођевић	280	273	553	287	279	566	278	284	562	281	279	560	267	256	523
5.	„Никола Тесла“ Пилица	130	123	253	129	122	251	131	124	255	132	123	255	124	115	239
6.	„Јован Цвијић“ Дрињаца	95	117	212	107	105	212	102	100	202	103	98	201	90	85	175
Укупно ученика		4193			4222			4205			4188			4100		

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Из претходне табеле је видљиво да број ученика у задње три године постепено опада. Најмање осцилације су у градској и једној приградској централној школи. Оне су нешто осјетније у преостале четири централне школе чија уписна подручја покривају рурални дио територије града Зворник. Разлог за овакво стање би управо могле бити све чешће миграције руралног становништва како у градско подручје тако и ван државе.

Подаци о броју дјеце која остану неуписана у основну школу нису доступни јер нема размјене података између Матичног уреда о броју дјеце дорасле за упис у школу, организационе јединице Полицијске управе надлежне за пријаву и одјаву пребивалишта и боравишта и основних школа.

Табела 16. Број наставног особља у основним школама по школским годинама

	Назив школе	2012/2013			2013/2014			2014/2015			2015/2016			2016/2017		
		М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ	М	Ж	Σ
1.	„Свети Сава“ Зворник	19	65	84	21	67	88	23	68	91	23	68	91	22	68	90
2.	„Десанка Максимовић“ Чelopeк	31	65	96	31	61	92	32	63	95	32	63	95	30	69	91
3.	„Петар Кочић“ Козлук	10	33	43	8	34	42	6	35	41	6	35	41	9	29	38
4.	„Вука Караџић“ Рођевић	21	28	49	18	29	47	17	30	47	17	30	47	16	32	48
5.	„Никола Тесла“ Пилица	7	17	24	7	19	26	10	17	27	10	17	27	11	16	27
6.	„Јован Цвијић“ Дрињаца	14	25	39	18	21	39	18	21	39	18	21	39	17	23	40
Укупно наставног особља		335			334			340			340			334		

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Основне школе располажу са довољним бројем наставног особља (однос укупног броја наставника и укупног броја ученика је 1:12,2). Проблем представља недостатак средстава за запошљавање дефектолога и логопеда, као и персоналних асистената за тренутно 45 ученика са сметњама у развоју који наставу похађају по прилагођеном наставном плану и програму. За његово рјешавање надлежно је Министарство просвјете и културе Републике Српске.

Стање школских објеката у смислу расположивости и уређености простора није задовољавајуће. У централној градској школи број ученика по учионици је 34, у друге двије је 24, у једној је 19 и у још једној је 14. Само једна школа има више од једног рачунара по ученику. Четири школе имају између 0,01 и 0,22 рачунара по ученику, а једна чак ни један. Санитарни чворови су у 90% случајева прилагођени потребама ученика радовног раста и развоја, али не и ученика са инвалидитетом. У једном школском објекту вода за пиће није исправна. Постоји 11

фискултурних сала од који су три у релативно добром стању, а остале требају бити саниране. Чак 10 подручних одјељења нема на располагању овакав тип објекта већ се користи полигонима који су у лошем стању. Због тога је потребно радити на побољшању материјално-техничких услова у школама и обезбјеђивању довољног броја стручног кадра за реализацију, нарочито инклузивног, наставног плана и програма.

Основна музичка школа „Јован Комадина“ смјештена је у згради градске централне школе. У њој је запослено 21 лице, а похађа је 230 ученика.

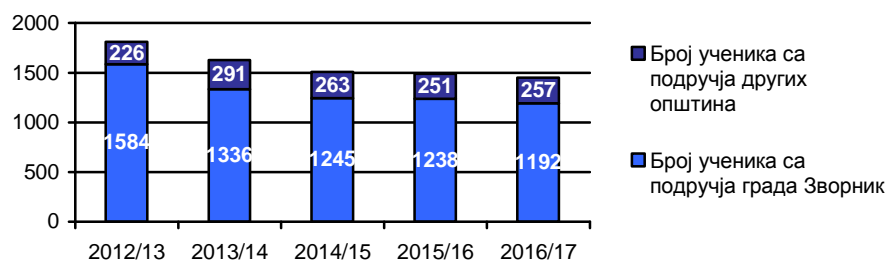
Средње образовање

На подручју града Зворника постоје двије средње школе које похађају и ученици из сусједних општина Републике Српске, Федерације БиХ и Републике Србије.

Табела 17. Број ученика у средњим школама

Назив школе	2012/2013			2013/2014			2014/2015			2015/2016			2016/2017		
	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С
1. ЈУ СШЦ "Петар Кочић" Зворник	392	649	1041	364	627	991	379	594	973	361	620	981	312	627	939
2. ЈУ Технички школски центар Зворник	588	181	769	487	149	636	412	123	535	410	98	508	425	85	510
Укупно ученика	1810			1627			1508			1489			1449		

Извор: ЈУ СШЦ „Петар Кочић“ и ЈУ ТШЦ

Слика 8. Број ученика у средњим школама из Зворника и из других општина и градова

Извор: ЈУ СШЦ „Петар Кочић“ и Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Из претходно наведених податка се види да је присутан тренд смањења укупног броја ученика. Процјењује се да око 10% дјеце која заврше основну школу уписују средњу школу на подручју неке друге јединице локалне самоуправе (Бијељина, Тузла, Сребреница) или у сусједној Републици Србији (Мали Зворник, Лозница) због попуњености/недостатка жељеног и у привреди потребног образовног профила у зворничким средњим школама или територијалне близине²³.

Да би се прекинула таква кретања, треба уложити напоре у прилагођавање наставних планова и програма са захтјевима привреде за квалификованом радном снагом. Тренутно се нуде могућности стицања звања техничара економског, медицинског, угоститељског, трговачког, саобраћајног, електротехничког, машинског и других смјерова међу којима нема оних за којима постоји потреба (текстилни, хемијски, пекарски, посластичарски, заваривачи, руковаоци грађевинским машинама, цнц оператери, итд)²⁴.

Иако су објекти обе школе релативно добро уређене и опремљене школским намјештајем, постоји потреба за обезбјеђивањем услова и набавком машина и других помагала за извођење практичног дијела наставе.

Високо образовање

Технолошки факултет је једина високошколска установа на подручју града Зворник. Основан је 1993. године у оквиру Универзитета у Источном Сарајеву.

Смјештен је у приградском насељу Каракај, на мјесту некадашње фабрике обуће „Стандард“. Иако објекти нису најадекватнији за извођење наставе, овдје се креирају и изводе академске додипломске, мастер и докторске студије у областима хемијског инжењерства, технологије и биологије тако да студенти стичу мултидисциплинарна знања која су потребна за развој, пројектовање, надзор и вођење еколошки одрживих процеса. Проучавају се, развијају и унапређују технолошки процеси. Пројектују се уређаји, опрема, објекти и сложени системи и израђују атести и сертификати за индустрију и у сарадњи с њом.

²³ Карактеристично за сјеверни дио територије која се налази на једнакој удаљености од градског језгра Зворника и Бијељине (30km), а непосредно је наслоњена на подручје Лознице (7 km).

²⁴ Анализа потреба предузећа за одређеним занимањима и капацитета образовних установа да те потребе задовоље је извршена 2016. године за потребе пројекта „COTON“, а у оквиру програма „Прилика плус“.

Због тога кадар који се образује на овој установи, лако проналази радно мјесто у производним предузећима хемијске, нафтно-петрохемијске, прехранбене, металуршке, фармацеутске, индустрије грађевинарства и сл, као и у другим привредним субјектима и јавним институцијама на пословима у области заштите животне средине, заштите на раду и заштите од пожара. Такође, споменути кадар добија позиције у истраживачким и научним установама (развојне јединице у индустрији, заводи, институти, факултети, итд), службама државне контроле (санитарна, еколошка инспекција, инспекција за храну, царина, итд) и регулативе (агенције за безбједност хране, заводи за стандардизацију и метрологију, итд). Како и локална привреда има потребе за истим, све је више студената који долазе са подручја Зворника у укупном броју студената (процент учешћа се повећао са 20% на 30% у последњих пет година).

Табела 18. Број студената из и у Зворнику

Образовни профили		2012/2013			2013/2014			2014/2015			2015/2016			2016/2017		
		М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С
1.	Хемијско инжењерство и технологија (1. циклус)	158	159	317	132	170	302	125	158	283	134	160	294	125	154	279
2.	Биологија (1. циклус)	0	0	0	7	17	24	11	27	38	20	41	61	13	60	73
3.	Хемијско инжењерство и технологија (2. циклус)	15	14	29	17	14	31	17	21	38	14	21	35	11	22	33
4.	Хемијско инжењерство и технологија (3. циклус)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	4	4	0	4
5.	Управљање прехранбеним ланцем (3. циклус)	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3	2	5	3	2	5
УКУПНО		346			357			362			399			394		

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Град Зворник стипендира своје студенте на овом и свим другим факултетима у Републици Српској, Федерацији БиХ и Републици Србији по основу успјеха и материјалног стања, без обзира на област у којој се образују.

Табела 19. Број и износ стипендија додјелених из градског буџета

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Укупно
Број стипендија	413	250	235	227	248	1.373
Износ стипендија	212.600	148.600	159.400	159.200	150.900	830.700

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

ЈУ „Студентски центар“ Зворник се налази непосредно уз Технолошки факултет и пружа услуге смјештаја (100 лежаја) и исхране студентима и тамо запосленим лицима. Средства за рад обезбјеђују се путем накнаде за пружене услуге корисницима и од стране Владе Републике Српске. С обзиром да је и овај објекат изграђен за потребе некадашње фабрике обуће „Стандард“, структура и распоред просторија се требају адаптирати у складу са савременим стандардима студентског живота. Тиме би се обезбједили бољи услови за боравак студената, али и отворила могућност за развијање омладинског туризма.

Образовање одраслих

На подручју града Зворник постоје двије установе које су овлаштене за извођење програма формалног образовања одраслих и то за средње стручно образовање одраслих, преквалификацију и доквалификацију. Дипломе стечене у овим установама издаје Министарство просвјете и културе Републике Српске, а стечено звање се уписује у радну књижицу и признато је од стране послодавца у цијелој БиХ.

Табела 20. Струке и занимања за која се врши преквалификација и доквалификација

	Струка	Занимање
1.	економија, право и трговина	економски техничар
2.	машинство и обрада метала	машински техничар, аутомеханичар, бравар, варилац, инсталатер, лимар, механичар и монтер
3.	саобраћај	техничар друмског саобраћаја, техничар птт саобраћаја, возач моторних возила, руковалац грађевинских и претоварних машина
4.	геологија, рударство и металургија	рударски техничар
5.	геодезија и грађевинарство	грађевински техничар, зидар, изолатер-асфалтер, армирач-бетонирач и тесар-полагач облога
6.	хемија, неметали и графичарство	хемијски техничар
7.	пољопривреда и прерада хране	прехранбени техничар, пекар, месар
8.	шумарство и обрада дрвета	шумарски техничар, техничар за обраду дрвета, столар
9.	текстилно и кожарство	текстилни техничар, кројач и обућар

10.	електротехника	техничар електроенергетике, техничар рачунарства, аутоелектричар и електричар
11.	угоститељство и туризам	конобар, кувар, посластичар
12.	здравство	медицински техничар, акушерско - гинеколошки техничар, физиотерапеутски техничар, зубно - стоматолошки техничар и лабораторијско - санитарни техничар

Извор: Установа за образовање одраслих „Центар за образовање одраслих Зворник“

Осим за преквалификацију и доквалификацију у претходно наведеним струкама и занимањима, одобрено им је извођење јавно важећих програма оспособљавања за послове димњачара, армирача, бравара, руковаоца грађевинским машинама, копача у руднику, лакирера, моделара обуће, молера, шивача, тесара, водоинсталатера, зидара и столара намјештаја.

Само кроз досадашњих 8 конкурса Центра за образовање одраслих, уписано је 256 полазника од којих је 78 завршило изабрани програм. Највеће интересовање је било за занимања хемијски, машински и медицински техничар те возач моторних возила и варилац која су најтраженија на локалном тржишту рада, али и омогућавају одлазак у иностранство на рад. Због тога што текстилне техничаре, кројаче и обућаре требају само локална предузећа која су се због непостојања образовног профила у средњим школама одлучила да врше обуку одраслих на радном мјесту, није било интересената за текстилство и кожарство.

3.1.6.2. Култура

ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ Зворник је једна од седам матичних библиотека у Републици Српској. Она врши стручни надзор над радом пет народних библиотека у општинама Милићи, Власеница, Шековићи, Братунац и Сребреница, као и 16 школских и једном високошколском библиотеком.

Ова установа културе има за задатак обогатиња фонда и обраде, вредновања, очувања и давања на коришћење библиотечно-информационе грађе и извора. Бави се и дјелатношћу издаваштва. Популарише високе културно-образовне и васпитне вриједности кроз организовање програма усредсређених на књижевно стваралаштво, подстицање читања и развој вјештина писања, те едукативних програма за библиотечки кадар у регији и за становништво (школе страних језика, школе информатике, итд)²⁵. Због тога се може рећи да је то културни, образовни, информативни и социјални центар који остварује сарадњу са другим библиотекама у регији и Републици, другим културним и образовним установама.

ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ Зворник организована је тако да има Одјељење за дјецу, Одјељење за одрасле, Одјељење периодике, Одјељење старе и ријетке књиге, Завичајно одјељење-одјељење музејске збирке, Одјељење за набавку и обраду грађе, читаонице за дјецу и одрасле и читаоницу за слијепе и слабовида лица, те два подручна одјељења у Рођевићу и Козлуку. У 2016. години је имала 10.346 наслова и 2.271 уписаних корисника (32% више него претходне године)²⁶. Међу њима је највише ученика основних школа (37%). Слиједи остали (33,45%), ученици средњих школа (14,64%), колективно чланство (10,84%) и студенти (3,9%). Они су остварили 39.416 посјета и позајмили 17.928 књига за одрасле, 10.984 књига за дјецу, 1.459 серијских публикација (новине, часописи) и 757 монографских публикација.

ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ је смјештена у згради Касина – архитектонски вриједном објекту из аустро-угарског периода чијој реконструкцији и заштити треба посветити посебну пажњу. У њој се осим описане библиотечке, обавља и музејска дјелатност. Ту се чува око 2.000 вриједних етнолошких и археолошких експоната. Неки од њих су уврштени у сталну поставку, док се други повремено излажу. Сви експонати су очишћени, нумерисани, конзервирани и заштићени. У природном амбијенту дворишта се налазе споменици из геолошке праисторије и римског периода, као и стећци из средњег вијека.

Кључни проблеми у функционисању ове установе су недостатак простора и недовољан број запослених за обављање библиотечке дјелатности, а нарочито за вршење функције музејске збирке. Рјешење првог проблема могу представљати реконструкција и адаптација сутерна и поткровља зграде Касина који се тренутно не користи или обезбјеђивање новог простора који одговара потребама за ефикасно обављање библиотечке и дјелатности музејске збирке. У циљу рјешавања другог проблема, сама установа из године у годину подноси Министарству просвјете и културе Владе Републике Српске захтјеве за запошљавања најмање два стручна радника (библиотекар и информатичар), али они до сада нису задовољени.

²⁵ Током 2016. године је организовано пет књижевних вечери, шест промоција, два предавања, 10 изложби, 18 радионица и двије трибине, као и друге менифестације и догађаји.

²⁶ Стварни број корисника је знатно већи јер је честа појава да један корисник позајмљује књиге за себе и за друга лица.

ЈУ „Дом омладине“ Зворник је основана са циљем да подстиче креативно стваралаштво младих у области културе, као и да утиче на побољшање културног живота града Зворник. У овире објекта постоји позоришна сала, биоскопска сала, галерија, интернет кафе, кафетерија, а у подрумском простору смјештена је дискотека. ЈУ „Дом омладине“ располаже са конференцијским салама које су прикладне за одржавање семинара, тренинга, обука и сличних догађаја. Ту се одржавају бројни културни и образовни програми, као што су књижевне промоције, ликовне изложбе, концерти, позоришне представе, пројекције играних и документарних филмова, едукативне радионице (креативног писања, цртања и сликања, рецитовања и лијепог изражавања, глуме), предавања, трибине, итд. Током 2016. године је било 40 биоскопских пројекција и одржана је 21 позоришна представа, 11 концерата, 10 промоција, двије поетске вечери, два предавања, једна радионица и шест осталих догађаја. Поред свега тога, ЈУ „Дом омладине“ је организатор традиционалних манифестација „Зворничко љето“ и „Комедија фест“. Учествује и у другим догађајима поводом обиљежавања значајних датума и празника (нпр. Светосавска академија, Светосимоенска академија, Дан града Зворник, итд).

Нарочито је важан рад Позоришта младих Зворник који је саставна, зависна јединица ЈУ „Дом омладине“. Његов примарни задатак је стварање позоришне умјетности и задовољавање потреба становништва за позоришним садржајима озбиљније форме, а секундарни стварање и његовање позоришне публике и креирање културне сцене града. Његов ансамбл чини 25 слободних чланова, један спољни стручни сарадник и један запослени у ЈУ „Дом омладине“. На њиховом репертоару су током 2016. године биле двије дјечије представе које су одигране 20 пута за 3.200 дјеце, двије омладинске представе које су одигране 13 пута за 1.800 гледалаца и три цјеловечерње представе које су одигране 19 пута за 3.500 гледалаца.

Табела 21. Финансирање установа културе

Назив установе		Сопствени годишњи приход					Износ дотација из градског буџета				
		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
1.	ЈУ „Библиотека и музејска збирка“	3.000	2.700	1.200	3.000	500	30.760	31.500	30.300	31.000	34.950
2.	ЈУ „Дом омладине“	86.796	60.872	40.167	30.271	24.080	48.000	55.700	57.000	70.000	94.300

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Градска управа подржава рад и ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ и ЈУ „Дом омладине“. С циљем да се што већем броју становника омогући коришћење услуга ових установа, додјељују им се дотације из буџета којима покривају највећи дио својих оперативних и материјалних трошкова. Захваљујући томе, ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ је у стању да организује подјелу бесплатних чланских карата и догађаја (нпр. Ноћ музеја) за које не наплаћује било какву врсту надокнаде, а ЈУ „Дом омладине“ да приказује филмске пројекције и позоришне представе на које је улаз слободан, нарочито за вријеме трајања различитих манифестација. Отуда пад сопствених прихода у ове двије установе културе и потреба за повећањем дотација. То је нарочито изражено код ЈУ „Дом омладине“ која због недостатка опреме није у стању да приказује филмове новије продукције који би привукли већи број посјетилаца и тиме допринијели свеукупној одрживости и стабилности установе.

3.1.6.3. Спорт

ЈУ „Рекреативно спортски центар“ Зворник се бави пружањем услуга у области спорта и физичке културе. Располаже са објектом корисне површине 3.500m² у коме се обављају спортске и рекреативне дјелатности, те одржавају културне приредбе. Да би се унаприједили услови за тренирање и омогућило организовање спортских такмичења, неопходно је извршити реконструкцију и овог објекта и спортске сале „Српски соко“ која је у његовом саставу. У периоду од 2012-2016. године Градска управа града Зворник је учествовала са просјечно 54% средстава у укупном буџету ове установе који се са 176.000 КМ (2012. година) попео на 250.750 КМ (2016. година). Међутим, то није било довољно за већа улагања у инфраструктурне радове.

На подручју града Зворник активно дјелује 45 спортских клубова. Првом категоријом спортова утврђеном у Правилнику о категоризацији Владе Републике Српске, баве се 22 спортска клуба. Међу њима су четири кошаркашка, 12 фудбалских и по један рукометни, одбојкашки, атлетски, гимнастичарски, скијашки и џудо клуб. Другом категоријом спортова, у коју између осталих спадају бокс, карате, кајак и тенис, баве се чланови 10 клубова. Остали су регистровани у области треће и четврте категорије спортова.

Олимпијским спортовима се баве 24 клуба. При томе се у 21 клубу вјежбају екипне, а у 24 клуба појединачне дисциплине међу којима су најзаступљеније борилачке вјештине (12).

У спортске клубове је учлањено 2.723 лица. Од тога су чак 84% или 2.287 мушкарци, а само 16% или 436 жене. Нешто више од 15% или 430 чланова су предшколског узраста, а 48% или

1.312 чланова су основношколског и средњошколског узраста. Око 72% учлањених лица су чланови такмичарских селекција. Преосталих 28% су полазници школа спорта, рекреативци или чланови клубова спорта за које нема организованих такмичења.

Табела 22. Број спортиста по такмичарским селекцијама спортских савеза

Селекција	Школа спорта	Пионири	Кадети	Јуниори	Сениори	Укупно
Број спортиста	430	452	482	390	815	2.569

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

Фудбалски клубови (12) са 1.044 чланова се такмиче у четири ранга, а најуспјешнији су ФК „Дрина“ Зворник који се такмичи у Првој лиги Републике Српске и ФК „Напредак“ Доњи Шепак који се такмичи у Другој лиги „Исток“. Конституисан је и Градски фудбалски савез.

Кошаркашки клубови (4) који имају 278 чланова, остварују запажене резултате у омладинским лигама - један од њих учествује у Првој лиги Републике Српске, а један игра лигу Еврорегиона „Дрина-Сава-Мајевица“.

Одбојка има дугу традицију на подручју Зворника. Мушка и женска екипа ОК „Дрина“ Зворник су стандардни чланови Прве лиге Републике Српске, а неколико сезона су се такмичили и у Премијер лиги БиХ.

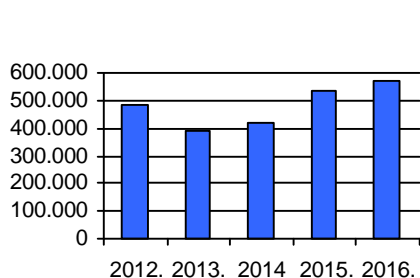
Рукометни клуб „Дрина“ основан је крајем 1999. године и члан је прве лиге Републике Српске.

Посебно су популарни спортови на води – Кајак кану клуб „Дрина“ организује на Зворничком језеру Међународно позивно првенство у кајаку и кануу на мирним водама, а Рафтинг клуб „Еко-Дрина“ је домаћин традиционалне Зворничке регате.

Тренинзи се организују у Рекреативно спортском центру, као и у физкултурним салама при школама и на великом броју полигона. Постоји 15 стадиона за фудбал од који се три не користе јер нису организовани мјесни клубови, осам игралишта за мали фудбал и кошарку која су у власништву града и на располагању свим грађанима, 11 физкултурних сала и 18 игралишта при школама у која треба уложити додатна средства.

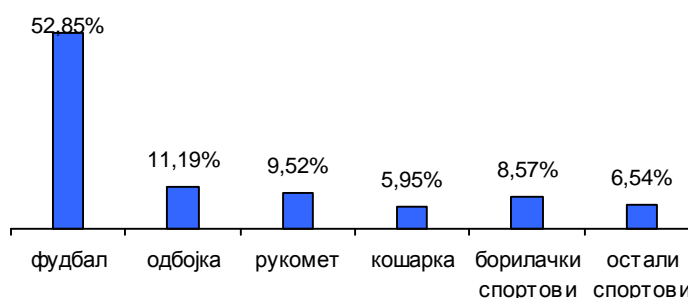
Око 30% свих спортских клубова се у свом раду ослања искључиво на Буџет Града Зворник, а остали прибављају средства и на друге начине (нпр. мјесечна чланарина).

Приједлог Одлуке о утврђивању критеријума категоризације спортова, спортских грана, услова за финансирање спорта и расподеле средстава спортским организацијама за сваку буџетску годину даје Комисија за спорт и културу, а доноси Скупштина града Зворник. Нешто више од половине средстава добијају фудбалски клубови. Око 40% тих средстава иде ФК „Дрина“ који има највећи број чланова и учествује у такмичењима највишег ранга. Још два фудбалска клуба (ФК Напредак и ФК Раднички), уз ОК Дрина и РК Дрина, чине групу од пет спортских клубова којима се додјељује највише средстава.

Слика 9. Буџетска средства додјељена спортским организацијама и клубовима

Извор: Одјељење за привреду, пољопривреду и друштвене дјелатности

Слика 10. Распоред буџетских средстава по врстама спортова

3.1.6.4. Здравствена заштита

Примарну здравствену заштиту по моделу породичне медицине на подручју града Зворника и општине Осмаци пружа ЈЗУ Дом здравља Зворник у којој је запослено 178 медицинских радника. Од тога је 60 љекара²⁷, 118 медицинских радника и 71 осталог особља.

Од 60 љекара, 25 је доктора медицине, пет доктора медицине на специјализацији, 21 доктор медицине специјалиста, седам доктора стоматологије и два доктора стоматологије

²⁷ То значи да на 1.000 становника долази 0,90 љекара што је скоро четири пута мање од европског просјека (3,4 љекара на 1.000 становника).

специјалиста. С обзиром на прописане стандарде примарне здравствене заштите и број становника, евидентна је потреба за докторима медицине специјалистима - недостаје чак 16 доктора специјалиста породичне медицине, два доктора специјалиста медицинске биохемије, педијатар, орални хирург и други.

Услуге тренутно запослених медицинских радника се пружају у главној згради ЈЗУ Дом здравља смјештеној у градском језгру (4.770 м²) и пет амбуланти у насељима Челопек, Брањево, Козлук, Петковци и Дрињача, као и у двије амбуланти на подручју општине Осмаци. Главна зграда је изграђена 1985. године. Од тада су само повремено вршени радови мањег обима на реконструкцији и санацији у складу са насталим приоритетним потребама. Није било системских улагања у циљу побољшања функционалности простора и унапријеђења енергетске ефикасности објекта који је у потпуности попуњен. Иако нарочито важна, питања простора и опреме Лабораторијске дијагностике и Хитне медицинске помоћи нису рјешена.

Осим поменутих, ЈЗУ Дом здравља Зворник је образовала још осам медицинских (Породична медицина, Рентген и ултразвучна дијагностика, Центар за заштиту менталног здравља, Центар за физикалну рехабилитацију, Стоматолошка служба, Хигијенско-епидемиолошка заштита и имунизација, Консултативно специјалистичка здравствена заштита из области педијатрије, Консултативно специјалистичка здравствена заштита из области гинекологије) и двије немедицинске (Служба општих, правних и кадровских послова, Служба економско финансијских послова) службе.

У оквиру Породичне медицине постоји 27 тимова породичне медицине. У Хитној медицинској помоћи је пет тимова што није довољно за адекватну организацију рада ове службе – правовремено рјешавање хитних медицинских стања подразумијева присуство по два тима хитне медицинске помоћи у свакој смјени, односно по један стационарни и један мобилни тим. По два тима имају Центар за физикалну рехабилитацију, Консултативно специјалистичка здравствена заштита из области педијатрије и Консултативно специјалистичка здравствена заштита из области гинекологије. Остале службе немају уже организационе јединице.

Са оваквим ресурсима, ЈЗУ Дом здравља Зворник годишње пружи просјечно 720.760 услуга за 50.518 регистрованих лица. Око 25% тих услуга су превентивног, а 75% куративног и рехабилитационог карактера. Њихови корисници су 38.956 обољелих од болести мишићно-коштаног система (20,8%), система за дисање (14,2%), система крвотока (11,7%), ока (9,4%), мокраћно полног система (8,9%), система за варење (8,4%), душевних и поремећаја понашања (7,6%), болести жлијезда са унутрашњим лучењем, поремећаја исхране и метаболизма (7,1%), повреда, тровања и посљедица спољних фактора (6,6%) и болести уха (4,9%).

С обзиром на то и да су у току последњих пет година до смрти пацијената најчешће доводиле болести крвотока (76%) и тумори (15%), повећање броја превентивних услуга и спровођење додатних активности у циљу смањења фактора ризика по здравље становништва од незаразних болести (пушење, алкохолизам, наркоманија, гојазност и сл) је неопходно.

Табела 23. Финансирање примарне здравствене заштите

Извори финансирања	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Дотација из буџета Града Зворника	82.500	32.000	91.695	162.500	230.500
Учешће Фонда здравственог осигурања	4.881.686	5.202.173	5.227.805	5.194.862	5.122.650
Учешћа корисника здравствене заштите	294.799	282.954	262.951	243.790	328.264
Учешћа других извора	206.398	117.903	158.848	149.908	236.505
Укупни буџет ЈЗУ Дом здравља Зворник	5.465.383	5.635.030	5.741.299	5.751.060	5.917.919

Извор: ЈУ Дом здравља Зворник

ЈУ Болница Зворник пружа секундарну здравствену заштиту становницима града Зворника и општина Осмаци, Шековићи, Милићи, Сребреница и Братунац.

У ЈУ Болница постоји седам одјељења (Одјељење за хируршке гране, Одјељење за интернистичке гране, Одјељење гинекологије и акушерства, Одјељење за педијатрију, Одјељење за офталмологију, Одјељење за ОРЛ, Одјељење за онкологију) и 12 служби (Неуролошка служба, Служба за анестезију и реанимацију са интензивном његом, Служба за радиологију, Лабораторијска служба, Служба за микробиологију, Патолошка служба, Болничка апотека, Правна служба, Економско-финансијска служба, Пријемно-отпусна служба, Техничка служба, Служба за континуирано унапређење квалитета).

Сам објект ЈУ Болница је смјештен у градском језгру. Реконструисан је у складу са захтјевима енергетске ефикасности, али постоји потреба за његовим унутрашњим уређењем и проширењем (изградња новог блока), санацијом мокрих чворова и набавком болничке опреме, инструмената и апарата, како би се могле правовремено пружати квалитетне услуге.

У Зворнику је смјештен Регионални центар ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске који обавља социјално-медицинску, хигијенско-еколошку, епидемиолошку и микробиолошку здравствену дјелатност на подручју регије Бирач и регије Бијељина. У оквиру Регионалног центра Зворник, постоје четири одјељења (Одјељење за хигијену, Одјељење за епидемиологију, Одјељење за социјалну медицину и економику здравства, Одјељење за заједничке послове) и једна служба (Служба за хигијенске и микробиолошке анализе).

Регионални центар Зворник прати, процјењује и анализира здравствено стање становништва, прати и проучава ризике по здравље становништва, обавља активности на промоцији здравља и превенцији болести, те информисе становништво о значају очувања и унапријеђења здравља. Такође, ради бактериолошке, паразитолошке, вирусолошке, хемијске и токсиколошке прегледе и испитивања у вези са производњом и прометом животних намирница, вода и предмета опште употребе, као и ваздуха. Обавља дјелимичну дијагностику заразних и незаразних болести, планира, контролише, евалуира и по потреби проводи имунизацију становништва, контролише обављање послова дезинфекције, дезинсекције и дератизације, води евиденције и здравствене статистике у области јавног здравства, утврђује мјере у елементарним и другим већим непогодама и несрећама и спроводи их у сарадњи са другим установама. Све ове и друге помоћне послове обавља 19 запослених од којих је пет са високом, три са вишом и 10 са средњом стручном спремом те један са основним образовањем.

Здравствене услуге на подручју града Зворник пружа још седам приватних установа за промет лијекова и медицинских средстава на мало (апотеке), седам приватних стоматолошких и 10 приватних специјалистичких амбуланти²⁸. Посебно је значајна Пословна јединица глобалне групације „Fresenius Medical Care“ која једина у широј регији Бирач пружа услуге хемодијализе.

3.1.6.5. Социјална заштита

ЈУ Центар за социјални рад Зворник се бави пружањем свих врста социјалне заштите појединцима, породицама и угроженим групама са подручја града Зворник. Објект у коме је смјештен не испуњава стандарде и норме у погледу приступачности инвалидним лицима и недозвољава обављање дјелатности дневног центра за којом постоји изражена потреба.

У Центру за социјални рад је запослено 13 стручних радника од којих су три социјална радника, два дипломирана психолога, један специјални педагог-дефектолог и један дипломирани правник. Они су организовани у три стручна тима који се баве породичном правном заштитом, заштитом од насиља у породици и од злостављања и занемаривања малољетних лица, те дјецом и омладином са проблемима у понашању. У њих треба укључити још најмање два социјална радника²⁹.

Табела 24. Број малољетних корисника услуга ЈУ Центар за социјални рад Зворник

Год	Дјеца без родитељског старања			Одгојно занемарена и запуштена дјеца			Дјеца чији развој је ометен породичним приликама			Дјеца са сметњама у развоју			Укупно малољетних корисника
	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	
2012.	2	3	5	4	4	8	6	6	12	73	64	137	162
2013.	2	3	5	5	4	9	6	8	14	78	74	152	180
2014.	2	3	5	5	7	12	8	10	18	95	90	185	220
2015.	2	3	5	6	8	14	8	9	17	106	97	203	239
2016.	2	3	5	7	8	15	9	10	19	120	117	237	312

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Зворник

Табела 25. Број пунољетних корисника услуга ЈУ Центар за социјални рад Зворник

Год	Материјално неосигурани и за рад неспособне особе	Старе особе без породичног старања	Особе и породице у стању социјалне потребе	Укупно пунољетних корисника
2012.	29	5	160	194
2013.	29	4	189	222
2014.	46	7	197	250
2015.	47	7	165	219
2016.	47	7	177	231

Извор: ЈУ Центар за социјални рад Зворник

²⁸ Постоји по једна педијатријска и гинеколошка амбуланта, двије медицине рада, двије офтамолошке и четири специјалистичке амбуланте интерне медицине.

²⁹ Према законским прописима, на првих 7.000 и на сваких наредних 10.000 становника долази по један социјални радник.

Табела 26. Број услуга/помоћи ЈУ Центар за социјални рад према врстама помоћи

Врста услуге/помоћи	Број корисника														
	2012.			2013.			2014.			2015.			2016.		
	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С	М	Ж	С
Стална новчана помоћ	41	92	133	61	101	162	73	105	178	72	97	169	77	92	169
Наканада за помоћ и његу друге особе	300	291	591	319	305	624	354	371	725	424	409	833	467	453	920
Смјештај у другу породицу	18	10	28	17	9	26	9	8	17	8	8	16	9	11	20
Смјештај у установе социјалне заштите	14	13	27	14	13	27	13	13	26	13	12	25	13	12	25
Једнократне новчане помоћи	327	276	603	309	229	538	279	219	498	287	127	414	263	175	438
Здравствено осигурање	33	24	57	34	20	54	27	23	50	28	21	49	22	23	45
Њега и помоћ у кући	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	12	20
Дјечији додаток	623	661	1284	617	639	1256	590	576	1166	550	560	1110	597	599	1196
Наканада породиљама	-	86	86	-	74	74	-	79	79	-	91	91	-	84	84
Укупно	1356	1453	2089	1371	1390	2761	1345	1394	2739	1382	1325	2707	1456	1461	2917

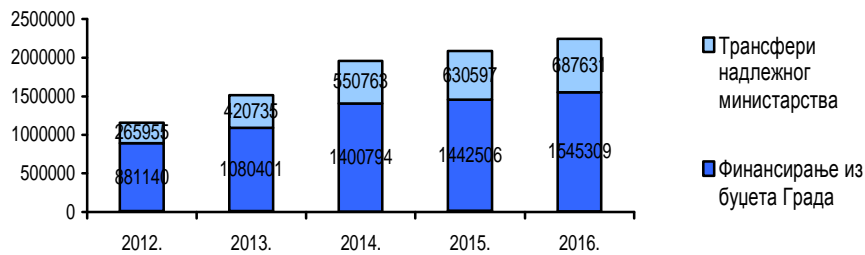
Извор: ЈУ Центар за социјални рад Зворник

Из претходно наведених табела се види да стално расте број корисника услуга ЈУ Центар за социјални рад. Међу малољетним корисницима је највише дјеце са сметњама у развоју. Њихов број се повећао за 99% у периоду од пет година. Нешто више од 76% пунољетних корисника услуга су особе и породице у стању социјалне потребе. Посебно је забрињавајући пораст броја материјално неосигураних и за рад неспособних особа за 62%.

Детаљна анализа узрока, улога и недостатака капацитета субјеката социјалне заштите за рјешавање проблема ових и других социјално осјетљивих група становништва вршена је 2014. године и 2016. године. На основу тога су донешена два акциона плана, Акциони план јачања система социјалне заштите и инклузије за период 2015-2016. година и Акциони план јачања система социјалне заштите и инклузије за период 2017-2018. година, којима су предложене мјере за рјешавање проблема четири маргинализоване групе становништва (дјеца са сметњама у развоју и њихови родитељи; особе погођене сиромаштвом, посебно незапослени родитељи са малом дјецом и самохрани родитељи који нису у систему социјалне заштите; особе са проблемима менталног здравља; жртве и особе у ризику од насиља у породици).

Захваљујући томе што је тим приликама примјењениван интегрисани приступ јачању система социјалне заштите који подразумијева укљученост и сарадњу представника сектора локалне управе, социјалне заштите, образовања, здравства, безбједности, правосуђа, запошљавања, организација цивилног друштва и медија, постигнут је значајан напредак. Он се најбоље огледа у обезбјеђивању континуитета рада Првостепене стручне комисије за процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју, те у пројектном отварању Центра за подршку дјечији са сметњама у развоју и њиховим породицама чију одрживост обезбјеђују Градска управа и ЈУ ОШ „Свети Сава“ Зворник. То је једино мјесто на којем се овој посебно осјетљивој групи становништва пружа дио потребних услуга. Отуда потреба за проширењем његових капацитета који су потпуно попуњени (45 дјеце корисника) и/или за оснивањем дневног центра у складу са Законом о социјалној заштити Републике Српске.

Финансирање ЈУ Центар за социјални рад Зворник се највећим дијелом врши из буџета Града те дотација Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске. Године 2012. је 71,49% тако обезбјеђених средстава исплаћено корисницима. Сваке сљедеће године су давања њима расла да би 2016. године достигла 77,04% укупних средстава којима је ЈУ Центар за социјални рад Зворник располагао.

Слика 11. Извори и висина прихода ЈУ Центар за социјални рад
Извор: Одјељење за привреду, пољопривреду и друштвене дјелатности

ЈУ „Дом за старија лица“ Кисељак пружа услугу смјештаја старијим лицима у стању социјалне потребе на њихов лични и/или захтјев сродника, као и надлежног Центра за социјални рад. Број лица која користе и која су заинтересована за коришћење услуга ове установе варира из мјесеца у мјесец, али има укупно растући тренд: у 2012. години је било просјечно 27, у 2013. години 25, у 2014. години 28, у 2015. години 29, а у 2016. години 34 корисника. Свима њима се пружају услуге смјештаја, исхране, здравствене заштите, одржавања личне хигијене и његе од стране 14 запослених од којих су четири медицинске сестре, те једног спољњег сарадника (социјалног радника). Постоји потреба за повећањем обима и унапређењем квалитета ових услуга (проширење смјештајних капацитета, опремање амбуланте, набавка опреме и помагала, итд), али је за њено задовољење потребно обезбједити додатна средства.

3.1.6.6. Борачко-инвалидска заштита

Према евиденцији Одјељења за борачко-инвалидску заштиту Градске управе града Зворник 6.121 лице остварује лична права бораца, 1.321 лична права војних инвалида и 37 личних права цивилних жртава рата (укупно 7.479).

Истовремено 1.708 лица која су чланови породица погинулих бораца (1.576), умрлих војних инвалида (71), цивилних жртава рата (50), погинулих или умрлих војника на служењу војног рока (1) и/или за вријеме одобреног одсуства из јединице (10), користи права по том основу.

Кроз конкурсе за стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида од I до IV категорије је ријешено питање стамбеног збрињавања свих оних који су се пријавили (у току посљедних пет година су из градског буџета додјељена неповратна новчана средства у износу од 381.388 КМ и изграђен је објекат колективног становања за који је Град Зворник обезбједио 199.770 КМ, а надлежно Министарство 1.182.270 КМ). У будуће треба радити на расписивању нових конкурса те економском јачању и осамостаљивању и укључивању корисника права у друштвени живот заједнице.

3.1.6.7. Збрињавање расељених лица и обезбјеђивање одрживости повратка

Према подацима Министарства за избјеглице и расељена лица Републике Српске, Одсјек Зворник, у колективним центрима Каракај Инжињеринг и Каракај Метално и у алтернативном смјештају живи 81 расељено лице, односно 39 породица.

Повратника је 16.775 (30,83% укупног броја становника). У сарадњи са државним и ентитетским министарствима надлежним за питања повратка и страним донаторима, континуирано се ради на изградњи друштвених објеката, путева, водоводне и канализационе мреже, као и на електрификацији, економској одрживости, миру и помирењу.

Кључну улогу у томе има Комисија за повратак, развој и интеграцију града Зворника коју именује Скупштина града након сваког новог конституисања. Њени задаци су пружање подршке повратку расељених и интерно расељених лица у пријератна мјеста пребивалишта, прикупљање података о расељеним лицима који желе да се врате у или из општине Зворник, обраћање донаторима за помоћ у реконструкцији и поправци кућа повратника, провјера стања инфраструктуре у повратничким мјесним заједницама и подношење захтјева донаторима, провођење јавних позива за додјелу донација одрживог повратка и економске помоћи.

Поред тога, у Скупштинској служби Градске управе града Зворник је систематизовано радно мјесто: стручни сарадник за повратак и обнову објеката по мјесним заједницама. У његовом опису послова је припрема и израда увјерења за поврат имовине, припрема увјерења о стању објеката, израда увјерења о кориснику донације, уређивање базе података обновљених и необновљених објеката по мјесним заједницама, учествовање у раду комисија за одабир корисника донација, обилазак терена по затјеву странака.

Градоначелник града Зворника има и два Савјетника за развојне пројекте и одрживи повратак.

ЈУ Центар за социјални рад Зворник обезбеђује остваривање законом гарантованих права из области социјалне и дјечије заштите свим лицима у стању социјалне потребе, без обзира да ли се ради о домицилном становништву или расељеним лицима или повратницима.

Исти принцип рада примјењују и ЈУ Дом здравља Зворник која пружа примарну здравствену заштиту свим становницима града Зворник и Филијала Завода за запошљавање РС у Зворнику чије основне функције су посредовање у запошљавању, јавно обавјештавање о могућностима и условима запошљавања, савјетовање о избору посла (професионална оријентација), стручно оспособљавање и припрема за запошљавање, спровођење програма запошљавања, обављање организационих, стручних, административних и других послова у вези са остваривањем права на новчану накнаду и здравствену заштиту.

На подручју града Зворника дјелују и двије невладине организације фокусиране на питања повратка (БЗК „Препород“ и Удружење за одрживи повратак „Подриње“) и оне добијају средства из градског буџета (од 5.000 КМ до 9.000 КМ годишње), али нема оних који се искључиво баве правима расељених лица. У обе области дјелује Црвени крст Зворник.

С обзиром на обавезе затварања колективних центара и омогућавања повратка које су проистекле из међународних конвенција и државних прописа, треба интензивирати напоре на изградњи објекта социјалног становања и наставити са обезбјеђивањем услова за одрживи повратак кроз сарадњу са домаћим властима и међународним организацијама.

3.1.6.8. Цивилна заштита и заштита од пожара

Систем заштите и спашавања је обједињени облик управљања и организовања снага и субјеката на провођењу превентивних и оперативних мјера и извршавању задатака заштите и спашавања људи и материјалних добара од посљедица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа, катастрофа, епидемија, посљедица ратних дејстава, посљедица тероризма и других опасности и несрећа које могу угрозити становништво, материјална и културна добра и животну средину, укључујући и мјере опоравка од насталих посљедица.

Субјекти система заштите и спасавања у граду Зворник су органи Града, привредна друштва, друга правна лица, предузетници, грађани, удружења, професионалне и друге организације.

Снаге за заштиту и спасавање су Градски штаб за ванредне ситуације, јединице и тимови заштите и спашавања, Полицијска управа Зворник, јединице, тимови и екипе Црвеног крста, повјереници заштите и спашавања, професионалне и хитне службе (ватрогасци, медицинске, ветеринарске и друге службе), јединице које формирају привредна друштва и друга правна лица, удружења грађана и друге невладине организације и грађани.

Градски штаб за ванредне ситуације има 19 припадника. Постоје 504 повјереника, осам јединица специјализоване намјене (254 припадника) и десет јединица опште намјене (мјесне заједнице Каракај, Челопек, Тршић, Табанци, Козлук, Средњи Шепак, Локањ, Пилица, Ораовац и Малешин, укупно 110 припадника). Повјереници заштите и спашавања требају бити поново изабрани након спровођења избора за савјете мјесних заједница. То је један од предуслова за ефикасно спровођење Програма развоја цивилне заштите у области заштите и спашавања и Плана заштите и спашавања од елементарне непогоде и друге несреће града Зворник.

Ови документи се наслањају на Процјену угрожености града Зворник од елементарних непогода, природних и других несрећа и техничко-технолошких акцидентата. Њима је предвиђено 16 мјера цивилне заштите од реалних опасности по подручје града међу којима су прије свих опасности од поплава (ријека Дрина и бујични водотокови Сапна и Хоча), пожара, клизишта, снијега и снијежних наноса, као и угроженост од експлозивних средстава заосталих из рата и мина које је за собом оставио минули рат, те опасности од бране црвеног муља који настаје у процесу производње у „Алумина“ ДОО, магистралног гасовода и објеката на њему.

Упркос томе, поплаве и појава клизишта 2014. године нанијеле су велику штету становништву, привреди, пољопривреди и јавној инфраструктури на цијелом подручју града Зворник, а нарочито у насељеним мјестима Бошковићи, Сопотник, Зелиње, Дрињача, Петковци, Ђулићи, Шетићи, Ристићи, Цер, Улице, Економија, Челопек, Тршић, Каракај, Каменица, Шепак, Козлук, Роћевић, Кисељак, Јасеница и Локањ. Укупно 43 привредна субјекта су претрпјела штету од 3.782.097 КМ. Истовремено су физичка лица имала штету на земљишту, засадама, сточном фонду, грађевинским објектима, обртним средствима и осталим добрима у износу од 4.230.176 КМ. Неевидентирани су остале штете на путевима и обалоутврдама те штете од клизишта (532), али је процјењено да је за санацију првих потребно 4.000.000 КМ, а других 7.360.000 КМ.

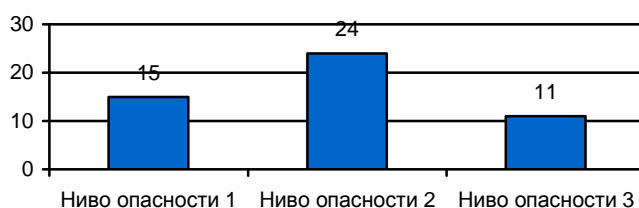
Како би се смањило ризик од понављања елементарних непогода овог обима, у наредном периоду треба радити на обезбјеђивању средстава за превентивно дјеловање (регулација ријечних корита, изградња и одржавање обалоутврда, обучавање и опремање снага и структура цивилне заштите и сл). Истовремено треба наставити са противминским акцијама јер је загађеност подручја града Зворника од неексплодираних експлозивних средстава заосталих из рата и мина међу највећим у БиХ. До сада је деминирано 1.296.318,70m² или нешто више од 50% површине загађене минама. Тек 283.373,83 m² или нешто више од 21% тих површина је деминирано у посљедних пет година.

Табела 27. Површине деминираног подручја у периоду 2012-2016. година

Година	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	Укупно
Површина (m ²)	36.250,00	16.387,73	116.971,10	76.694,20	37.070,80	283.373,83

Извор: Служба цивилне заштите

За потребе деминирања преосталих 1.262.150,90m² припремљен је 51 деминерски задатак од којих су 36 за техничко извиђање, а 15 за чишћење загађених локација.

Слика 12. Број загађених локација према нивоу опасности

Извор: Служба цивилне заштите

Према броју загађених локација, тренутно су најугроженија насељена мјеста Глоди (14), Витиница (10), Баљковица (6), Засеок (5), Ново село (3). По двије локације постоје у Андравићима, Хајвазима, Снагову и Горњој Каменици, а по једна у Поточанима, Крижевићима, Кула Граду и Дугом Дијелу. У овим насељеним мјестима живи укупно 7.440 (13,47%) становника.

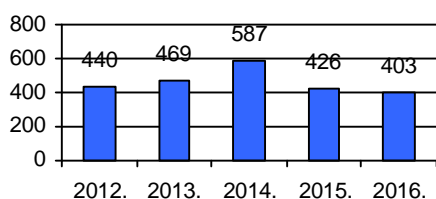
На подручју Бошковића и Шетића на коме живе 402 становника, дешавали су се мински инциденти и спровођене су деминерске активности, али се поуздано зна да постоји још загађених локација. Оне ће бити уврштене у деминерске задатке након генералног извиђања.

Прво ватрогасно друштво у Зворнику формирано је 1924. године. Данашња Професионална ватрогасна јединица је организациона јединица Градске управе града Зворник. Она учествује у спровођењу мјера заштите од пожара, ради на гашењу пожара и спасавању људи и материјалних добара угрожених пожаром и елементарним непогодама, те обавља друге послове у вези са заштитом од пожара утврђене Градским планом заштите од пожара.

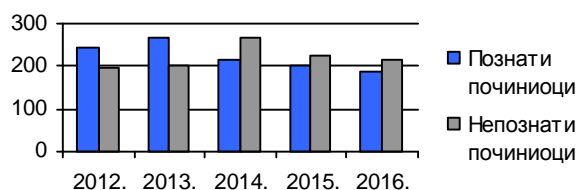
С обзиром на број становника, површину и пожарно оптерећење града Зворник, Професионална ватрогасна јединица би требала имати 34 запослена и три подручне јединице. Предуслов за то је обезбјеђивање људских ресурса и материјално-техничких услова. До тада треба радити на подизању свијести становништва из руралног подручја о опасностима од неконтролисаног паљења отпада и стрништа, обезбјеђивању функционалности хидрантских мрежа и противпожарних апарата, као и изради планова евакуације у јавним објектима.

3.1.6.9. Стање безбједности

Стање безбједности на подручју града Зворника је задовољавајуће. Томе у прилог говори чињеница да се од 2014. године смањује укупан број кривичних дјела. То је резултат смањења броја кривичних дјела почињених од стране познатих, а нарочито од непознатих починиоца.

Слика 13. Број кривичних дјела
Извор: Полицијска управа Зворник

Слика 14. Број кривичних дјела према починиоцима
Извор: Полицијска управа Зворник

Табела 28. Структура кривичних дјела

Врста кривичног дјела	2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%	Број	%
Крвни деликти	45	10,2	48	10,2	27	4,6	38	8,9	39	7,2
Организовани и привредни криминал	47	10,7	43	9,2	27	4,6	27	6,3	17	4,2
Имовински деликти	147	33,4	236	50,1	276	47	224	52,3	227	56,3
Наркоманија	19	4,3	16	3,4	12	2,1	12	2,8	9	2,2
Остала кривична дјела	182	41,4	126	27	245	43,7	125	29,3	111	30,1
Укупан број/процент	440	100	469	100	587	100	426	100	403	100

Извор: Полицијска управа Зворник

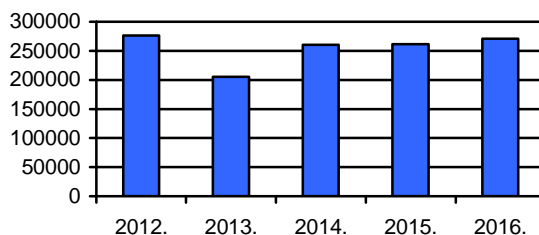
Из претходно наведених података види се да су у структури кривичних дјела најзаступљенији имовински деликти и остала кривична дјела. Крвни деликти и организовани и привредни криминал су процентуално готово изједначени. Најмање је случајева наркоманије. Постепеном смањењу броја свих врста кривичних дјела је допринијела реорганизација и претварање Станице јавне безбједности у Полицијску управу Зворник 2015. године.

3.1.6.10. Цивилно друштво

Године 2013. је тадашња општина Зворник стекла Бикон статус „Остваривање стратешких циљева кроз сарадњу са невладиним организацијама“. Тиме је добила признање за праксу која је почивала на Споразуму између Скупштине општине, Начелника општине и невладиних/непрофитних организација општине Зворник из 2008. године. Њиме су дефинисане јасне, ефикасне и транспарентне процедуре сарадње локалне власти и невладиног сектора у циљу задовољавања јавних потреба и интереса грађана које се требају наставити спроводити.

Према евиденцији Градске управе града Зворник, на подручју града Зворник је регистровано 78 удружења грађана од којих је само 47 (60%) мање или више активно. Међу њима је седам организација које проводе активности на пољу културе, по четири које се баве питањима младих и спорта те по три чије претежне дјелатности су заштита животне средине, економија и положај жена у друштву. Ипак, највише (23) је оних које су покренули представници осјетљивих друштвених група (родитељи дјеце са сметњама у развоју, породице са четворо и више дјеце, особе са проблемима менталног здравља, пензионери, дијабетичари, слепа и слабовида лица, ратни војни инвалиди, породице заробљених и погинулих и др).

У току последњих пет година, укупно 21 невладина организација је имала ставку у градском буџету. Тиме су обезбјеђивале своје редовно финансирање, а остатак средстава потребних за спровођење посебних активности су прибављале из других извора. Остале невладине организације су повремено, у складу са својом динамиком и начином рада, појединачно пријављивале приједлоге пројеката за (су)финансирање. На тај начин је 2016. године невладином сектору додјељено укупно 271.127 КМ и тиме је скоро достигнут износ средстава издвојених у ову сврху 2012. године (276.347 КМ).

Слика 15: Преглед буџетских издвајања за невладине организације
Извор: Извјештаји о реализацији буџета

3.1.6.11. Омладинска политика

Развој омладинске политике на подручју града Зворник започео је 2003. године низом омладинских пројеката који су за циљ имали успостављање кровне омладинске организације и спровођење 12 елемената омладинске политике Омладинске информативне агенције или 11 Механизма омладинске политике Савјета Европе и Европског омладинског форума.

У периоду од 2008. до 2012. године на снази је била Стратегија за младе. Њен најзначајнији резултат је изградња и формирање раније поменуте ЈУ Дом омладине (2009. године).

Такође, стратешки циљ 3. Стратегије интегрисаног развоја 2012-2017 било је унапређење услова за живот, креативно испољавање и развој младих. У складу са њему одговарајућим

оперативним циљевима (3) и предвиђеним мјерама (15)³⁰, Град Зворник се укључио у пројекат Омладинског комуникативног центра из Бања Луке кроз чију имплементацију је спроведена анализа стања са фокусом на младе те израђена Локална омладинска политика 2016-2020. година која за циљеве има (1) унапријеђење запошљивости младих, (2) унапријеђење могућности за активно учешће младих у процесу доношења одлука, (3) развијање здравих стилова живота код младих, (4) обезбијеђење подршке за развој талената код младихи (5) унапријеђење могућности за квалитетно трошење слободног времена младих.

Услиједило је учешће у програму „Млади предузетници за друштвене промјене“ у оквиру кога је припремљен Акциони план за развој омладинског предузетништва у регији Бирач 2017-2020. године. Њиме је предвиђено пружање помоћи младима који намјеравају да започну или већ имају започет сопствени посао, као и младима који траже запослење.

Циљеви последња два документа требају бити обухваћени програмима и мјерама овог кривног стратешког документа како би се подстигли трајни ефекти у областима од значаја за живот, рад и останак младих на овом подручју.

3.1.6.12. Закључак

У области друштвеног развоја се могу уочити и позитивни и негативни трендови.

Подаци везани за образовање показују да долази до смањења броја ученика у основним и средњим школама. То је уско повезано са демографским кретањима и стањем на тржишту рада који су раније објашњени. Тамо је већ речено да треба предузимати мјере популационе политике и усклађивати уписне политике са потребама локалне економије са радном снагом. Осим тога, неопходно је обезбједити услове за извођење инклузивне наставе у складу са педагошким нормативима и стандардима у свим школским објектима.

Постојећа високошколска установа производи само мали дио кадрова потребних потребних, пре свега, процесној и прехрамбеној индустрији. Отуда потреба за додатним улагањима у модернизацију, опремање и адаптацију њеног објекта с циљем отварања нових студијских програма, као и у унапређење услова за смјештај у ЈУ Студентски центар који би се могао користити и за развој омладинског туризма.

До сада остварени и планирани развој библиотеке и дјелатности музејске збирке превазилази могућности простора у коме се оне тренутно обављају. Због тога је потребно реконструисати и адаптирати просторије које се тренутно не користе или обезбједити нови простор у који ће се измјестити књижни фонд и пружати везане услуге, чувати и излагати музејски експонати. У овом другом случају би се објекат Касина, уз поштовање мјера за заштиту и очување споменика културе, могао претворити у градску кућу у којој ће се обављати церемонијалне и друге свечаности.

У догледно вријеме треба обезбједити самоодрживост ЈУ Дом омладине Зворник. То је у узрочно-посљедичној вези са обогађивањем културних садржаја који треба да привуче већи број посјетилаца и са подручја града Зворника и из околних општина.

Могућности за бављење спортом дјелимично задовољавају потребе локалног становништва. Постоји велики број спортских клубова који услуге тренирања пружају у градском језгру у коме су смјештени адекватни спортски објекти. Треба радити на њиховој реконструкцији и санацији, али и стварању других услова за бављење новим врстама спортских и рекреативних активности (нпр. изградња затворених базена, трим, бицикличких и планинарских стаза, итд). Нарочито је важно подстицање спорта и спортских активности у руралном подручју. С обзиром да се највећи број спортских клубова ослања на градски буџет, треба припремити и примјенити процедуру транспарентне расподеле средстава.

Исто се односи и на организације цивилног друштва, укључујући омладинске организације које немају довољно развијене капацитете за активизам значајнијег нивоа. Због тога им се треба пружити подршка у оснаживању људских ресурса и обезбјеђивању простора за рад.

Када су у питању здравствена и социјална заштита, може се рећи да постоји потреба за њиховим унапређивањем. То се прије свега односи на обезбјеђивање адекватних инфраструктурних услова, унапријеђење људских капацитета и набавку опреме и средстава потребних за несметан рад надлежних институција и побољшање доступности њихових услуга становницима у руралном подручју. Тиме би се омогућило веће превентивно и ефикасније куративно дјеловање на здравље становништва, као и несметано остваривање свих права из области социјалне заштите (дневно збрињавање, помоћ и њега у кући, итд) у складу са

³⁰ Од укупно 15 мјера, реализовано је, потпуно или дјеломично, 11 мјера. И даље отворена питања и новоидентификовани проблеми су третирани у Локалној омладинској политици за период 2016-2020.

стандardима квалитета који се морају испунити и досљедно примјењивати. Све то би се позитивно одразило и на статус расељених и интерно расељених лица и повратника као једнаких и равноправних чланова друштвене заједнице.

С обзиром на изложеност територије града Зворника од елементарних непогода, природних и других несрећа и техничко-технолошких акцидента, посебну пажњу треба посветити превентивним активностима и јачању капацитета цивилне заштите и заштите од пожара.

3.1.7. СТАЊЕ ЈАВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЈАВНИХ УСЛУГА

3.1.7.1. Стање саобраћајне инфраструктуре

Мрежу саобраћајница на подручју града Зворник чини 60,4km магистралних путева, 21,3km регионалних путева, 167,5km локалних путева, 14,6km улица у градском језгру Зворнику и око 700km некатегорисаних путева.

Магистрални путни правци су магистрални пут М-19 који иде паралелно са ријеком Дрином дуж цијеле територије града (54,5km) и магистрални пут М-4 који води од Каракаја, преко Цапарди до Махале и даље ка унутрашњости БиХ (12km).

Дужина регионалног пута Р-454 (Коњевић поље-Скелани) на подручју града Зворник износи 9km, а регионалног пута Р-456 (Каракај-Шетићи) 12km. Они су под надлежношћу ЈП „Путеви Српске“ које је посао одржавања поверило предузећу „Зворник путеви“ доо и у добром су стању.

Од укупно 167,5km локалних путева, 143km (85%) је са асфалтним застором, док је 24,5km макадама. Стање ни једних ни других није задовољавајуће. Од укупно 700km некатегорисаних путева, асфалтирано је само 150km. Преосталих 550km је макадамског типа. Због тога центри пет мјесних заједница (Баљковица, Лијешањ, Средње Снагово, Бошковићи и Дуги Дио) и 121 засеок има отежану комуникацију са градским центром.

Градску уличну мрежу чине улице чија укупна дужина износи 14,6km. Због конфигурације терена, већином су са великим уздужним нагибима и уског попречног пресека који је закован ивичном изградњом објеката. Овим посљедњим је узрокован и проблем недовољне ширине тротоара или њиховог потпуног недостатка дуж појединих дјелова уличне мреже.

Улице Светог Саве, Вука Караџића, Симе Перића, Браће Југовића, Мајевичка и Карађорђевог улица и Трг краља Петра I Карађорђевића чине магистралну градску уличну мрежу³¹. То за посљедицу има њихово високо саобраћајно оптерећење са значајним учешћем транзитног саобраћаја. Отуда велика концентрација издувних гасова и отежан приступ јавним установама и привредним субјектима који су овдје концентрисани (Дом здравља, Болница, Полицијска управа, Градска управа, Основни суд, основна школа, вртић, пошта, банке, итд). Рјешење може представљати ограничење кретања и задржавања моторних возила³².

Предуслов за то је успостављање одрживог система паркирања. Тренутно постоји тек 1.219 паркинг мјеста. При томе су 962 паркинг мјеста јавна и њихово заузимање се не наплаћује. Од преосталих 257 паркинг мјеста у приватном власништву, тек за 133 се врши наплата. То није довољно да се задовоље потребе за безбједним стационирањем регистрованих моторних возила чији број се стално повећава - 2012. године је било 10.928, а 2016. године 12.921 регистрованих возила.

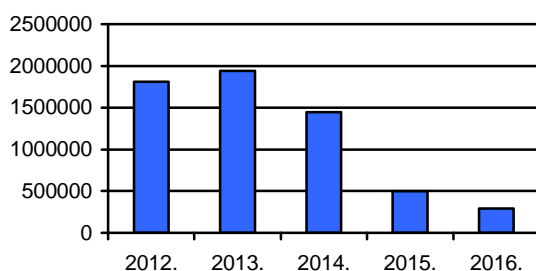
Упркос сталним улагањима у санацију и изградњу саобраћајне инфраструктуре, због природе терена присутни су проблеми одрона, клизишта и деформација како на категорисаним, тако и на некатегорисаним путевима па пријети реална опасност да неки од њих буду затворени нарочито за аутобуски саобраћај (Крижевићи-Парлог, Китовнице-Дуги Дио, Шетићи-Бошковићи, Браћево-Локањ). Највећи број њих се појавио током поплава и појаве клизишта 2014. године.

У санацију 90 од укупно 120 евидентираних клизишта и одрона је у току задње три године уложено нешто више од 750.000 КМ. Та средства представљају само дио укупних финансијских улагања у санацију и изградњу саобраћајне инфраструктуре-она су била највећа управо у периоду од 2010. године до 2014. године када су поред комплетне реконструкције главних градских улица³³, оспособљавани путеви највише оштећени поплавама и клизиштима.

³¹ Спајају магистралне путеве М-19 и М-4.

³² Дугорочни циљ Стратегије безбједности саобраћаја града Зворник

³³ Пројекат реконструкције Улица Светог Саве, Вука Караџића и Карађорђевог и Трга краља Петра I Карађорђевића финансиран је кредитним средствима. Реализован је у периоду 2010-2014. година.

Слика 16. Преглед финансијских улагања у санацију и изградњу саобраћајне инфраструктуре (KM)
Извор: Одјељења за стамбено-комуналне послове и послове саобраћаја

Градски и приградски јавни превоз на цијелој територији града Зворник обавља АД „Дринатранс“ Зворник. Предузеће располаже са 41 регистрованим аутобусом који дневно имају 104 поласка на 31 аутобуској линији. Од тога је 20 приградских линија са 75 полазака. Остало (11) су међуградске и међународне линије на којима саобраћају и возила других предузећа тако да укупно има 15 међуградских (Република Српска, Федерација БиХ) и 13 међународних (Србија, Црна Гора, Словенија, Аустрија, Њемачка, Швајцарска) линија.

Из буџета Града се сваке године издвајају средства за партиципацију превоза ученика основних и средњих школа из вишечланих и социјално угрожених породица, као и за партиципацију непотпуних аутобуских линија.

Табела 29. Дотације за јавни превоз из буџета Града Зворник (KM)

Буџетска ставка	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Партиципација превоза ученика	157.084	135.107	116.000	145.320	146.811
Партиципација непотпуних аутобуских линија	39.720	53.167	72.195	54.504	54.440
УКУПНО	196.804	188.274	188.195	199.824	201.251

Извор: Одјељење за финансије

Осим тога, за редовно одвијање аутобуског саобраћаја у рубним мјесним заједницама, неопходно је унапређење стања путне инфраструктуре.

Услуге такси превоза пружа 66 регистрованих такси возила који су распоређени на 25 такси стајалишта. Од тога су 32 такси возила смјештена на 6 такси стајалишта у граду Зворнику. Постоји могућност регистрације још шест такси возила.

Жељезнички саобраћај се одвија пругом нормалног колосијека која се преко моста на ријеци Дрини надовезује на жељезничку мрежу Републике Србије и води преко Шапца и Руме до Београда. Иста пруга у супротном правцу иде до Тузле и даље у БиХ. Дужина ове пруге на територији града Зворник је 22,5 km (од граничног прелаза са Србијом до међуентитетског прелаза у Мемифима). Њу покрива и одржава Жељезничка станица „Зворник Нови“ са статусом граничне станице на којој се врше царина, шпедиција и инспекције различитих врста.

Наведеном пругом се врши превоз свих врста роба, нарочито за потребе фабрике глинице „Алумина“ доо и са њом повезаних фирми. Такође, значајне количине угља из копова са подручја федерације (Лукавац, Бановићи) и других индустријских сировина се крећу овом пругом ка и/или из Републике Србије (укупно 541.900t 2012. године). Због тога она има велики локални, ентитетски и државни значај.

3.1.7.2. Стање комуналне инфраструктуре и јавних комуналних услуга

3.1.7.2.1. Производња и испорука топлотне енергије

Производњу и испоруку топлотне енергије на подручју града Зворник обавља АД „Зворник стан“ Зворник. Оно подмирује потребе за гријањем 1.477 домаћинстава и 91 пословног субјекта. Остали имају етажне системе гријања на струју или чврсто гориво (дрва, угаљ, гас, дрвени пелет) или користе појединачне пећи и шпорете.

АД „Зворник стан“ има три реонске котларнице³⁴ које користе природни гас као енергент³⁵. Њиме се снабдијева преко мјерно-регулационе станице „Зворник“. Она је дио транспортног система природног гаса у Републици Српској и повезана је са гасном мрежом Републике Србије.

Наиме, Република Српска нема властитих извора природног гаса па се исти увози из Русије правцем Берегово – Хоргош – Зворник и дистрибуира даље магистралним гасоводом РГ-05-08.

³⁴ Реонске котларнице „3-16“, „Змајевац“ и „Б“-блокови.

³⁵ Годишња потреба за природним гасом за рад котларница износи око 2.000.000 Sm³.

На подручју града Зворника су инсталисани гасоводи „Шепак-Каракај“ са базном станицом „Шепак“ и прихватном чистачком станицом „Каракај“ и „Каракај-Ентитетска граница“ са базном станицом „Шековићи“ и прихватном чистачком станицом „Каракај“, гасовод високог притиска „Каракај-Зворник“ са базном станицом „Каракај“ те мјерно-регулационе станице „Бирач“ и „Зворник“. Укупна дужина овако развијене гасоводне мреже 40.864,94m. Од тога је 6.956,82m под притиском од 500 mbar, 5.402,81m под притиском од 200 mbar и 28.505,31m под притиском од 3bar.

Захваљујући свему овоме, Зворник је имао квалитетан систем даљинског гријања. Међутим, скок цијена гаса на међународном тржишту који се десио 2012. године, омео је пословање АД „Зворник стан“. Како се нису могле измиривати обавезе према добављачима, долазило је до прекида снабдијевања гасом, а тиме и производње и испоруке топлотне енергије. Да би се обезбједио континуитет у пружању услуге грађанима и привреди, тадашња Општина Зворник је преузела дио обавеза које су оптеретиле њен буџет. Упркос томе, није се могао постићи ранији квалитет услуге. Због тога и због повећања цијене услуге (3,00 KM/m²), потрошачи су све чешће подносили захтјеве за искључивање са система гријања. Тако је укупан број потрошача у периоду од 2012. године до 2016. године смањен за 365 или 18,88%.

Рјешење за овај проблем може представљати најављено формирање заједничког предузећа „Гас-Рес“ и руског „Газпром“-а чији погони ће бити инсталисани у Зворнику. Планирана употреба нових технологија у производњи гасних когенерација и „утјешњеног“ гаса обезбједиће енергетску стабилност локалне заједнице, ентита, државе и региона. Све то је у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Српске до 2030. године.

3.1.7.2.2. Водоснабдијевање

На градски водоводни систем којим управља АД „Водовод и комуналије“ Зворник, повезано је урбано подручје града Зворник, приградско насеље Каракај са индустријском зоном, насеља која гравитирају градском центру и насеља уз доводни цјевовод Дрињача и Дивич. Процењује се да је на њега прикључено око 27.730 (51%) становника.

Градски водоводни систем се напаја са изворишта Сопотник и Ђевање, бунара Б-1 и Б-2 у Зелињском пољу, бунара БМ-1 и БМ-2 на локалитету црпне станице „Мејдан“ у Зворнику и бунара Б-1 и Б-2 на локалитету Тилић Ада. Квалитет воде на свима њима одговара захтјевима Правилника о здравственој исправности воде намјењене за људску потрошњу (Службени гласник РС 88/17) - физичко-хемијске анализе се раде свакодневно у лабораторији комуналног предузећа и једном мјесечно у Регионалном центру ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске у Зворнику, док микробиолошке анализе обављају једном седмично, такође, у Регионалном центру ЈЗУ Институт за јавно здравство Републике Српске у Зворнику.

Насеља Козлук и Брањево се снабдијевају водом са аутономних локалних водоводних система са водозахватима (бунарима) у алувиону ријеке Дрине. У њима живи укупно 4.770 (9%) становника.

Још око 21.907 или 40% становника града Зворник има неконтролисано водоснабдијевање путем бројних сеоских (локалних) водовода и индивидуалних водоводних система и бунара. Како право управљања над њима није пренијето на надлежно предузеће, података о потрошњи и квалитету воде нема.

Улагањима вршеним у задњих пет година, дужина водоводне мреже је повећана за 91 km. Њена тренутна дужина је 265 km.

Табела 30. Инвестиције у водоводну инфраструктуру града Зворник (KM)

Сврха инвестиције	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Изградња	120.000	90.000	50.000	40.000	70.000
Реконструкција	40.000	60.000	80.000	30.000	40.000
Одржавање	66.354	77.762	106.972	100.865	52.634
УКУПНО	226.354	227.762	236.972	170.000	162.634

Извор: Одјељење за стамбено-комуналне послове и послове саобраћаја

На тај начин су смањени губици воде са 60% на 45% док је број прикључака на јавну водоводну мрежу повећан за 2.416 или 31,22%. Истовремено је повећан и број прикључака на локалне водосистеме за 2.588 или 30,58%.

Упркос томе, без прикључка је још 8.080 (45,72%) домаћинстава. Због тога се наставља изградња водоводног система „Зворник-Сјевер“, а у наредним годинама планира се и изградња водоводног система „Пилица-Локањ“ за око 1.280 домаћинстава. На тај начин ће бити обезбјеђено редовно снабдијевање водом за око 80% домаћинстава или 60% становништва града Зворник.

Тренутна цијена воде је 1 KM/m³, а наплативост услуге водоснабдијевања је 80%. У циљу повећања наплате вршена су утужења и искључења са водоводне мреже.

3.1.7.2.3. Канализација и отпадне воде

Канализациона мрежа на подручју града Зворник није развијена у довољној мјери. Дужина канализационих водова је свега 12,93km. На њима има укупно 3.950 прикључака за 15.800 или 29% становника града Зворника.

Табела 31. Број прикључака на канализациону мрежу

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Број прикључака за објекте становања	2.369	2.431	2.424	2.566	2.452
Број прикључака за пословне објекте	726	853	867	932	898
УКУПНО	3.095	3.284	3.291	3.498	3.950

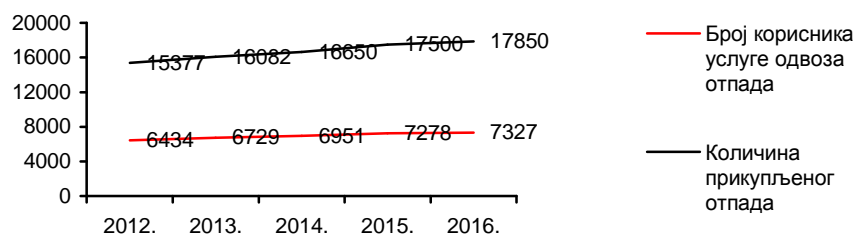
Извор: АД „Водовод и комуналије“ Зворник

При томе је 95% становника градског језгра прикључено на градску канализациону мрежу. Канализационе мреже постоје и у приградским насељима Улице, Економија, Дивич и Кула Град. На њих је прикључено између 85% и 90% овдашњих домаћинстава. Остала приградска насеља су само дјелимично покривена канализационом мрежом - Фагум 60%, Насеље 5. јул 40% и Каракај 35%. Канализациона мрежа постоји још у Козлуку и Брањеву, а у току је њена изградња у Табанцима. Међутим, нигдје не постоје постројења за пречишћавање прикупљених отпадних вода већ се оне испуштају у Дрину и друге водотокове (Спреча, Козлучка ријека). Једино фабрика глинице „Алумина“ има колектор за прикупљање и пречишћавање отпадних вода која настане у процесу рада. Међутим, он није под управом локалног комуналног предузећа.

3.1.7.2.4. Управљање отпадом

На основу Закона о управљању отпадом, Закона о комуналним дјелатностима и Одлуке о комуналном реду на подручју града Зворник, а у складу са Програмом одржавања јавне хигијене, Град Зворник спроводи поступак јавних набавки услуга о одржавању јавне хигијене и прикупљању и одвозу смећа те са изабраним понуђачем склапа трогодишњи оквирни споразум³⁶ и одговарајуће годишње уговоре којим се утврђују међусобна права и обавезе.

Изабрани давалац услуге тренутно прикупља и одвози отпад са подручја 43 мјесне заједнице, односно од 60% домаћинстава³⁷ и 97% пословних субјеката.

Слика 17. Укупан број корисника услуге и количина прикупљеног отпада (m³)

Извор: АД „Водовод и комуналије“ Зворник

Упркос видљивом тренду повећања броја корисника, процјењује се да у насељеним мјестима која нису или су само дјелимично обухваћена услугом прикупљања и одвоза отпада остане неприкупљено око 2.800 m³ произведеног отпада. Он бива спаљен или бачен директно у токове или на обале ријека (Дрина, Сапна, Хоча, Златица). Увале, јаруге, шуме и неискрчене живице поред саобраћајница су, такође, мјеста на којима ничу нелегална одлагалишта. Сваке године се из градског буџета издвајају средства у сврху њиховог уклањања - у периоду од 2013. године до 2015. године је издвајано по 20.000 KM, а 2016. године 50.000 KM. Међутим, док се не прошири ситем организованог прикупљања и одвоза отпада и не подигне свијест становништва³⁸, трајни ефекти не могу бити остварени – сваке године се очисте три или четири локације, али убрзо се на истим мјестима формирају нова сметлишта.

³⁶ Извођење Програма одржавања јавне хигијене за 2016, 2017. и 2018. годину поверено АД „Водовод и комуналије“ Оквирним споразумом о одржавању јавне хигијене у граду Зворнику и приградским насељима Каракај и Дивич (ЛОТ1) и утовару и одвозу смећа у насељу Козлук и на путним правцима Пилица, Сапна, Црни Врх и Кушлат (ЛОТ2).

³⁷ Оштинским планом управљања отпадом за 2014-2020. годину планирано је повећање на 70%.

³⁸ Средином 2017. године је АД „Водовод и комуналије“ започело активности на проширењу система прикупљања и одвоза отпада, али је становништво у руралним срединама показало велики отпор због чега није направљен помак.

Скоро 10 година се сав прикупљени отпад без икаквог претходног третмана одвозио и одлагао на локалну депонију „Тилић ада“ која се налази на самој обали ријеке Дрине, у непосредној близини насељених мјеста и изворишта воде. Како није ограђена и нема рјешен проблем процједних вода и штетних испарења, она представља опасност по животну средину, здравље и безбједност људи који живе у непосредној близини и шире. Доказ за то представља дизање и даље плутање отпада током високог водостаја ријеке Дрине, као и појава пожара чије посљедице се највише осјете у сусједној општини Мали Зворник, у Републици Србији. Због тога, али и због уговорне обавезе о затварању постојећег одлагалишта по завршетку изградње и отварању тијела ЈП АД „Регионална депонија“ Зворник, створена је потреба за израдом пројектно-техничке документације и изналагања средства за санацију исте. За сада је само дјелимично заустављено даље одлагање.

То негативно дјелује на рад ЈП АД „Регионална депонија“ Зворник које је основано 2009. године у складу са начелом регионалности Закона о управљању отпадом, а на основу Протокола о сарадњи града Зворник и општина Калесија, Сапна, Шековићи и Осмаци, те Протокола о сарадњи града Зворник и општина Братунац, Сребреница, Власеница и Милићи. Изградња санитарне депоније укупне површине 69ha, капацитета 40.000t/g и пројектованим периодом рада од 20 година, финансирана је из кредитних средстава Међународне асоцијације за развој (ИДА). Радови на локацији Црни врх су завршени и тијело депоније (4,8ha) је стављено у функцију почетком 2017. године. Тек по потпуном затварању постојећих одлагалишта у свим локалним заједницама и обавезивањем свих комуналних предузећа на одвоз отпада на тијело ЈП АД „Регионална депонија“ Зворник, ово предузеће може редовно измиривати своје кредитне обавезе чији гарант је Град Зворник и спроводити планове развоја. Међутим, тиме расту трошкови комуналних предузећа³⁹ и отвара се питање како обезбједити њихову одрживост.

Планом управљања чврстим отпадом на подручју општине Зворник 2014-2019. дефинисани су правци и приоритети, динамика и начин стварања претпоставки за успостављање одрживог система управљања отпадом (затварање и санација локалног одлагалишта, чишћење и спречавање поновног стварања нелегалних одлагалишта, проширење обима услуге, изградња инфраструктурних објеката и набавка опреме⁴⁰, подизање јавне свијести). Свим тиме се треба бавити и у овом планском периоду како би се остварили жељени резултати.

3.1.7.2.5. Јавне зелене површине

Топографске карактеристике подручја града Зворник условиле су одсуство већих парковских површина. Све зелене површине Зворника подијелене су у три групе: зелене површине јавног коришћења (паркови, зеленило дуж саобраћајница, зелене површине административних, стамбених и јавних објеката, обала Дрине са градском плажом, тврђава Ђурићев град са шеталишном стазом и излетиштем Каплан), зелене површине ограниченог коришћења (зелене површине формиране при уређењу школских комплекса, спортско-рекреативних објеката и индивидуалних стамбених објеката) и зелене површине специјалне намјене (санитарно-заштитне зоне, заштитни појасеви поред пута).

Градски парк представља вриједан дио градског пејзажа. Међутим, он нема задовољавајућу површину. Због свакодневног окупљања великог броја дјецe, младих и родитеља, мобилијар и друга опрема се убрзано хабају, а травната подлога суши. Умјесто мањих поправки, рјешење би могла донијети комплетна реконструкција коју би пратио одговарајући план одржавања.

Рекреационо највреднија је обала ријеке Дрине на којој је изграђено шеталиште дужине 1,6km те градска плажа дужине 0,5km. Међутим, она је у сталној опасности од поплава-минимум два пута годишње бива потопљена тако да сва досадашња улагања у мобилијар и додатно уређивање нису имала жељене дуготрајне ефекте.

Средњевијековни Ђурићев град са шеталишном стазом и излетиштем Каплан је јединствени симбол Зворника са значајним туристичким потенцијалом. Да би се он искористио, повремено спровођење акција чишћења и постављања сигнализације, мора замјенити планско спровођење активности на уређењу, заштити и одржавању.

Друге, мање површине које се сврставају у зелене нису довољно уређене. Њихово обогаћивање садницама и мањом парковском опремом је неопходно како би се задовољиле потребе становништва. Изналагање урбанистичког рјешења за формирање минимум једне веће зелене површине би нарочито допринијело томе.

³⁹ Цијена одлагања чврстог комуналног отпада на тијелу регионалне депоније је 45,63 KM/t.

⁴⁰ АД „Водовод и комуналије“ Зворник као давалац услуге прикупљања и одвоза отпада не посједује инфраструктуру за селективно прикупљање отпада. Оно располаже са углавном истрошеним посудама и амортизованим возилима која се не могу кретати уским улицама и путевима високог нагиба.

3.1.7.3. Техничка инфраструктура

3.1.7.3.1. Снабдијевање електричном енергијом и јавна расвјета

На подручју града Зворник постоје електроенергетски објекти напонских нивоа 400кV, 110кV, 35кV, 10кV и 0,4кV.

Према садашњој организацији електропривредних предузећа, употребљавање и одржавање објеката напонског нивоа 110кV је у надлежности АД „Електропренос-Електроприенос“ Бања Лука и „Електро mreжа Србије“. Управљање и одржавање објеката напонског нивоа 35кV, 10кV и 0,4кV је у надлежности електродистрибутивног предузећа ЗЕДП „Електро-Бијељина“ РЈ „Електродистрибуција“ Зворник, односно „Електросрбија“ Краљево-огранак Лозница.

Град Зворник снабђева се електричном енергијом преко 35кV далековада из ТС110/35/10кV Зворник која је 110кV водом Зворник – Угљевик везана на електроенергетски систем БиХ и 110кV водом ТС Зворник – ХЕ „Зворник“ на електроенергетски систем Србије.

Да би се задовољиле потребе растућег броја потрошача, сваке године се уз реконструкцију врши и изградња дистрибутивне мреже тако да њена укупна дужина износи 1.277.000m (297.000m високонапонска и 980.000m нисконапонска дистрибутивна мрежа). На тај начин се осигурава да електрична енергија

Табела 32. Број купаца/потрошача електричне енергије

Купци/потрошачи	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Високи напон	43	45	49	56	59
Ниски напон	19.730	19.974	20.126	20.197	20.406
Домаћинства	18.237	18.450	18.598	18.627	18.895
Јавна расвјета	95	103	104	106	108
Остала потрошња	1.355	1.376	1.375	1.408	1.344
Укупно	19.773	20.019	20.175	20.253	20.465

Извор: ЗЕДП „Електро-Бијељина“, РЈ „Електродистрибуција“ Зворник

Табела 33. Дужина реконструисане и изграђене дистрибутивне мреже (m)

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Реконструисана дистрибутивна мрежа					
Високи напон	1.800	3.580	1.500	750	500
Ниски напон	23.200	1.000	15.000	19.500	22.370
Изграђена дистрибутивна мрежа					
Високи напон	4.500	3.700	2.300	760	2.100
Ниски напон	9.500	4.900	7.300	10.080	6.135

Извор: ЗЕДП „Електро-Бијељина“, РЈ „Електродистрибуција“ Зворник

Систем јавне расвјете града Зворник чини подземна и надземна кабловска мрежа са поцинчаним металним, армираним бетонским и дрвеним стубовима. На њима је инсталисано око 5.000 живиних и натријумових свјетилки које се напајају са 108 мјерних мјеста и годишње утроше 1.385MWh електричне енергије у вриједности 183.090,80 KM. На територији самог града су у употреби метални поцинчани стубови који су у релативно добром стању и натријумове свјетилке снаге 2x250W које су повезане подземном кабловском мрежом. На подручју ужег градског језгра постављено је и 117 стубова са ЛЕД расвјетним тијелима.

За одржавање ове и постављање нове јавне расвјете се сваке године издваја 40.000 KM које се расподељују путем тендера. На тај начин је омогућено да покривеност укупне површине града Зворник јавном расвјетом од 40% у 2012. години дође до 70% у 2016. години - од укупно 61 мјесне заједнице, у 47 је потпуно или дјелимично уведено систем јавне расвјете, а у преосталих 14 га нема никако.

Акционим планом енергетски одрживог развоја града Зворник (СЕАП) предвиђено је да се у наредном периоду поставе ЛЕД свјетилке са оптималним регулационим уређајима на свим градским улицама, те да се унаприједи стање јавне расвјете у руралном дијелу града. Приликом израде овог документа урађена је анализа потрошње енергије и производње CO₂ у сектору јавне расвјете, саобраћаја и зградарства, те је предвиђен низ активности и мјера за њихово смањење за по 20% до 2020. године уз повећање употребе обновљивих извора енергије за 20%. Ово је циљ сваке европске енергетски освјештене локалне власти која је потписала Споразум градоначелника (The Covenant of Mayors Initiative), односно приступила иницијативи Европске комисије за спријечавање глобалног загријавања. Град Зворник је то учинио 2011. године. Већ 2013. године је проглашен за СЕАП локалну заједницу са најбољим резултатима на подручју БиХ.

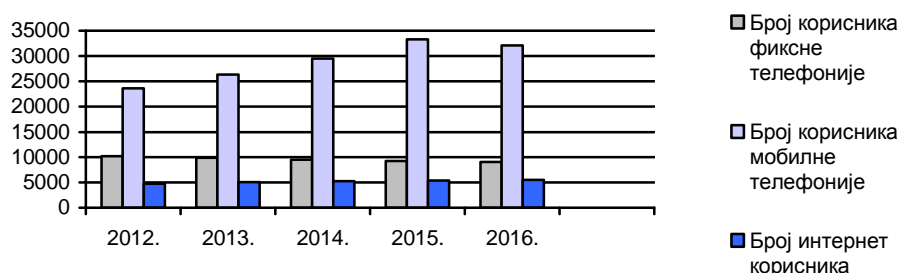
3.1.7.3.2. Телефонија и интернет

Територијом града Зворник пролази магистрални оптички кабл капацитета 48 влакана. Приводи су урађени оптичким кабловима капацитета 12 влакана. Постоји и дјелимично израђена кабловска канализација у коју су увучени бакарни каблови. Мимо ње полагаани су директно у земљу тако да се сви сервиси фиксне телефоније пружају по бакарним парикама.

На тај начин су само 53 (од укупно 61) мјесне заједнице добиле фиксну телефонску мрежу, али је читаву територију града покривена сигналом мобилне телефоније који се емитује са 14 базних станица. Због тога, као и због кретања цијена услуга, стално се смањује број корисника фиксне, а повећава број корисника мобилне мреже (три оператера).

Када је у питању могућност интернет конекције, она постоји у само 47 мјесних заједница. У преосталих 14 мјесних заједница не постоје услови за коришћење ове врсте информационо-комуникационе технологије.

Покривеност Пословне зоне „Јадар“ и шире индустријске зоне на подручју Каракаја телефонијом и интернетом је 100% - телефонски сигнал било ког од оператера је пун, а брзина протока података интернет мрежом се може прилагодити потребама сваког појединачног корисника за несметаном пословном комуникацијом.

Слика 18. Број корисника телефонске и интернет мреже
Извор: Оператери фиксне и мобилне телефоније

3.1.7.4. Административне услуге

Зворник се може сматрати административним центром регије Бирач.

Један од пет регионалних центара ЈЗУ Института за јавно здравство Републике Српске смјештен је у Зворнику⁴¹.

Подручни центар Пореске управе Републике Српске у Зворнику⁴² има шест јединица: Зворник (са статусом одјељења за подручје града Зворник и општине Осмаци), Братунац, Сребреница, Власеница, Шековићи и Милићи (са статусом група).

Фонд здравственог осиграња Републике Српске има Канцеларију у Зворнику у оквиру које раде Пословнице у Зворнику, Братунцу, Милићима, Шековићима, Сребреници и Власеници, као и Експозитуре у Осмацима и Скеланима.

У Зворнику је смјештена и Пословница Фонда за пензијско и инвалидско осигурање Републике Српске, као и Подручна јединица Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове у оквиру које дјелује Подручна канцеларија у општини Осмаци.

Радна јединица Предузећа за поштански саобраћај Републике Српске у Зворнику обавља своју дјелатност на територији града Зворник и општина Осмаци, Шековићи, Власеница, Милићи, Братунац и Сребреница. У оквиру ње послује 20 Јединица поштанске мреже (13 класичних, 2 шалтерске и 5 помоћних пошта).

Сједиште Републичког фонда за геолошка истраживања се налази у Зворнику. Исти је основала Влада Републике Српске као управну организацију у саставу Министарстава индустрије, енергетике и рударства која се бави геолошким истраживањима за подручје цијеле републике.

ЈУ Завод за запошљавање има Филијалу у Зворнику која обавља све радње у вези са незапосленим лицима са овог подручја. У оквиру ње раде Бирои Зворник, Милићи, Братунац, Сребреница, Власеница, Шековићи и Осмаци.

ЈУ „Воде Српске“ је у Зворнику основала Подручну канцеларију слива ријеке Дрине.

⁴¹ Регионални центри Института су још у Добоју, Источном Сарајеву, Фочи и Требињу.

⁴² Постоји још 6 подручних центара које представљају основне организационе јединице и имају статус сектора (у Приједору, Бања Луци, Добоју, Бијељини, Источном Сарајеву и Требињу).

Управа за индиректно опорезивање БиХ, Регионални Центар у Тузли има Царинску испоставу у Зворнику која покрива граничне прелазе/царинске реферате Каракај, Шепак, Жељезничка станица, Братунац и Скелани.

Шумска управа „Зворник“ представља организациону јединицу Шумског газдинства „Бирач“, односно Јавног предузећа „Шуме Републике Српске“ које се бави узгојем, заштитом и експлоатацијом шума. Шумска управа „Зворник“ газдује на 7480,29ha шума и шумског земљишта на подручју града Зворник и општина Осмаци.

Основни суд у Зворнику мјесно је надлежан за територију града Зворник и општине Осмаци, а стварно за суђење у кривичним, грађанским и други предметима у првом степену. У току је обезбјеђивање услова за повратак Окружног и Привредног суда, Тужилаштва и Правобранилаштва.

О безбједности грађана и стању криминалитета брине Полицијска управа Зворник под којом су Полицијске станице Зворник, Сребреница, Братунца, Власеница, Милићи, Шековићи и Осмаци.

У Градској управи града Зворник образовано је седам одјељења⁴³ и седам служби⁴⁴. У њој је запослено 230 радника од којих је 5 функционера, 173 службеника, 47 техничких и 10 помоћних радника. Ради усклађивања са одредбама Закона о локалној управи (Службени гласник Републике Српске, број 97/16) у току је израда новог Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији раних мјерста.

Градска управа града Зворник нема довољне техничко-информационе капацитете. Локална мрежа је у функцији од 2005. године. Од тада није реконструисана иако је значајно повећан број мрежних прикључака и радних станица (рачунара). Сервер је у употреби од 2007. године. У току 2012. године извршена је набавка сервера за електронску пошту, али због недостатка средстава за куповину лиценци никада није пуштен у рад. Уређај за непрекидно снабдјевање сервера електричном енергијом (упис) није у функцији од септембра 2017. године. Више од 50% радних станица (рачунара) су старије од 5 година, а 20-25 % од 10 година. Опрема за снимање сједница Скупштине града Зворник је технички и технолошки дотрајала и застарјела - снимају се на аудио касете које се више не могу наћи у слободној продаји. Поврх свега, званична интернет презентација града Зворник је на домену везаном за пријашњи статус општине (www.opstina-zvornik.org), није преведена ни на један од свјетских језика и не садржи информације о локалним инвестиционим приликама. На основу свега овог може се рећи да потребе Градске управе Зворник у значајној мјери превазилазе техничке могућности расположиве информатичке опреме, баш као и просторне капацитете објекта у коме је смјештена.

Објекат се састоји од три дијела. Један (највећи) дио је изграђен око 1900. године, док је други подигнут 60-их, а трећи 80-их година XX вијека. До данас није било значајнијих улагања у реконструкцију и/или санацију тако да објекат не задовољава потребе за организацијом процеса рада и енергетском ефикасношћу. Ипак, у њему се обављају и послови из дјелокруга мјесних канцеларија за насељена мјеста Зворник, Челопек, Каракај, Дивич, Кула Град, Кучић Кула, Цер, Улице, Економија и Снагово. Остала насељена мјеста (45) покривају Мјесне канцеларије Пилица (8), Козлук (14), Петковци (7), Грбавци (7), Дрињача (6) и Каменица (3).

Посебну пажњу захтјева рјешавање питања Савјета мјесних заједница. Посљедни избори за чланове 61 Савјета мјесних заједница, одржани су 2009. године. Њих два (Савјет мјесне заједнице Каракај, Савјет мјесне заједнице Каракај Петковци) данас нису активна.

Утврђено је да 15 Савјета мјесних заједница има на располагању канцеларијски простор, али без адекватне опреме и намјештаја, као и да је Савјетима 19 мјесних заједница доступан затворени простор за организовање јавних и културних садржаја.

3.1.7.5. Закључак

У планском периоду треба радити на реконструкцији и рехабилитацији путне мреже уз кориштење сваке могућности за проширење улица како би се повећала њихова проточност и олакшало функционисање аутобуског саобраћаја. Када је у питању ово посљедње, треба обезбједити развој свих елемената система који су потребни за већи ниво услуге (прилагођавање броја, типа и капацитета возила потребама за превозом и ограничењима које

⁴³ Одјељење за финансије, Одјељење за просторно уређење, Одјељење за стамбено-комуналне послове и послове саобраћаја, Одјељење за борачко-инвалидску заштиту, Одјељење за општу управу, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности и Одјељење за инспекцијски надзор

⁴⁴ Стручна служба за послове Скупштине града Зворник, Кабинет Градоначелника, Комунална полиција, Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу, Служба заједничке послове и управљање људским ресурсима, Служба цивилне заштите, Професионална ватрогасна јединица

намеће улична мрежа, поуздан и стриктан ред вожње, изградња стајалишта и наткривених станица, техничко-технолошка модернизација терминала и сл).

За унапређење стања у области друмског саобраћаја нарочито је важно успостављање система паркирања. То је једно од основних питања Акционог плана енергетски одрживог развоја града Зворник (СЕАП) и Просторног плана града Зворник. Овим документима је предвиђена и изградња кружних токова на посебно оптерећеним раскрсницама у граду и приградској пословној зони, као и инфраструктуре потребне за развој бицикличког саобраћаја (стазе, држачи за бицикле) који би допринео мањој употреби аутомобила на краћим релацијама, смањењу емисија штетних гасова и практиковању здравог начина кретања становништва.

Такође, потребно је успоставити сарадњу са надлежним институцијама и организацијама како би се предузели кораци у складу са Просторним планом Републике Српске којим је предвиђена изградња брзог пута Бијељина-Зворник-Соколац и мултимодалног саобраћајног чворишта у Зворнику (израда студијске, просторно-планске и пројектно-техничке документације). Тиме би се омогућило обављање транзитног саобраћаја изван градског језгра и успостављање везе са паневропским коридором Vc и аутопутем Бања Лука-Добој.

Таква сарадња је неопходна и за предузимање активности на електрификације пруге, подизању техничко-технолошког нивоа жељезничког саобраћаја и изградње робно-транспортног центра у другом дијелу овог планског периода.

Унапређење стања постојеће и изградња нове комуналне инфраструктуре у складу са стандардима и нормама заштите животне средине је један од приоритета локалне управе. С обзиром да то подразумијева извођење обимних радова уз велика улагања, неопходно је да се настави пракса буџетских издвајања уз обезбјеђивање средстава из спољних извора.

Осим на побољшање квалитета и обима водоснабдијевања и унапријеђење система прикуљања отпада на цијелом подручју града, фокус треба ставити на изградњу канализационе мреже и инсталисање система за пречишћавање отпадних вода у градском језгру и већим руралним срединама. Уз то је неопходно подићи и уредити зелене површине како би се достигао урбани стандард модерних градова.

У том циљу треба радити и на успостављању ефикасног система јавне расвјете те развијању друге техничке инфраструктуре (телефонија, интернет) у складу са напретком савремених технологија. Њена доступност је предуслов за модеран развој локалне заједнице.

Поред свега овог, у што краћем року треба обезбједити услове за пружање нових и унапријеђење квалитета постојећих административних услуга. То се најприје односи на изградњу и опремање објеката за потребе правосудних институција те унапријеђивање просторних и информационо-техничких капацитета локалне управе како би била у стању да изађе у сусрет захтјевима грађана и потребама привреде.

3.1.8. СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

3.1.8.1. Квалитет ваздуха

На подручју града Зворник се не врше званична мјерења квалитета ваздуха. Ипак се зна да је емисија штетних гасова најинтензивнија током зимског периода када се у објектима индивидуалног и колективног становања за загријавање простора користе чврста (дрво, угаљ) и/или течна (гас) горива. Константни извор загађења је саобраћај – густина путничког и теретног саобраћаја усмјереног на граничне прелазе проузрокује велику концентрацију угљен-диоксида и честица прашине у ваздуху.

Акционим планом енергетски одрживог развоја града Зворник, предложено је постављање енергетског сата у центру града и још 36 мјера за секторе зградарства, саобраћаја и јавне расвјете с циљем да се до 2020. године повећа употреба обновљивих извора енергије за 20%, повећа енергетска ефикасност за 20% и смањи концентрација угљен-диоксида за 20% у односу на базне вриједности из 2009. године. Према прорачунима ефеката спроведених мјера⁴⁵ примјеном стандардизоване методологије⁴⁶ од стране ангажованих сертификованих кућа, до 2012. године је постигнуто смањење емисија угљен-диоксида од 5,01%, а до 2016. године 18,57% планираног смањења до 2020. године. Међутим, прецизних мјерења која би показала стварно смањење емисија и свеобухватног прикупљања података о постигнутим уштедама

⁴⁵ До сада је потпуно спроведено осам мјера, девет дјелимично, а три су континуирана.

⁴⁶ „Препоруке за методе мјерења и верификације, Директива 2006/32/ЕК за услуге енергије и ЕЕ“

енергије кроз примјену мјера енергетске ефикасности у свим секторима, још увијек нема. Она су кључна за сагледавање резултата пројеката замјене столарије, постављања термоизолације, реконструкције система гријања и хлађења, те уградње ЛЕД расвјете и соларних панела у јавним објектима и објектима становања, као и пројеката унапређења енергетске ефикасности јавне расвјете, водоводног система и вреловодне мреже те регулисање саобраћајних токова, уређења зелених површина и изградње малих хидро-центра.

Републичком стратегијом за заштиту ваздуха са Акционим планом управљања квалитетом ваздуха за период 2010-2016. године планирано је успостављање мреже станица за мјерење квалитета ваздуха. У Зворнику је предвиђено постављање регионалне станице преко које ће се пратити квалитет ваздуха на подручју града, али и сусједних општина. Међутим, још увијек нису направљени кораци у том правцу.

3.1.8.2. Кориштење, заштита и управљање водним ресурсима

Град Зворник нема директну надлежност за планирање, изградњу, кориштење и управљање хидроенергетским објектима у сливу ријеке Дрине која чини његову хидрографску окосницу.

Хидро-електрана „Зворник“ на Дрини са акумулацијом Зворничко језеро, припада електроенергетском систему Републике Србије. Стратегијом развоја електроенергетике Републике Српске до 2020. године, на овој ријеци је планирана изградња још четири хидроенергетска објекта (Козлук, Дрина I, Дрина II и Дрина III) и отварање пловног пута од Зворника до ушћа у Саву, али нису начињени кораци у том правцу.

Тренутно је велика оптерећеност водних ресурса различитим врстама чврстог отпада, испуштањем отпадних вода у водотоке без претходног пречишћавања, те неадекватним вршењем експлоатације. Све то је напријед већ речено и дати су закључци у вези са тим.

Посебно је важно обезбједити зоне санитарне заштите изворишта са којих се становништво снабдијева пијаћом водом. Потребно је израдити елаборате и поступити у складу са њима.

3.1.8.3. Кориштење, заштита и управљање земљиштем

До загађивања земљишта најчешће долази због неправилног одлагања чврстог отпада, таложења штетних честица као продуката сагорјевања у индустријским погонима, превозним средствима и домаћинствима те због вршења површинске експлоатације, употребе пестицида и минералних ђубрива и појаве поплавних таласа.

Проблеми које они изазивају су идентификовани у више студија и планова (План управљања чврстим отпадом, Акциони план енергетски одрживог развоја, Одрживо коришћење природних ресурса у прекограничном подручју Србија-БиХ и др) који се односе на питање заштите животне средине и обрађени су у појединим поглављима овог документа. У наредном периоду треба радити на реализацији њима предложених мјера.

3.1.8.4. Стање шумских система

Шумским системима на подручју града Зворник управља Јавно предузеће шумарства „Шуме Републике Српске“ АД Соколац преко своје организационе јединице Шумског газдинства „Бирач“ за Шумско привредно подручје „Власеничко“ са сједиштем у Власеници и радном јединицом Шумска управа „Зворник“.

Њеним радом на заштити и мониторингу здравља шума, смањене су бесправне сјече шума, али још увијек нису доведене у друштвено и законски прихватљиве оквире. У 2012. години регистрована је штета од 760,79m³ дрвета, односно од 113.433,40 KM⁴⁷.

Други велики проблем су шумски пожари. У 2012. години регистровано је 45 пожара на 248ha државне шуме. Они су проузроковали велику материјалну штету - уништено је 26,3ha под садницама старости од 3 до 10 година⁴⁸.

Посљедице свега тога су испирање земљишта и појава ерозивних процеса на стрмим теренима, као и дјелимична закоровљеност.

Посебну пријетњу шумама представља загађеност од мина. Због њиховог присуства су поједина шумска подручја недоступна тако да се не могу проводити планови газдовања.

Просторним планом града Зворник, планирано је кориштење дијела шумских површина у сврху развоја туризма и других дјелатности (инфраструктура, ловишта, изворишта).

⁴⁷ Завод за урбанизам и пројектовање, д.о.о. Бијељина, Просторни план општине Зворник, Књига ½, Текстуални дио плана, Нацрт, Бијељина, јун 2013

⁴⁸ Ибид

3.1.8.5. Заштита природног наслијеђа

На подручју града Зворник не постоје формално заштићена подручја природе у смислу важећег Закона о заштити природе ("Службени гласник Републике Српске", број 50/02).

Нацрт Просторног плана Републике Српске до 2025. године предвиђа заштиту два подручја која захватају територију града Зворник: Мајевица парк природе (Зворник, Бијељина, Лопаре и Угљевик) и Дрињача парк природе (Зворник, Милићи, Братунац и Шековићи). Осим ова два, Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслијеђа као парк природе води и Кушлат (ушће Јадра у Дрињачу). Истовремено за 13 локација (ријека Јадар, извориште Врело, извори Растошнице, Сапне, Јасенице и Тавне, пећина Будишевац у Дрињачи, Тирина вода, Годуш, Просјек, три стабла хроста китњака у Роћевићу, три стабла крунолисне липе у Козлуку) предлаже категорију споменик природе, за четири (Дрина са Зворничким језером, Рожањска ријека, Витинички Кисељак, Стари пут за Тузлу) категорију заштићени природни пејзаж и за осам категорију заштићених природних подручја-посебних резервата (Орловине-букова шума, Годуш-храстова шума, Равни завид-шума китњака, Лекањска планина-шума китњака и цера, Црни врх-шума сладуна и цера, Каменица, Просјек, Нова ада).

С обзиром да на нивоу ентитета и државе нису установљене институционалне структуре чији задатак би био да прате стање биодиверзитета, нема системског прикупљања и анализе података о биолошкој разноликости.

У складу са Директивом о стаништима која је потребно заштити како би се очувала богата биолошка разноврсност БиХ, за територију града Зворник издвојена су и картирана⁴⁹ станишта ацидофилне букове шуме, заједнице Илирских храстова-грабових шума, Панонско-Балканске термофилне дубраве и кречњачке стијене са хазмофитском вегетацијом.

3.1.8.6. Утицај локалне економије на животну средину

Отпадни црвени муљ који настаје у процесу производње глинице у „Алумина“ АД одлаже се на локалитету Бијели Поток, на обали ријеке Сапне. Брана покрива подручје око 110ha и у потпуности је заштићена и ограђена. Мјере заштите предузима сама „Алумина“ у складу са законским прописима и препорукама виших надлежних органа. Упркос томе, таложење црвеног муља има константан негативан утицај, како на земљиште тако и на подземне воде. Осим тога, током љетних мјесеци због високих температура долази до испаравања која узрокују загађење ваздуха. Посебно велики проблем може настати у случају појаве великих падавина, а нарочито земљотреса који би могао довести до попуштања бране и изливања муља у ријеку Сапну и на пољопривредно и грађевинско земљиште од насеља Ђулићи до Каракаја.

Све ово је узето у обзир од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске које је издало еколошку дозволу за рад постројења.

Ово Министарство је у периоду од 2012. године до 2016. године издало још 12 еколошких дозвола за постројења из области енергетске, хемијске, металне, минералне, екстрактивне, дрвне и прехрамбене индустрије и остале пројекте који прелазе прагове утврђене Законом о заштити животне средине и пратећим подзаконским актима.

За издавање еколошких дозвола за дјелатности мањег обима надлежна је локална управа. Током 2016. године укупно 21 пословни субјекат (пекаре, пржионице кафе, бензинске пумпе, аутоперионице, аутомеханичарске радње, трговачки центри) је добио еколошку дозволу за изградњу и пуштање у рад. Истовремено је ревидовано пет и проглашено неважећим шест еколошких дозвола.

Табела 34. Број издатих, ревидованих и неважећих еколошких дозвола

Еколошке дозволе	2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Локална управа	Минист арство	Локална управа	Минист арство	Локална управа	Минист арство	Локална управа	Минист арство	Локална управа	Минист арство
Издате	11	1	33	3	34	2	19	1	21	5
Ревидоване	4	1	19	-	14	-	7	2	5	-
Неважеће	-	-	-	1	4	-	4	-	6	-

Извор: Одјељење за стамбено-комуналне послове

Кретање броја издатих еколошких дозвола зависи од стања у локалној привреди. Даље треба радити на успостављању катастра свих загађивача и вршењу јачег надзора над њиховим радом.

⁴⁹ Њихова угроженост није оцијенењена искључиво на нивоу општине, него у цјелини, за све локалитете на којима су иста присутна у БиХ

3.1.8.7. Закључак

Поштовање домаћег законодавства и испуњавање обавеза стечених по основу учешћа локалне управе у међународним програмима и пројектима, допринијело је томе да се питање заштите животне средине угради у претходни стратешки документ и разрађује кроз акционе планове који се требају наставити спроводити кроз активну сарадњу јавног, приватног и цивилног сектора. Нарочито је важно интезивирање сарадње са републичким и државним органима надлежним за области кориштења, заштите и управљања шумама и водним ресурсима, као и заштите идентификованог природног наслијеђа. Сама локална управа мора појачати напоре на рјешавању питања из њене искључиве надлежности (изградња, уређење и одржавање јавних објеката у складу са начелима енергетски одрживог развоја, зелених површина, комуналне (јавна расвјета, водовод, канализација, отпад) и саобраћајне инфраструктуре).

3.1.9. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

3.1.9.1. Просторно планска документација

Град Зворник има развијену просторно планску документацију. Од стратешких просторно планских докумената постоје „Просторни план оштине Зворник“ који се односи на цјело подручје града Зворника и важи до 2032. године и „Урбанистички план Зворник 2020“ који покрива шире урбано подручје градског језгра.

Од спроведбене просторно планске документације усвојени су „Регулациони план урег урбаног подручја града Зворник“, „План парцелације насеља Улице, Зворник“ и „План парцелације насеља Економија, Зворник“. Период важења сваког од њих је истекао, али се они и даље примјењују и то све док се не израде и усвоје нова спроведбена планска документа за дата подручја, што је у складу са Законом о уређењу простора и грађењу („Службени гласник“ Републике Српске број:40/13).

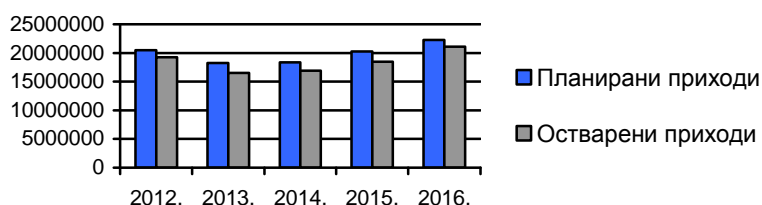
Томе треба да претходи ревизија „Урбанистичког плана Зворник 2020“ као документа вишег реда од кога зависи садржај спроведбене просторно планске документације - потребно је сагледати постојећа планска рјешења и евентуално приступити корекцији истих како би се омогућио одрживи развој обухваћеног подручја у складу са локалним потребама и републичким стратешким плановима. Тек након усвајања ревидованог документа је могуће приступити изради нових регулационих планова урег и ширег урбаног подручја града Зворника и других спроведбено планских документа. Међу њима је Зонинг план подручја Средњи Шепак–Брањево–Доња Пилица на коме је гранични прелаз са Републиком Србијом, као и Зонинг план ширег урбаног подручја насељеног мјеста Козлук као секундарног центра града Зворник.

3.1.10. БУЏЕТ

3.1.10.1. Структура буџета

Буџет града Зворник се доноси у складу са Законом о буџетском систему Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, број 121/12, 52/14, 103/15 и 15/16).

Од 2013. године, приходи у буџету константно расту. Од планираних, оствари се између 90,55 (2013. године) и 94,76% (2016. године) прихода.

Слика 19. Однос планираних и остварених прихода у буџету Града Зворник
Извор: Одјељење за финансије Градске управе града Зворник

Табела 35. Структура буџетских прихода

Врста прихода	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Порески приходи	11.259.972	10.469.470	12.107.507	14.573.233	15.327.226
Непорески приходи	2.120.469	2.361.340	2.069.771	2.319.459	2.141.000

Грантови	51.734	0	86.715	18.100	13.360
Трансфери	265.955	454.695	600.763	827.222	719.631
Примици за нефинансијску имовину	266.588	53.275	134.732	244.235	252.935
Примици од финансијске имовине	36.418	70.275	131.523	265.885	133.904
Примици од задуживања	0	2.818.551	1.801.870	222.416	2.371.054
Неискориштена средства по основу обвезница из претходне године	3.000.000	299.510	0	0	138.774
Укупно	18.086.415	16.527.116	16.932.881	18.470.549	21.097.884

Извор: Одјељење за финансије Градске управе града Зворник

У структури буџетских прихода, највећи удио имају порески приходи (72,64%). Слиједе непорески приходи (10,14%) и примици од задуживања који варирају из године у годину.

Ако су посматрају детаљнији подаци о пореским приходима, може се уочити тренд повећања прихода од пореза на лична примања и прихода од самосталне дјелатности (за 1,29% или 22.057 КМ), од индиректних пореза дозначених од Управе за индиректно опорезивање БиХ (за 7,64% или 913.589 КМ) те од пореза на промет производа (за 409,08% или 25.314 КМ) и промет услуга (за 309,85% или 13.680 КМ).

Непореске приходе највећим дијелом чине накнаде по разним основама (36,80%), комуналне таксе (29,62%), приходи од пружања јавних услуга буџетских корисника (18,89%) и административне таксе (11,24%). Приходи од закупа и ренте чине само 2,23%, а од новчаних казни тек 0,26% непореских прихода.

Примици од задуживања представљају кредитна средства комерцијалних банака која су узета у сврху финансирања капиталних пројеката. На примјер, 2016. године је на тај начин купљено земљиште са припадајућим објектима АД „Инжењеринг“ у стечају које се сада може понудити инвеститорима. Такође, урађен је видео надзор у градском језгру и изграђен је мост у приградском насељу Улице. На тај начин је достигнута задуженост од 8,14%. Са новим задужењем од 4.350.000 КМ које је одобрила Скупштина града и које ће стићи на наплату 2019. године, доћи ће се до 14,92% од дозвољених 18% задужености⁵⁰. Могућност задуживања по основу издавања гаранција до 30% је већ исцрпљена.

Табела 36. Структура буџетских расхода

Врста расхода	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Текући расходи	13.033.675	12.825.466	13.433.378	15.124.215	15.963.161
Издаци за нефинансијску имовину (капитална улагања)	4.821.612	334.817	2.298.059	1.225.096	3.043.218
Издаци за финансијску имовину	2.000	43.405	34.264	25.509	42.708
Издаци за отплату дугова	488.670	514.161	1.409.538	1.355.290	2.270.620
Укупно	18.967.637	16.720.777	17.175.849	17.730.110	21.319.608

Извор: Одјељење за финансије Градске управе града Зворник

Највећи дио буџетских средстава (74,87) одлази на текуће расходе (расходи за лична примања, расходи по основу кориштења роба и услуга, расходи финансирања и други финансијски трошкови, субвенције, грантови, дознаке грађанима које се исплаћују на име социјалне заштите). Слиједе (14,27%) издаци за нефинансијску имовину, односно издаци за произведену (изградња и одржавање објеката, набавка опреме) и непроизведену сталну имовину (куповина земље), за залихе материјала, робе и ситног инвентара те за порез на додатну вриједност. Износ средства утрошених за отплату главнице по основу примљених зајмова, отплату дуга из претходних година и плаћање обавеза по датим гаранцијама је у порасту и тренутно чине 10,65% буџетских расхода.

3.1.10.2. Закључак

Годишњи финансијски извјештаји показују да се у последње двије године остварује позитиван финансијски резултат, односно да буџетски приходи премашују буџетске расходе.

Структура буџетских прихода и расхода је одраз позитивних кретања у привреди – отварање нових привредних субјеката и повећање броја запослених су узрок повећања прихода од пореза на лична примања и од индиректних пореза, али и непореских прихода од накнада по разним

⁵⁰ Према Закону о задужењу и дугу (Службени гласник Републике Српске, број 71/12, 52/14), максимална кредитна задуженост је 18%, а потенцијално задужење по издатим гаранцијама 30%.

основама. На тај начин је дошло до стабилизације буџета и стварања могућности за развојна улагања (подстицаји запошљавању, капитални пројекти).

Да би то и даље било могуће, неопходно је наставити постојеће и увести нове праксе сарадње између привреде и локалне управе које су међусобно зависне.

3.2. СТРАТЕШКО ФОКУСИРАЊЕ

3.2.1. SWOT АНАЛИЗА

Табела 37. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> ü Гео-стратешки положај (раскрсница магистралних и регионалних путева, међународна железничка пруга, четири прелаза преко границе између БиХ и Србије) ü Добри услови за развој воћарства, сточарства, повртларства ü Налазишта руда (кварц, кречњак, шљунак, пијесак) ü Изворишта минералних вода (Витинички Кисељак, Козлук) ü Хидро-потенцијал (Дрина, Дрињача, Хоча, Сапна, Каменичка ријека, Локањска ријека) ü Културно-историјско наслеђе (стејци, рудник Дардагани, Ђурђев град и др) ü Административни, здравствени и економски центар регије Бирач (суд, полицијска управа, болница, сједишта и погони привредних субјеката/индустрија, услуге, трговине) ü Традиција индустријске и извозно оријентисане производње (прерађивачка, дрвна, текстилна, прехранбена индустрија) ü Услови за развој предузетништва (суфинансирање запошљавања и samozапошљавања умањење комуналних накнада, регистрација за један дан) ü Повољне инвестиционе могућности (суфинансирање запошљавања и samozапошљавања из градског буџета, минималан порез на имовину, ослобађање инвеститора дијела градских пореза и такси, формирана Пословна зона „Јадар“ и двије инвестиционе локације) ü Опредељеност локалне управе за унапређење стања животне средине (изградња водовodne и канализационе мреже, отворена регионална депонија, успостављен енергетски менаџмент) ü Постојање просторно-планске документације (урбанистички, регулациони, просторни план) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Недовољна увезаност производње, откупа и прераде пољопривредних производа (ланац вриједности) ✓ Неистражена и неискориштена природна богатства (залихе руда, гљековитост минералних вода, језеро, ријеке) ✓ Неријешени имовинско-правни односи у вези са објектима културно-историјског наслеђеја (рудник Дардагани, Ђурђев град, Андреашева вила, итд) ✓ Лоше стање и недовољни капацитети и опремљеност објеката јавних установа (зграда Градске управе, Центра за социјални рад, РСЦ, Дома здравља, болнице, школа, дјечијег вртића) ✓ Неусклађеност захтјева привреде, уписне политике у средњим школама и понуде радне снаге ✓ Недовољно развијена Пословна зона „Јадар“ ✓ Недовољно уређени и неразноврсни рекреативно-спортски објекти ✓ Недостатак уређених зелених површина у градском језгру ✓ Недостатак паркинг мјеста у градској зони ✓ Незадовољавајуће стање локалних категорисаних и некатегорисаних путева ✓ Губици воде у систему водоснабдјевања су око 45% ✓ Неријешено питање сеоских водовода ✓ Непостојање система за пречишћавање отпадних вода, и недовољно изграђена канализациона мрежа ✓ Неријешено питање локалне и дивљих депонија ✓ Непостојање система одрживог управљања чврстим отпадом ✓ Недовољни капацитети за праћење стања животне средине (мјерне станице за квалитет ваздуха, одржавање зона санитарне заштите, гис базе података) ✓ Нерентабилно ЈП „Зворник стан“ АД ✓ Конфигурација терена неповољна за даље ширење градског језгра ✓ Минска загађеност руралног рубног подручја

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Недовољна расположивост и/или уређеност школског простора ✓ Недовољна изграђеност и/или уређеност физкултурних сала и спортских полигона ✓ Недовољна опремљеност школа савременим наставним средствима (рачунари и др) ✓ Недовољно изграђени капацитети организација цивилног друштва
ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> ↑ Пројекти сарадње са сусједним јединицама локалне самоуправе ↑ Прекогранична сарадња (ИПА Срб-БиХ, Формирање прекограничне туристичке понуде) ↑ Доступност ЕУ и других развојних фондова ↑ Регионално отварање тржишта (билатерални и мултилатерални споразуми) ↑ Заинтересованост страних инвеститора и дијаспоре за улагање на подручје БиХ ↑ Економски модел јавно-приватног партнерства ↑ Растући тренд примјене мјера енергетске ефикасности и обновљивих извора енергије, ↑ Растући тренд конзумирања здраве, органски произведене хране ↑ Константа у културно-историјском туризму и повећана атрактивност здравственог туризма и активног одмора 	<ul style="list-style-type: none"> ↓ Политичка нестабилност на подручју БиХ и западног Балкана ↓ Недовољно стимулативан правни и финансијски оквир у БиХ за инвеститоре ↓ Споро усвајање закона који омогућују примјену стандарда ЕУ ↓ Непостојање и/или неусаглашеост развојних стратегија на вишим нивоима ↓ По Зворник неповољна државна политика управљања граничним прелазима (изградња новог граничног прелаза на територији сусједне општине, забрана преласка Старог моста као граничног прелаза за погранични саобраћај лицима која имају пребивалиште на подручју других општина и градова) ↓ Надлежност виших органа власти за управљање хидроресурсима ↓ Изложеност подручја поплавама, клизиштима, сушама и осталим природним опасностима ↓ Депопулација града (негативан салдо миграција, негативан природни прираштај, напуштање села) ↓ Нестабилност цијена природног гаса на међународном тржишту

У исказаној SWOT анализи представљене су области у којима град Зворник може направити напредак и на које треба обратити посебну пажњу због могућих препрека поменутом развоју. Анализом стварног стања у свим областима на подручју града постављен је чврст темељ за рационално и реално планирање ресурса с циљем реализације капиталних пројеката. Важност података у табеларном приказу огледа се и у њиховој правилној употреби приликом стратешког фокусирања, формирања визије развоја и дефинисању стратешких циљева.

3.2.2. СТРАТЕШКИ ФОКУСИ

Социо-економска и SWOT анализа указале су на потенцијале и конкурентске предности града Зворник које одговарају спољним приликама и могу се искористити за елиминисање слабости и смањивање пријетњи по локални раст и развој. На тај начин су идентификовани следећи стратешки фокуси датог планског периода:

Стратешки фокус 1: Искористити природне, културно-историјске и привредне потенцијале у сврху одрживог руралног и укупног развоја

Имајући у виду да је Зворник деценијама био индустријски град са великим производним капацитетима и да је и даље сједиште компанија које су међу највећим извозницима из БиХ, неопходно је фокусирати се на унапређење стања и попуњавање капацитета у Пословној зони „Јадар“, уређење и давање у понуду друге двије инвестиционе локације (Инжењеринг, Нови Извор), те подстаћи покретање нових бизниса око постојећих пословних субјеката у широј индустријској зони Каракај. То значи да је у наредном периоду потребно интензивирати инфраструктурна улагања, унаприједити квалитет и обим административних услуга које Градска управа и друге релевантне институције пружају привреди и активно вршити промоцију

пословних прилика како би се привукле домаће и стране компаније да свој капитал уложе на подручју града Зворника.

Успостављање ланца вриједности у области пољопривредне производње, односно увезивање произвођача и унапређење капацитета за откуп, складиштење, прераду и пласман производа је кључно за интезивнији развој села и задржавање становништва у том подручју.

Рјешавање имовинско-правних односа у вези са важним културно-историјским знаменитостима и улагање у изградњу туристичке инфраструктуре и супраструктуре су почетни кораци ка стварању конкретних туристичких производа и обликовању туристичке понуде која одговара захтјевима савременог туристе, односно ка достизању нивоу атрактивне дестинације у области активног, здравственог и културно-историјског туризма.

Све то су мјере које се требају предузети у овом планском периоду кроз примјену различитих модела сарадње јавног, приватног и цивилног сектора (задруге, кластери, јавно-приватно партнерство и сл) како би се остварио одрживи развој.

Стратешки фокус 2: Повећати степен изграђености друштвене и спортско-рекреативне инфраструктуре и приближити јавне услуге грађанима

Унапређење људских и материјалних капацитета и обезбјеђивање адекватног простора за рад јавних установа је неопходно за јачање система социјалне заштите и инклузије, здравствене заштите, образовања и правосуђа, као и за побољшање доступности културних, умјетничких и сличних садржаја.

Такође, развој спортско-рекреативне инфраструктуре је предуслов за интезивнију физичку активност и бољи квалитет живота становника свих узраста.

Стратешки фокус 3: Ријешити проблеме заштите животне средине, те стања комуналне и саобраћајне инфраструктуре

Рјешење проблема идентификованих у области животне средине, који се прије свега односе на управљање отпадом, водоснабдијевање и канализацију, те велику потрошњу енергије и емисије штетних гасова, подразумијева унапређење стања постојеће и изградњу нове комуналне и саобраћајне инфраструктуре. Последња је нарочито важна за несметану комуникацију између руралног и урбаног подручја у коме су сконцентрисане друштвене функције.

3.3. ВИЗИЈА РАЗВОЈА

ЗВОРНИК – ОТВОРЕН И ПОСЛОВАН, ГРАД НА ВОДИ КОЈИ СПАЈА ТРАДИЦИЈУ И НОВЕ ВРИЈЕДНОСТИ И ПРУЖА ЈЕДНАКЕ МОГУЋНОСТИ ЗА СВАКОГА

Визија је дефинисана за период до 2027. године. Она се осврће на приоритетна подручја дјеловања и садржи све релевантне вриједности које заједница признаје за компаративне предности и могућности које је потребно искористити на путу остваривања одрживог развоја.

3.4. СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Стратешки циљеви произилазе из стратешких фокуса и визије развоја града Зворник, односно представљају њихову трансформацију у главне правце развоја и изражавају крајње резултате који се требају постићи до краја планског периода (до 2027. године).

Стратешки циљ 1: Унаприједити стање привреде за креирање и одрживост нових радних мјеста

Овај стратешки циљ се односи на стварање инфраструктурних услова и давање подстицаја за развој постојећих и отварање нових привредних субјеката, како у области индустријске производње, тако и у областима пољопривреде и туризма.

Очекивани исходи:

- До 2027. године реализовано 30.000.000 КМ домаћих и страних инвестиција
- До 2027. године број запослених повећан за 15% у односу на 2016. годину
- До 2027. године износ бруто плате повећан за 10% у односу на 2016. годину
- До 2027. године приход привредних субјеката повећан за 20% у односу на 2016. годину

Стратешки циљ 2: Унаприједити квалитет друштвеног живота на подручју града Зворник

С обзиром да квалитет друштвеног живота на подручју локалне заједнице највише зависи од постојања услова за стицање образовање, доступности социјалних, здравствених и административних услуга, те расположивости културних и спортских садржаја, овим стратешким циљем је обухваћен развој потребне инфраструктуре уз јачање осталих капацитета релевантних установа.

Очекивани исходи:

- До 2027. године износ социјалних давања по глави становника смањен за 5% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећан број запослених кроз пројекте цјеложивотног образовања и учења за 10% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећан број корисника и посјетилаца установа и организација културе и спорта за 50% у односу на 2016. године
- До 2027. године повећано задовољство грађана услугама органа управе за 10% у односу на 2018. годину

Стратешки циљ 3: Одговорно управљање животном средином

Трећи стратешки циљ је посвећен очувању животне средине као битном елементу одрживог развоја. Он обухвата интервенције које се односе на унапређење енергетске ефикасности, изградњу комуналне и саобраћајне инфраструктуре, те смањење ризика од природних и других катастрофа.

Очекивани исходи:

- До 2027. године повећана енергетска ефикасност објеката у власништву Града за 10% у односу на 2016. годину
- До 2027. године повећано задовољство становника стањем саобраћајне инфраструктуре за минимално једну оцјену у односу на 2018. годину
- До 2027. године повећана покривеност домаћинстава услугама водовода и канализације за 5% у односу на 2016. годину
- До 2027. године смањене количине отпада одложене на неправилан начин за 10% у односу на 2018. годину
- До 2027. године повећан број m^2 јавних зелених површина по становнику за 1% у односу на 2016. годину

4. СЕКТОРСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАНОВИ

4.1. УСКЛАЂЕНОСТ, КОМПЛЕМЕНТАРНОСТ И МЕЋУСОБНИ УТИЦАЈ СЕКТОРСКИХ ПЛАНОВА

Секторским развојним плановима у областима економског развоја, друштвеног развоја и заштите животне средине практично су разрађена усмјерења из визије и стратешких циљева развоја града Зворника. При томе је вођено рачуна о њиховој међусобној усклађености, као и о усклађености са стратешким документима донијетим на вишим нивоима власти те опште присутним развојним трендовима.

Табела 38. Усклађеност, комплементарност и међусобни утицај секторских планова

Секторски циљ	Веза са стратешким циљем	Веза са другим секторским циљевима
План економског развоја		
СЦ 1.1. Унаприједити амбијент за инвестиције	Стратешки циљ 1	План друштвеног развоја СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите СЦ 2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања План заштите животне средине СЦ 3.2. Унаприједити стање саобраћајне инфраструктуре СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналне инфраструктуре и услуга

<p>СЦ 1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника</p>	<p>Стратешки циљ 1</p>	<p>План друштвеног развоја СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите СЦ 2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања План заштите животне средине СЦ 3.2. Унаприједити стање саобраћајне инфраструктуре СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналне инфраструктуре и услуга</p>
<p>СЦ 1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника</p>	<p>Стратешки циљ 1</p>	<p>План друштвеног развоја СЦ 2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања СЦ 2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности План заштите животне средине СЦ 3.2. Унаприједити стање саобраћајне инфраструктуре СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналне инфраструктуре и услуга</p>
<p>План друштвеног развоја</p>		
<p>СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите</p>	<p>Стратешки циљ 2</p>	<p>План економског развоја СЦ 1.1. Побољшати пословну инфраструктуру и амбијент за инвестиције СЦ 1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника План заштите животне средине СЦ 3.1. Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха СЦ 3.2. Унаприједити стање саобраћајне инфраструктуре СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналне инфраструктуре и услуга</p>
<p>СЦ 2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања</p>	<p>Стратешки циљ 2</p>	<p>План економског развоја СЦ 1.1. Побољшати пословну инфраструктуру и амбијент за инвестиције СЦ 1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника СЦ 1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника План заштите животне средине СЦ 3.1. Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха</p>
<p>СЦ 2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности</p>	<p>Стратешки циљ 2</p>	<p>План економског развоја СЦ 1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника План заштите животне средине СЦ 3.1. Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха СЦ 3.2. Унаприједити стање саобраћајне инфраструктуре СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналне инфраструктуре и услуга</p>
<p>План заштите животне средине</p>		

<p>СЦ 3.1. Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха</p>	<p>Стратешки циљ 3</p>	<p>План друштвеног развоја СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите СЦ 2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања СЦ 2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности</p>
<p>СЦ 3.2. Унаприједити услове за несметано одвијање саобраћаја</p>	<p>Стратешки циљ 3</p>	<p>План економског развоја СЦ 1.1. Побољшати пословну инфраструктуру и амбијент за инвестиције СЦ 1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника СЦ 1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника План друштвеног развоја СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите СЦ 2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности</p>
<p>СЦ 3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналних услуга</p>	<p>Стратешки циљ 3</p>	<p>План економског развоја СЦ 1.1. Побољшати пословну инфраструктуру и амбијент за инвестиције СЦ 1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника СЦ 1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника План друштвеног развоја СЦ 2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите СЦ 2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности</p>

Секторски циљеви развоја су дубоко прожети. Можда то није могуће увидјети на основу самих формулација циљева, али јесте на нивоу програма и пројекта/мјера које обухватају.

4.2. ПЛАН ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

План економског развоја је израђен уз уважавање стратешких фокуса, визије и стратешких циљева развоја и узимање у обзир закључака анализе социо-економског стања, као и снага, слабости, прилика и пријетњи које се односе на сектор економије.

С циљем да се привреда доведе у стање које омогућава отварање одрживих радних мјеста, приоритет је дат развоју пословних зона и пружању техничке и финансијске подршке домаћим и страним инвеститорима приликом покретања и/или ширења пословања.

С обзиром да се пољопривредна производња одвија у условима које карактеришу нестабилност на тржишту и недовољна развијеност ланца вриједности, предвиђено је давање подстицаја и стручне подршке пољопривредницима који се баве повртларством, воћарством и сточарством као гранама са потенцијалом за развој. Тиме се жели допринети одржању и повећању броја производних јединица и грла стоке, односно броја газдинстава која су регистрована као пуноправни привредни субјекти.

У сврху развоја туризма планирано је унапређење туристичке понуде кроз стварање конкретних туристичких производа на темељу објеката културно-историјског наслијеђа и природних ресурса. Она би требало да допринесе доласку и дужем задржавању већег броја савремених туриста који желе активан одмор са елементима културног туризма.

4.2.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА

Табела 39. Преглед циљева економског развоја са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
1.1. Унаприједити амбијент за инвестиције	До 2022. године повећан број привредних субјеката за 15% у односу на 2016. годину До 2022. године запослено 600 нових радника као резултат домаћих и страних инвестиција у односу на 2016. годину	Број привредних субјеката Број новозапослених
1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника	До 2022. године повећан број газдинстава за 50% у односу на 2016. годину До 2022. године повећан обим производње у области повртларства, воћарства и сточарства за 20% у односу на 2016. годину	Број газдинстава Количине произведеног поврћа, воћа, меса и млијека
1.3. Унаприједити туристичку понуду града Зворника	До 2022. године повећан број ноћења туриста на подручју града за 40% у односу на 2016. годину До 2022. године повећан приход од боравишне таксе за 25% у односу на 2016. годину	Број ноћења туриста Приход од боравишне таксе (%)

4.2.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ

Секторски циљеви у области економског развоја своје упориште имају у вишим стратешким документима међу којима су:

- Стратегија запошљавања Републике Српске 2016-2020. године (Стратешки циљ 1. Повећати запосленост и економску активност становништва у Републици Српској, Оперативни циљеви 1.1. Осигурати већу повезаност система образовања са тржиштем рада, 1.5. Унаприједити запошљивост активних тражилаца посла, 1.6. Унаприједити запошљавање најрањивијих група незапослених лица и 1.7. Развој социјалног предузетништва; Стратешки циљ 2. Одржати постојећа и креирати нова радна мјеста у привреди Републике Српске, Оперативни циљеви 2.1. Креирати стабилно и стимулативно економско и фискално окружење у Републици Српској, 2.2. Унаприједити запошљавање и samozапосљавања у руралним и неразвијеним срединама, 2.3. Креирање нових радних мјеста кроз реализацију пројеката из области енергетике, индустрије и рударства, 2.5. Подржати отварање нових привредних субјеката (start-up бизниси), њихово умрежавање и економско груписање (кластери) и 2.6. Унаприједити запошљавање и samozапосљавање кроз подстицање инвестиција),
- Стратегија развоја малих и средњих предузећа Републике Српске 2016-2020. године (Стратешки циљ 2. Подршка стварању повољног пословног окружења за МСП, Оперативни циљеви 2.3. Јачање локалног економског развоја и 2.4. Подршка развоју предузетничке инфраструктуре; Стратешки циљ 3. Стимулисање развоја и промоције предузетништва и предузетничких вјештина, Оперативни циљеви 3.1. Подршка развоју предузетништва, 3.3. Стимулисање развоја социјалног предузетништва и 3.6. Стимулисање запошљавања незапослених лица),
- Стратегија и политика развоја индустрије Републике Српске 2016-2020 године (Стратешки циљ 2. Мониторинг, праћење развоја индустрије и примјена адекватних мјера за побољшање конкуретности, Оперативни циљеви 2.4. Финансијска подршка развојним пројектима у индустрији и 2.6. Унаприједити капацитете инфраструктуре квалитета за потребе индустрије; Стратешки циљ 3. Повећање запослености у индустрији и унапређивање понуде радне снаге, Оперативни циљеви 3.1. Унаприједити понуду стручне радне снаге за потребе индустрије и 3.2. Подржати запошљавање у индустрији; Стратешки циљ 4. Побољшање пословног окружења и привлачење инвестиција у индустрију, Оперативни циљ 4.3. Подстицати инвестиције у индустрију),

- Стратегија подстицања страних улагања у Републику Српску 2016-2020. године (хоризонтални оперативни циљеви 1: Подизање конкурентности и унапређивање пословног окружења, 2. Јачање институционалних капацитета и развој партнерских односа на републичком и локалном нивоу и 3. Активности промоције и контаката за циљане секторе и циљана тржишта у стратешким секторима привреде 1. Пољопривреда, 2. Индустрија, 4. Туризам, 5. Информационо-комуникационе технологије) са Акционим планом за 2016-2018. годину,
- Стратешки план развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Српске 2016-2020. (Стратешки циљ 1. Повећање обима и продуктивности пољопривредне производње и обезбјеђење стабилности дохотка пољопривредних произвођача, 2. Јачање конкурентности сектора пољопривреде кроз повећање нивоа инвестиција, 3. Повећање степена тржишности и финализације пољопривредне производње),
- Стратегија развоја туризма Републике Српске 2011-2020. године (Стратешки циљ 1. Побољшање квалитета туристичког производа, Оперативни циљеви 1.1. Унапређење инфраструктуре и супраструктуре у туризму, 1.2. Унапређење квалитета туристичке услуге и 1.3. Развој нових туристичких производа; Стратешки циљ 3. Повећање обима туристичког промета, Оперативни циљеви 3.1. Повећање обима домаћих туриста и 3.2. Повећање обима иностраних туриста; Стратешки циљ 4. Унапређење туристичког производа базираног на одрживом развоју, Оперативни циљеви 4.1. Заштита туристичких ресурса и њихова оптимална валоризација и 4.4. Развој сеоског туризма),
- Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у Републици Српској 2017-2026. године (Циљ 7.2.1. Повећати економску самосталност лица са инвалидитетом кроз подршку у запошљавању и samozапосљавању, Циљ 7.2.2. Развити социјално предузетништво),
- Стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској 2017-2021. године (Стратешки циљ 4. Обезбједити ефикасност и одговорност јединица локалне самоуправе у управљању локалним развојем, Оперативни циљеви 4.1. Унаприједити механизме за стварање повољног пословног окружења, развој малих и средњих предузећа и предузетништва и ојачати сарадњу са пословном заједницом и 4.2. Јачање идентитета и афирмисање потенцијала јединица локалне самоуправе; Стратешки циљ 5. Унаприједити подстицјане мјере демографске политике, Оперативни циљ 5.3. Обезбједити додатне програме подршке за запошљавање и samozапосљавање).

4.2.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ

Град Зворник је привредни центар регије Бирач. С обзиром да му гравитира шест општина, може се говорити о заједничком тржишту чија величина је један од кључних фактора за доношење одлуке о реализацији инвестиционих улагања.

Сарадња са сусједним општинама је од изузетне важности и за интезивнији развој пољопривреде, прије свега у области воћарства. Координисано давање подстицаја узгоју пољопривредних производа те пружање подршке умрежавању пољопривредних произвођача и изградњи прерађивачких капацитета, значајно би допринијело унапређењу и одрживости пољопривредне производње.

Оваква сарадња је важна и у области туризма чији развој се заснива на одрживом коришћењу заједничких природних и културних богатстава. То се прије свега односи на ријеку Дрину и Зворничко језеро, али и на остатке материјалне културе из римског и других историјских периода. С обзиром на шири значај који имају, они би могли бити и основа за успостављање прекограничне сарадње и кориштење међународних фондова.

4.2.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ

У оквиру плана економског развоја дефинисана су четири програма која обухватају 19 пројеката и мјера.

Табела 40. Преглед програма и пројеката/мјера у сектору економског развоја

Програм	Пројекат/Мјера
П 1.1.1. Развој пословних зона и капацитета за техничку подршку привреди	ПР 1.1.1.1. Развој Пословне зоне „Јадар“
	ПР 1.1.1.2. Привлачење инвеститора у пословну зону „Инжењеринг“
	ПР 1.1.1.3. Формирање Пословне зоне „Нови извор“
	ПР 1.1.1.4. Оснивање пословно-техничког инкубатора
	ПР 1.1.1.5. Стварање и сертификација повољног пословног окружења (БФЦ СЕЕ)
	ПР 1.1.1.6. Додјела подстицаја привредним субјектима

П 1.2.1. Додјела подстицаја за развој пољопривредне производње	ПР 1.2.1.1. Унапређење пластеничке производње поврћа
	ПР 1.2.1.2. Подршка подизању вишегодишњих засада воћа
	ПР 1.2.1.3. Развој органске производње воћа и поврћа
	ПР 1.2.1.4. Унапређење производње млијека
	ПР 1.2.1.5. Унапређење производње меса
П 1.2.2. Изградња капацитета за развој пољопривредне производње	ПР 1.2.2.1. Едукација и подршка учешћу пољопривредних произвођача на сајмовима
	ПР 1.2.2.2. Подршка оснивању кластера у области пољопривредне производње
	ПР 1.2.2.3. Подршка изградњи капацитета за складиштење, чување и прераду воћа и поврћа
П 1.3.1. Развој и промоција туристичких садржаја	ПР 1.3.1.1. Унапређење туристичке инфраструктуре и супраструктуре на Зворничком језеру
	ПР 1.3.1.2. Развој риболовног туризма
	ПР 1.3.1.3. Увођење новог туристичког производа у области активног туризма – планинарење и пјешачење
	ПР 1.3.1.4. Развој руралног туризма у Кисељаку уз коришћење здравствене функције мјеста
	ПР 1.3.1.5. Успостављање мобилне сувенирнице и инфо тачака

4.3. ПЛАН ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

Приликом израде плана друштвеног развоја вођено је рачуна о стратешким фокусима, визији и стратешким циљевима, те закључцима анализе социо-економског стања и анализе снага, слабости, прилика и пријетњи у друштвеном сектору

Како је утврђено да органи управе и јавне установе (Градска управа, правосудне институције, Центар за социјални рад, Дом здравља, Болница, школе, дјечији вртић и др) углавном немају довољне посторне капацитете и адекватне материјално-техничке услове, да понуда и тражња за радном снагом нису потпуно усклађене, те да спортско-рекреативни објекти (фискултурне сале, игралишта, полигони, стазе, итд) нису довољно изграђени и уређени, за циљеве друштвеног развоја је постављено:

- унапређење доступности и квалитета услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите кроз јачање капацитета Градске управе, изградњу објеката за потребе правосудних институција, проширење капацитета ЈУ Центар за социјални рад и ЈУ Дом за старија лица, затварање колективних центара, опремање ЈЗУ Дома здравља, реконструкцију постојећег и изградњу новог блока ЈУ Болница,
- побољшање доступности и квалитета формалног и неформалног образовања кроз проширивање предшколске установе, унапређење материјално-техничких услова у основним школама, опремање средњих школа савременим наставним средствима, доношење програма обуке, доквалификације и преквалификације незапослених лица и развој кључних компетенција код ученика средњих школа, јачање капацитета и програма Дома омладине и Библиотеке и музејске збирке,
- обезбјеђивање услова за развој културних и спортских дјелатности кроз изградњу, реконструкцију и опремањеи игралишта и затворених терена за лопташке, борилачке и базичне спортове, те изградњу марине са рафтинг стазом, мреже стаза за шетање и брзо ходање и стазе за брдски бициклизам.

4.3.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА

Табела 41. Преглед циљева друштвеног развоја са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите	До 2022. године повећано задовољство корисника услуга социјалне и здравствене заштите за 10% у односу на 2016. годину	Задовољство корисника услугама социјалне и здравствене заштите (%)

	<p>До 2022. године омогућено рјешавање спорова из надлежности окружних и привредних судова у Зворнику</p> <p>До 2022. године на 20% захтјева грађана упућених градској управи се одговара електронским путем</p>	<p>Број спорова из надлежности окружних и привредних судова који се рјешавају у Зворнику</p> <p>Број одговора Градске управе на захтјеве грађана електронским путем (%)</p>
2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања	<p>До 2022. године повећан приход ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник за 40% у односу на 2016. годину</p> <p>До 2022. године 70% ученика и наставника задовољно са хигијенским и материјално-техничким условима у основним и средњим школама на подручју Зворника</p> <p>До 2022. године смањен број незапослених особа на евиденцији Филијале ЈУ Завод за запошљавање РС у Зворнику за 10% у односу на 2016. годину</p>	<p>Приход ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник (%)</p> <p>Број ученика и наставника задовољних са хигијенским и материјално-техничким условима (%)</p> <p>Број незапослених особа на евиденцији Филијале ЈУ Завод за запошљавање РС у Зворнику (%)</p>
2.3. Обезбједити услове за развој културних и спортских дјелатности	<p>До 2022. године најмање 40% средстава потребних за функционисање установа и организација културе и спорта обезбјеђено из њихових сопствених и других ванбуџетских извора</p> <p>До 2022. године повећан број програмских културних и умјетничких садржаја за 30% у односу на 2016. годину</p> <p>До 2022. године повећан број чланова спортских клубова и рекреативаца за 30% у односу на 2016. годину</p>	<p>Износ средстава потребних за функционисање организација културе и спорта обезбјеђених из њихових сопствених и других ванбуџетских извора (%)</p> <p>Број програмских културних и умјетничких садржаја</p> <p>Број чланова спортских клубова и рекреативаца</p>

4.3.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ

Секторски циљеви у области друштвеног развоја су усклађени са стратешким приоритетима виших нивоа власти наведеним у сљедећим документима:

- Политика унапређивања здравља становништва Републике Српске до 2020. године (приоритетни правци дјеловања: 1. Смањење разлике у здрављу становништва, 2. Инвестирање у здравље, укључивање грађана у доношење одлука о здрављу и стварање здравих локалних заједница, 3. Контрола незаразних и заразних болести и унапређивање здравствене безбједности, 4. Креирање здравог и подстицајног окружења за здравље и благостање и 5. Јачање здравственог система оријентисаног на потребе корисника),
- Стратегија унапређења друштвеног положаја лица са инвалидитетом у Републици Српској 2017-2026. (Циљ 7.3.4. Побољшати услове и квалитет смјештаја лица са инвалидитетом у установама социјалне заштите, Циљ 7.3.5. Развити различите социјалне услуге које задовољавају потребе лица са инвалидитетом),
- Стратегија развоја образовања у Републици Српској 2016-2021. (Предшколско образовање-Стратешки циљ 1. Повећање обухвата дјеце узраста три до шест година предшколским васпитањем и образовањем, Мјера 1.1. Реконструкција и адаптација постојећих, те изградња нових објеката предшколских установа и других објеката; Основно образовање-Стратешки циљ 2. Подизање квалитета основног васпитања и образовања, Мјера 2.1. Унапређење квалитета васпитно-образовног процеса, Стратешки циљ 3. Унапређивање услова рада школа и модернизација процеса наставе у основном васпитању и образовању, Мјера 3.1. Унапређивање услова рада школе; Средње образовање-Стратешки циљ 2. Унапређивање квалитета средњег стручног образовања, Мјера 2.1. Континуирано осавремењивање

- наставног процеса средњег стручног образовања, Мјера 2.5. Јачање васпитне функције школе у стручном образовању и васпитању, Стратешки циљ 5. Повезивање стручног образовања и тржишта рада, Мјера 5.1. Анализирање потребе тржишта рада и реалног сектора, ради усаглашавања са уписном политиком у средњим стручним школама на нивоу јединице локалне самоуправе; Прожимајући стратешки циљ 2. Предузетничко учење, Мјера 5.2.2. Унапређивање предузетничког учења на свим нивоима образовања),
- Стратегија развоја културе Републике Српске 2017-2022. (Циљ 2: Висок квалитет умјетничке продукције и професионализација, Посебни циљ 2.1: Стварање услова за несметано развијање умјетничке продукције и стваралаштва; Циљ 5: Децентрализација, Посебни циљ 5.2. Развијене установе културе на локалном нивоу),
 - Стратегија развоја локалне самоуправе у Републици Српској 2017-2021. (Стратешки циљ 1. Обезбиједити ефективно остваривање надлежности јединица локалне самоуправе, Оперативни циљ 1.5. Јачати капацитете јединица локалне самоуправе; 3. Обезбиједити доступност и квалитет јавних услуга свим грађанима, 3.3. Унаприједити развој е-управе и управљање системом квалитета у пружању јавних услуга.

4.3.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ

Међуопштинска сарадња је присутна у области здравствене заштите (ЈЗУ Дом здравља Зворник пружа услуге становницима града Зворника и општине Осмаци, а ЈУ Болница Зворник прима пацијенте са подручја цијеле регије Бирач).

Сарадња образовних, нарочито средњошколских установа на регионалном и међународном нивоу, даје могућност за провођење програма учења и усавршавања у складу са саврменим стандардима и потребама локалне привреде.

Иницијативе међуопштинске и прекограничне сарадње су веома важне за добијање донаторске подршке за реализацију културних и спортских активности (размјене представа, организација манифестација, такмичења и сличних догађаја).

4.3.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ

У оквиру плана друштвеног развоја предвиђено је седам програма са 22 пројекта и мјере.

Табела 42. Преглед програма и пројеката/мјера у сектору друштвеног развоја

Програм	Пројекат/Мјера
П 2.1.1. Унапређење капацитета установа здравствене заштите	ПР 2.1.1.1. Набавка санитетског возила са неопходном медицинском опремом у ЈУ „Дом здравља“ (2019-2020)
	ПР 2.1.1.2. Набавка апарата за лабораторијску дијагностику у ЈУ „Дома здравља“ (2019-2020)
	ПР 2.1.1.3. Набавка и кориштење стоматолошких јединица са опремом у ЈУ „Дом здравља“ (2018-2020)
	ПР 2.1.1.4. Усавршавање и рад доктора породичне медицине у ЈУ „Дом здравља“ (2018-2022)
	ПР 2.1.1.5. Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈУ „Болница“ Зворник (2018-2020)
П 2.1.2. Обезбјеђивање услова за остваривање права из области социјалне заштите	ПР 2.1.2.1. Унапређење капацитета потребних за рад ЈУ „Центар за социјални рад“ (2020-2021)
	ПР 2.1.2.2. Проширење смјештајних капацитета ЈУ „Дом за старија лица“ у Кисељаку (2018-2020)
	ПР 2.1.2.3. Затварање колективних центара (2018-2019)
П 2.1.3. Јачање инфраструктурних капацитета органа управе	ПР 2.1.3.1. Изградња објекта за потребе Окружног и привредног суда, Тужилаштва и Правобранилаштва (2018-2019)
	ПР 2.1.3.2. Унапређење капацитета Градске управе (2018-2022)
П 2.2.1. Јачање капацитета установа за предшколско, основно, средње и високо образовање	ПР 2.2.1.1. Проширивање капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник (2018-2020)
	ПР 2.2.1.2. Унапређење материјално-техничких услова у основним школама (2018-2022)
	ПР 2.2.1.3. Опремање средњих школа савременим дидактичким средствима (2019-2020)
П 2.2.2. Развој неформалног образовања	ПР 2.2.2.1. Израда и имплементација Програма обуке, доквалификације и преквалификације незапослених лица (2020-2022)

	ПР 2.2.2.2. Развој кључних компетенција код ученика средњих школа (2020)
П 2.3.1. Развој инфраструктурних капацитета и програмских садржаја установа културе	ПР.2.3.1.1. Унапређење техничких и логистичких услова за развој сценске умјетности (2020)
	ПР.2.3.1.2. Мултимедијална библиотека за тинејџере (2019)
	ПР.2.3.1.3. Култура без граница: регионална размјена културних производа и програма за особе са инвалидитетом (2020)
П 2.3.2. Изградња инфраструктуре у области спорта	ПР 2.3.2.1. Изградња марине и рафтинг стазе (2019-2022)
	ПР 2.3.2.2. Изградња и реконструкција мреже стаза за шетање и брзо ходање (2019-2022)
	ПР 2.3.2.3. Изградња, опремање и реконструисање игралишта и затворених терена за лопташке, борилачке и базичне спортове (2018-2022)
	ПР 2.3.2.4. Изградња стазае за брдски бициклизам (2020)

4.4. ПЛАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Полазну основу за израду Плана заштите животне средине чине визија развоја и стратешки циљ везан за област заштите животне средине, закључци анализе социо-економског стања те снаге, слабости, прилике и пријетње у области заштите животне средине.

Одлучено је да се настави са провођењем мјера из Акционог плана енергетски одрживог развоја које се односе на смањење потрошње енергије у јавним објектима, уз успостављање система за управљање квалитетом ваздуха. С обзиром да на њега утичу издувни гасови и честице прашине које настају у саобраћају, за циљ је постављено и унапређење услова за несметано одвијање саобраћаја кроз изградњу кружног тока на укрштању магистралних путева и паркинга на приобалном путу, те реконструкцију заобилазног пута до сјеверног дијела града.

Како је утврђена потреба за унапређењем водоснабдијевања, изградњом канализационе мреже уз постављање постројења за пречишћавање отпадних вода, јачањем система за управљање чврстим отпадом и уређењем зелених површина, трећи циљ се односи на унапређење квалитета и доступности комуналних услуга. Он се планира постићи кроз заштиту изворишта и бунара са којих се снабдијевају градски и локални водоводи под управом комуналног предузећа, пречишћавање отпадних вода из новоизграђене канализационе мреже Табанци, уклањање дивљих депонија и одвојено прикупљање амбалажног отпада. Поред ових, планиране су и мјере за уређење дијела обале Дрине и корита Сапне ради заштите од поплава и веће уређености урбаних зелених површина.

4.4.1. ПРЕГЛЕД СЕКТОРСКИХ ЦИЉЕВА СА ОЧЕКИВАНИМ ИСХОДИМА И ИНДИКАТОРИМА

Табела 43. Преглед циљева у сектору заштите животне средине са очекиваним исходима и индикаторима

Секторски циљ	Очекивани исход	Индикатор
3.1. Обезбједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха	До 2022. године смањени трошкови за електричну енергију у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности за 10% у односу на 2016. годину	Износ трошкова за електричну енергију у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности (КМ)
	До 2022. године смањени трошкови за гријање у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности за 10% у односу на 2016. годину	Износ трошкова за гријање у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности (КМ)
	До 2022. године смањена концентрација примарних загађивача ваздуха у центру града за 1% у односу на 2019. годину	Количина примарних загађивача ваздуха у центру града ($\mu\text{gr}/\text{m}^3$)

<p>3.2. Унаприједити услове за несметано одвијање саобраћаја</p>	<p>До 2022. године повећан број возила у јединици времена (1 сат) који могу да пређу путни профил без застоја за 10% у односу на 2016. годину До 2022. године повећан приход у буџету Града од наплате паркинга за 50.000 КМ на годишњем нивоу у односу на 2016. годину</p>	<p>Број возила у јединици времена (1 сат) који могу да пређу путни профил без застоја Висина прихода у буџету Града од наплате паркинга (КМ)</p>
<p>3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналних услуга</p>	<p>До 2022. године омогућено безбједно и квалитетно водоснабдијевање за најмање 60% становништва До 2022. године повећано задовољство грађана урбаних зеленим површинама за 10% у односу на 2018. годину До 2022. године насеља у уређеном приобалном појасу немају штете од поплава До 2022. године 10% количине прикупљеног чврстог отпада одвојено и пласирано на тржиште До 2022. године смањена површина земљишта под неправилно одложеним отпадом за 2000m² у односу на 2016. годину До 2022. године пречишћено 3% укупно произведених отпадних вода у домаћинствима прикљученим на канализациону мрежу</p>	<p>Покривеност становништва безбједним и квалитетним водоснабдијевањем (%) Задовољство грађана урбаних зеленим површинама (%) Износ штета од поплава у уређеном приобалном појасу (%) Количина чврстог отпада који је одвојен и пласиран на тржиште (%) Површина земљишта под неправилно одложеним отпадом (m²) Количина пречишћених отпадних вода (%)</p>

4.4.2. УСКЛАЂЕНОСТ СА СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА ВИШИХ НИВОА ВЛАСТИ

Секторски циљеви у области заштите животне средине су усклађени са стратешким приоритетима виших нивоа власти који су наведени у сљедећим документима:

- Просторни план Републике Српске до 2025. године (Стратешки приоритети просторног развоја Републике Српске),
- Стратегија заштите природе Републике Српске (Стратешки циљ 2. Одрживо коришћење природних ресурса са оперативним циљем 2.1. Стварање основе за усклађен и просторно уравнотежен социо-економски развој),
- Стратегија интегралног управљања водама Републике Српске 2015-2024. (Стратешки циљ 2. Повећање коришћења и уређења расположивих ресурса у еколошки, социјално и економски прихватљивим границама, Стратешки циљ 5. Заштита од штетног дјеловања воде),
- Стратегија безбједности саобраћаја Републике Српске 2013-2022. (Стуб 2. Безбједнији путеви и кретања),
- Стратегија управљања отпадом 2017-2026, нацрт (Циљ 4. Унапређење система сакупљања комуналног отпада, Циљ 5. Успостављање система за одвојено сакупљање и третман посебних врста отпада, Циљ 8. Санација и затварање општинских и дивљих депонија, Циљ 9. Успостављање система заједничких депонија за управљање преосталим комуналним и неопасним индустријским отпадом)
- Акциони план енергетске ефикасности Републике Српске до 2018. године (Појединачне мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору услуга – У.3. Енергетски ефикасна обнова постојећих и одржива изградња нових зграда, У.7. Енергетски ефикасна јавна расвјета,

Појединачне мјере за побољшање енергетске ефикасности у сектору саобраћаја – С.3. Мјере у области саобраћајне инфраструктуре са ефектима уштеде енергије).

4.4.3. ИНИЦИЈАТИВЕ МЕЂУОПШТИНСКЕ САРАДЊЕ

Принцип међуопштинске сарадње је примјењен у области управљања отпадом. Осим на одлагање, он би се могао примјенити и на раздвајање чврстог комуналног отпада.

Међуопштинска и прекогранична сарадња је веома важна и за заштиту од природних и других несрећа у смислу раног упозоравања, заштите и уређења рјечних корита, успостављања система мјерења квалитета ваздуха и сл.

4.4.4. ПРОГРАМИ, ПРОЈЕКТИ И МЈЕРЕ

У оквиру плана заштите животне средине предвиђено је пет програма са 17 пројеката и мјера.

Табела 44. Преглед програма и пројеката/мјера у сектору заштите животне средине

Програм	Пројекат/Мјера
П 3.1.1. Унапређење енергетске ефикасности и система мјерења квалитета ваздуха	ПР 3.1.1.1. Замјена столарије, реконструкција крова и постављање вањске термоизолације на објекту Градске управе (2021-2023)
	ПР 3.1.1.2. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на школским објектима на територији града Зворник (2019-2022)
	ПР 3.1.1.3. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на згради КАСИНА (2020-2022)
	ПР 3.1.1.4. Постављање станице за мјерење квалитета ваздуха (2019-2020)
П 3.2.1. Унапређење путне и стационарне саобраћајне инфраструктуре	ПР 3.2.1.1. Изградња кружног тока на раскрсници магистралних путева М-19 и М-4 (2019-2020)
	ПР 3.2.1.2. Реконструкција пута Шћемлија-Глумина (2020-2022)
	ПР 3.2.1.3. Изградња паркиралишта на приобалном путу (2018-2019)
	ПР 3.2.1.4. Реконструкција и санација Моста краља Александра I Карађорђевића (2018-2019)
П 3.3.1. Заштита изворишта	ПР 3.3.1.1. Израда Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за извориште Пађинско поље (2019)
	ПР 3.3.1.2. Ревизија Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за 8 бунара (2019-2020)
П 3.3.2. Уређење ријечних корита и урбаних зелених површина	ПР 3.3.2.1. Уређење градске плаже (2018-2019)
	ПР 3.3.2.2. Уређење обалоутврде корита ријеке Дрине ка Градској капији (2018-2019)
	ПР 3.3.2.3. Изградња и регулација корита ријеке Сапне (2018-2020)
	ПР 3.3.2.4. Уређење градског парка (2018-2019)
П 3.3.3. Унапређење система управљања чврстим отпадом и отпадним водама	ПР 3.3.3.1. Успостављање система управљања амбалажним отпадом (2019-2020)
	ПР 3.3.3.2. Чишћење и санација дивљих депонија (2018-2020)
	ПР 3.3.3.3. Изградња пречистача отпадних вода у МЗ Табанци (2019)

5. ОПЕРАТИВНИ ДИО

5.1. ПЛАН ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ЗА ТРИ ГОДИНЕ

Вежа са стратешким и секторским циљем/циљевима	Пројекат/мјера (вријеме трајања)	Укупни исходи	Укупни оријентациони издаци (до завршетка пројекта)	Укупни предвиђени издаци (за III године)	Финансирање из буџета ЈЛС				Финансирање из осталих извора				Носиоци имплементације
					Преглед по годинама				Преглед осталих извора по годинама				
					год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)	год. I	год. II	год. III	укупно (I+II+III)	
СЦ1/СЕЦ1.1.	П. 1.1.1.1. Развој Пословне зоне "Јадар" (2018-2022)	До 2022. године најмање два додатна привредна субјекта присутна у Пословној зони „Јадар“ До 2022. године остварено најмање 100.000 КМ инвестиција у изградњу/прилагођавање објеката у оквиру Пословне зоне „Јадар“	250.000	150.000	10.000	20.000	20.000	50.000	0	50.000	50.000	100.000	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.1.	П 1.1.1.2. Привлачење инвеститора у пословну зону "Инжењеринг" (2018-2022)	До 2022. године најмање пет привредних субјеката присутно на подручју „Инжењеринг“ До 2022. године остварено најмање 200.000 КМ инвестиција у изградњу/прилагођавање објеката у оквиру пословне зоне „Инжењеринг“	110.000	110.000	10.000	50.000	50.000	110.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.1.	П 1.1.1.3. Формирање Пословне зоне "Нови извор" (2019-2022)	До 2022. године најмање два привредна субјекта присутна у Пословној зони „Нови извор“	150.000	20.000	0	10.000	10.000	20.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.1.	П 1.1.1.4. Оснивање пословно-техничког инкубатора (2018-2022)	До 2022. године услуге инкубације користи најмање 10 нових предузећа која послују у области информационаих и техничких наука	550.000	550.000	0	10.000	10.000	20.000	300.000	230.000	0	530.000	Градска управа / Технолошки факултет

СЦ1/СЕЦ1.1.	П 1.1.1.5. Стварање и сертификација повољног пословног окружења (БФЦ) (2019-2022)	До 2022. одговорено на све упите инвеститора До 2022. године најмање три инвеститора извршила директно улагање	50.000	37.000	0	10.000	10.000	20.000	0	17.000	0	17.000	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.1.	П 1.1.1.6. Додјела подстицаја привредним субјектима (2018-2022)	До 2022. године повећан износ инвестиционих улагања предузећа која користе подстицајна средства за 5% у односу на 2016. годину	6.000.000	3.659.000	450.000	500.000	500.000	1.450.000	809.000	700.000	700.000	2.209.000	Градска управа / Завод за запошљавање РС, Филијала Зворник
СЦ1/СЕЦ1.2.	П. 1.2.1.1. Унапређење пластеничке производње поврћа (2019-2022)	До 2022. године регистровано најмање 5 газдинстава која се баве пластеничком производњом поврћа До 2022. године на локалном тржишту успостављена стална понуда и тражња раног поврћа из домаће контролисаних производње	250.000	130.000	10.000	20.000	20.000	50.000	20.000	30.000	30.000	80.000	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П. 1.2.1.2. Подршка подизању вишегодишњих засада воћа (2018-2022)	До 2022. године регистровано најмање 20 произвођача малине До 2022. године регистровано најмање 20 произвођача коштичавог воћа До 2022. године достигнут годишњи обим производње свјежег јагодичастог воћа од 200 тона До 2022. године достигнут годишњи обим производње коштичавог воћа од 5000 тона	220.000	135.000	45.000	45.000	45.000	135.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.1.3. Развој органске производње воћа и поврћа (2019-2022)	До 2022. године (пре)регистровано најмање 10 газдинстава која се баве органском производњом	100.000	50.000	0	20.000	30.000	50.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.1.4. Унапређење производње млијека (2018-2022)	До 2022. године повећан број музних грла за 10% у односу на 2016. годину	280.000	160.000	45.000	55.000	60.000	160.000	0	0	0	0	Градска управа

СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.1.5. Унапређење производње меса (2018-2022)	До 2022. године повећана годишња производња јунећег меса за 10% у односу на 2016. годину До 2022. године повећана годишња производња свињског меса за 10% у односу на 2016. годину	780.000	457.000	97.000	180.000	180.000	457.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.2.1. Едукација и подршка учешћу пољопривредних произвођача на сајмовима (2018- 2022)	До 2022. године (пре)регистровано најмање 100 газдинстава	50.000	29.000	5.000	12.000	12.000	29.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.2.2. Подршка оснивању удружења и/или кластера у области пољопривредне производње (2019- 2020)	До 2022. године повећан економија обима и економија ширине код чланова кластера за 10% у односу на годину пре оснивања кластера	45.000	45.000	0	20.000	25.000	45.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.2.	П 1.2.2.3. Подршка изградњи капацитета за складиштење, чување и прераду воћа и поврћа (2018-2022)	До 2022. године најмање 20% произведеног воћа и поврћа прерађено и пласирано на тржиште	150.000	80.000	10.000	30.000	40.000	80.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ1/СЕЦ1.3.	П 1.3.1.1. Унапређење туристичке инфраструктуре и супраструктуре на Зворничком језеру (2019-2020)	До 2022. године повећан број смјештајних капацитета у апартманима и кућама за одмор на Зворничком језеру за најмање 10 лежаја у односу на 2016. годину До 2022. године доступна најмање три нова садржаја на Зворничком језеру у односу на 2016. годину До 2022. године најмање пет организатора путовања нуди садржаје на Зворничком језеру	20.000	20.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	0	10.000	Туристичка организација града Зворник

СЦ1/СЕЦ1.3.	П 1.3.1.2. Развој риболовног туризма (2020-2022)	До 2022. године најмање пет организатора путовања нуде пакет аранжмане за риболовни туризам	150.000	80.000	0	0	30.000	30.000	0	0	50.000	50.000	Градска управа града Зворник / Туристичка организација града Зворник / Удружење риболоваца "Бистро"
СЦ1/СЕЦ1.3.	П 1.3.1.3. Увођење новог туристичког производа у области активног туризма - планинарење и пјешачење (2019-2021)	До 2022. године повећан број садржаја у области активног туризма за најмање три у односу на 2016. годину	200.000	150.000	0	30.000	50.000	80.000	0	35.000	35.000	70.000	Градска управа града Зворник / Туристичка организација града Зворник / ПЕУ "Корак"
СЦ1/СЕЦ1.3.	П 1.3.1.4. Развој руралног туризма у Витиничком Кисељаку уз коришћење здравствене функције мјеста (2019-2021)	До 2022. године повећан број физичких лица која су укључена у систем пружања услуга у туризму за најмање пет у односу на 2016. годину	50.000	30.000	0	10.000	10.000	20.000	0	0	10.000	10.000	Туристичка организација града Зворник
СЦ1/СЕЦ1.3.	П 1.1.3.5. Успостављање мобилне сувенирнице и инфо тачака (2019-2020)	До 2022. године повећан број посјетилаца који су информисани о туристичкој понуди Зворника у оквиру успостављених инфо центара и сувенирница за најмање 1000 на годишњем нивоу у односу на 2016. годину	40.000	40.000	0	5.000	0	5.000	0	25.000	10.000	35.000	Туристичка организација града Зворник
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.1.1. Набавка санитарског возила са неопходном медицинском опремом у ЈУ "Дом здравља" (2019-2020)	До 2020. године овећана брзина одговора Службе хитне медицинске помоћи на позиве за 80% у односу на 2016. годину До 2020. године овећан број услуга Службе хитне медицинске помоћи за 20% у односу на 2016. годину	130.000	130.000	0	30.000	0	30.000	0	100.000	0	100.000	Градска управа/ЈЗУ Дом здравља
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.1.2. Набавка апарата за лабораторијску дијагностику у ЈЗУ Дом здравља (2019-2020)	До 2020. године повећан број пружених лабораторијских услуга у ЈУ Дом здравља за 10% у односу на 2016. годину	115.000	115.000	0	30.000	30.000	60.000	0	30.000	25.000	55.000	Градска управа/ЈЗУ Дом здравља

СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.1.3. Набавка стоматолошких јединица са опремом у ЈЗУ "Дом здравља" (2018-2020)	До 2020. године повећан број пружених стоматолошких интервенција за 10% у односу на 2016. годину До 2020. године смањено вријеме чекања пацијената на стоматолошке услуге у ЈУ Дом здравља за 5% у односу на 2016. годину	100.000	100.000	25.000	0	35.000	60.000	0	0	40.000	40.000	Градска управа/ЈЗУ Дом здравља
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.1.4. Усавршавање и рад доктора породичне медицине у ЈЗУ Дом здравља (2018-2022)	До 2022. године повећан број пружених услуга Службе породичне медицине за 5% у односу на 2016. годину До 2022. године смањено вријеме чекања пацијената на услуге Службе породичне медицине за 5% у односу на 2018. годину	420.000	285.000	0	0	0	0	10.000	110.000	165.000	285.000	ЈЗУ Дом здравља
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.1.5. Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈУ "Болница" Зворник (2018-2020)	До 2020. године повећана површина корисног простора ЈУ Болница за 50% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број здравствених услуга које шружа ЈУ Болница за 20% у односу на 2016. годину	5.200.000	5.200.000	0	250.000	250.000	500.000	1.700.000	3.000.000	0	4.700.000	ЈУ Болница Зворник
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.2.1. Унапређење капацитета потребних за рад ЈУ "Центар за социјални рад" (2020-2021)	До 2021. године повећан број дјеце са сметњама у развоју која су у систему социјалне заштите за 10% у односу на 2016. годину До 2021. године смањен број малолетних деликвената који поново врше кривична дјела за 10% у односу на 2016. годину	500.000	400.000	0	0	100.000	100.000	0	300.000	0	300.000	Градска управа/ЈУ Центар за социјални рад
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.2.2. Унапређење капацитета ЈУ "Дом за старија лица" у Кисељаку (2018-2020)	До 2020. године повећан број збринутих старијих лица са социјалним потребама у ЈУ Дом за старија лица за 10 у односу на 2016. годину До 2020. године повећани приходи ЈУ Дом за старија лица за 25% у односу на 2016. годину	45.000	45.000	30.000	15.000	0	45.000	0	0	0	0	Градска управа/ЈУ Дом за старија лица Кисељак-Зворник
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.2.3. Затварање колективних центара (2018-2019)	До 2019. године рјешено стамбено питање 34 породице из колективних центара "Инжењеринг" и "Метално"	2.200.000	2.200.000	100.000	100.000	0	200.000	0	2.000.000	0	2.000.000	Градска управа

СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.3.1. Изградња објекта за потребе Округног и Привредног суда, Тужилаштва и Правобранилаштва (2018-2019)	До 2019. године повећан број републичких институција у граду Зворнику за 40% у односу на 2016. годину До 2019. године повећан број запослених у правосудју на подручју Зворника за 15 у односу на 2016. годину	1.500.000	1.500.000	0	0	0	0	1.200.000	300.000	0	1.500.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.1.	П 2.1.3.2. Унапређење капацитета Градске управе (2018-2022)	До 2022. године повећан степен одговора на захтјеве грађана електронским путем за 30% у односу на 2016. годину	6.200.000	1.100.000	50.000	500.000	50.000	600.000	500.000	0	0	500.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.2.	П 2.2.1.1. Проширивање капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић "Наша радост" Зворник (2018-2020)	До 2020. године повећан број дјеце која су обухваћена системом предшколског образовања за 150 у односу на 2016. годину	900.000	900.000	0	50.000	150.000	200.000	650.000	50.000	0	700.000	Градска управа/ ЈПВОУ Дјечији вртић "Наша радост" Зворник
СЦ2/СЕЦ2.2.	П 2.2.1.2. Унапређење материјално-техничких услова у основним школама (2018-2022)	До 2022. године омогућено кориштење хемијски и бактериолошки исправне воде за пиће у шест основних школа До 2022. године повећана употреба савремених дидактичких средстава у извођењу редовне, додатне и допунске наставе, раду школских секција и другим ваннаставним активностима за 20% у односу на 2016. годину	100.000	0	0	0	0	0	20.000	20.000	20.000	60.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.2.	П 2.2.1.3. Опремање средњих школа савременим дидактичким средствима (2019-2020)	До 2019. године повећан број часова редовне наставе на којима се употребљавају савремена дидактичка средства за 20% у односу на 2016.годину До 2019. године повећана употреба савремених дидактичких средстава у извођењу додатне и допунске наставе, раду школских секција и другим ваннаставним активностима за 20% у односу на 2016. годину	40.000	20.000	0	10.000	10.000	20.000	0	10.000	10.000	20.000	ЈУ СШЦ Петар Кочић Зворник, ТШЦ Зворник

СЦ2/СЕЦ2.2.	П 2.2.2.1. Израда и имплементација Програма обуке, доквалификације и преквалификације незапослених лица (2020-2022)	До 2022. године запослено 90% обучених, доквалификованих и/или преквалификованих незапослених лица	22.000	15.000	0	0	0	0	0	10.000	5.000	15.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.2	П 2.2.2.2. Развој кључних компетенција код ученика средњих школа (2020)	До 2020. године 2% средњошколаца запослено у року од годину дана од завршетка школовања	20.000	20.000	0	0	0	0	0	0	20.000	20.000	ЈУ СШЦ Петар Кочић Зворник/ТШЦ Зворник
СЦ2/СЕЦ2.3	П 2.3.1.1 Унапредјење техничких и логистичких услова за развој сценске умјетности (2020)	До 2020. године повећан број посјетилаца ЈУ Дом омладине за 70% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан приход ЈУ Дом омладине од продатих улазница за 100% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број корисника ЈУ Дом омладине умјетничке струке за 80% у односу на 2016. годину	100.000	100.000	0	0	50.000	50.000	0	0	50.000	50.000	Дом омладине Зворник
СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.3.1.2. Мултимедијална библиотека за тинејџере (2019)	До 2019. године повећан број услуга ЈУ Библиотека и музејска збирка за 30% у односу на 2016. годину До 2019. године повећан број дјеце чланова ЈУ Библиотека и музејска збирка за 30% у односу на 2016. годину До 2019. године повећани приходи ЈУ Библиотека и музејска збирка од чланарина за 2% у односу на 2016. годину	26.000	26.000	0	0	0	0	0	26.000	0	26.000	ЈУ Народна библиотека и музејска збирка
СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.3.1.3. Култура без граница: регионална размјена културних производа и програма за особе са инвалидитетом (2020)	До 2020. године повећан број корисника у Одјељењу за слијепа и слабовидна лица ЈУ Библиотека и музејска збирка за 100% у односу на 2016. годину	30.000	30.000	0	0	0	0	0	0	30.000	30.000	ЈУ Народна библиотека и музејска збирка

СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.3.2.1. Изградња марине и рафтинг стазе (2019-2020)	До 2020. године повећан број објеката за спортове на води за два у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број спортских клубова за спортове на води за два у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број спортских манифестација на води за две у односу на 2016. годину	100.000	100.000	0	15.000	15.000	30.000	0	0	70.000	70.000	Рафтинг клуб
СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.3.2.2. Изградња и реконструкција мреже стаза за шетање и брзо ходање (2019- 2022)	До 2022. године дужина стаза за шетање и брзо ходање увећана за 20% у односу на 2016. годину	70.000	50.000	0	15.000	15.000	30.000	0	20.000	0	20.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.3.2.3. Изградња, опремање и реконструисање игралишта и затворених терена за лопташке, борилачке и базичне спортове (2018-2022)	До 2022. године повећан број званичних спортских догађаја за 10% у односу на 2016. годину До 2022. године повећан број закупљених термина у затвореним спортским теренима за 30% у односу на 2016. годину	2.000.000	1.150.000	150.000	80.000	50.000	280.000	570.000	200.000	100.000	870.000	Градска управа
СЦ2/СЕЦ2.3.	П 2.2.3.4. Изградња стазе за брдски бициклизам (2020)	До 2020. године повећан број срегистрованих спортиста у бициклизму за 20 у односу на 2016. годину	50.000	50.000	0	0	15.000	15.000	0	0	35.000	35.000	Градска управа
СЦ3/СЕЦ3.1.	П 3.1.1.2. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на школским објектима на територији града Зворник (2019- 2022)	До 2022. године смањена потрошња електричне енергије у школским објектима за по 20% у односу на 2016.годину До 2022. године смањена потрошња топлотне енергије у школским објектима за 20% у односу на 2016. годину	1.500.000	560.000	0	80.000	80.000	160.000	200.000	100.000	100.000	400.000	Градска управа

СЦЗ/СЕЦ 3.1.	П 3.1.1.3. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на згради КАСИНА (2020-2022)	До 2022. године смањена потрошња електричне енергије у згради Касина за 20% у односу на 2016.годину До 2022. године смањена потрошња топлотне енергије у згради Касина за 20% у односу на 2016. годину	100.000	100.000	0	0	30.000	30.000	0	0	70.000	70.000	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.1.	П 3.1.1.4. Успостављање система мјерења квалитета ваздуха (2019-2020)	До 2020. године повећан број извјештаја о квалитету ваздуха у граду Зворнику за 50% у односу на 2019. годину До 2022. године - Осигурана 50% обавијештеност грађана о утицају ваздуха на здравље ризичних група становника града у односу на 2018.годину	100.000	40.000	0	20.000	20.000	40.000	0	0	0	0	ЈЗУ Институт за јавно здравство
СЦЗ/СЕЦ 3.2.	П 3.2.1.1. Изградња кружног тока на раскрсници магистралних путева М-19 и М-4 (2019-2020)	До 2022. године скраћено просјечно вријеме проласка дионицом магистралног пута М-19 од Б блокова до скретања за Салпу (5 км) у периоду "шпице" за 15 минута у односу на годину прије изградње кружног тока	500.000	500.000	0	50.000	50.000	100.000	0	400.000	0	400.000	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.2.	П 3.2.1.2. Реконструкција пута Шћемлија-Глумина (2020-2022)	До 2022. године скраћен пут до сјеверног дијела града за 7 км у односу на 2016. годину	700.000	100.000	0	0	100.000	100.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.2.	П.3.2.1.3. Изградња паркиралишта на приобалном путу (2018-2019)	До 2019. године повећан капацитет стационог саобраћаја за 15% у односу на 2016.годину	300.000	300.000	100.000	200.000	0	300.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.2.	П 3.2.1.4. Реконструкција и санација Моста краља Александра I Карађорђевића (2018-2019)	До 2019. омогућен безбједан прелаз за пјешаке преко Моста краља Александра I Карађорђевића током 24 часа дневно До 2019. године отворена могућност преласка аутомобила преко Моста краља Александра I карађорђевића у хитним случајевима	1.500.000	1.500.000	0	300.000	0	300.000	1.200.000	0	0	1.200.000	Градска управа

СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П 3.3.1.1. Израда Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за извориште Пађинско поље (2019-2020)	До 2020. године обезбијеђена здравствена исправност воде за седам мјесних заједница у сјеверном дијелу града	30.000	30.000	0	30.000	0	30.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П.3.3.1.2. Ревизија Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за 8 бунара (2019-2020)	До 2020. године обезбијеђена здравствена исправност воде за 15 мјесних заједница на подручју града Зворник	120.000	120.000	0	60.000	60.000	120.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П 3.3.2.1. Уређење градске плаже (2018-2019)	До 2019. године грађани свакодневно користе градску плажу у рекреативне сврхе	200.000	200.000	50.000	50.000	0	100.000	100.000	0	0	100.000	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П 3.3.2.2. Уређење обалоутврде корита ријеке Дрине ка Градској капији (2018-2019)	До 2019.године грађани свакодневно користе пјешачку стазу у рекреативне сврхе	340.000	340.000	70.000	20.000	0	90.000	100.000	150.000	0	250.000	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П 3.3.2.3. Изградња и регулација корита ријеке Сапне (2018-2020)	До 2020.године 500 домаћинстава у пет мјесних заједница заштићено до поплава До 2020. године 20 предузећа заштићено од поплава	6.800.000	6.800.000	30.000	30.000	40.000	100.000	700.000	6.000.000	0	6.700.000	Градска управа
СЦЗ/СЕЦ 3.3.	П 3.3.2.4. Уређење градског парка (2018-2019)	До 2019. године грађани свакодневно користе градски парк у рекреативне сврхе	100.000	10.000	10.000	0	0	10.000	90.000	0	0	90.000	Градска управа

СЦ3/СЕЦ 3.3.	П 3.3.3.1. Успостављање система управљања амбалажним отпадом (2019-2020)	До 2020. године 20% домаћинстава на подручју Зворника укључено у систем одвајања отпада	70.000	70.000	0	0	0	0	0	35.000	35.000	70.000	А.Д. Водовод И комуналије
СЦ3/СЕЦ 3.3.	П 3.3.3.2. Чишћење и санација дивљих депонија (2018-2022)	До 2022. године заустављено одлагање отпада на очишћеним површинама	100.000	60.000	20.000	20.000	20.000	60.000	0	0	0	0	Градска управа
СЦ4/СЕЦ 3.3.	П 3.3.3.3. Изградња пречистача отпадних вода у МЗ Табанци (2019)	До 2019. године пречишћена сва отпадна воду коју производе 260 домаћинстава у мјесној заједници Табанци	300.000	300.000	0	90.000	0	90.000	0	210.000	0	210.000	Градска управа
У К У П Н О:			42.473.000	30.658.000	1.317.000	3.082.000	2.272.000	6.671.000	8.169.000	14.168.000	1.670.000	24.007.000	

5.2. ПЛАН ОРГАНИЗАЦИОНИХ И ЉУДСКИХ КАПАЦИТЕТА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ, ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ СТРАТЕГИЈЕ

План организационих и институционалних капацитета за имплементацију Стратегије израђен је на основу Препорука за успостављање јединице за управљање локалним развојем у Граду Зворнику.

Овај документ је израђен од стране консултаната ангажованог у Пројекту интегрисаног развоја (ИЛДП). Он садржи анализу постојеће организације и систематизације радних мјеста у Градској управи Града Зворник. Њиме су идентификоване добре праксе, али и проблеми и препреке у досадашњем управљању локалним развојем. На крају су дате препоруке за увођење новог организационог модела и увођење функције управљања развојем у Граду Зворнику.

5.2.1. АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА У ОБЛАСТИ УПРАВЉАЊА РАЗВОЈЕМ

Кључну улогу у имплементацији Стратегије интегрисаног развоја имају:

- Градоначелник – успоставља механизме и дефинише одговорности одсјека, служби и одјељења у погледу имплементације дијелова Стратегије интегрисаног развоја из њихове надлежности, те обезбјеђује њихову координацију,
- Скупштина града Зворник – усваја Стратегију интегрисаног развоја и разматра Извјештај реализацији Стратегије интегрисаног развоја као документа који је основа за креирање и усвајање других планских докумената Града,
- Градска управа града Зворник – кроз своје организационе јединице (одјељења, службе и одсјеке) учествује у изради и реализацији Стратегије интегрисаног развоја, односно у изради и операционализацији планова имплементације Стратегије интегрисаног развоја, те других планских докумената Града.

Претходно су у описима послова запослених у Градској управи града Зворника, прецизније у Одјељењу за привреду и друштвене дјелатности, Одјељењу за стамбено-комуналне послове и послове саобраћаја и Служби за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу биле разрађене поједине развојне функције. Због тога механизам који подразумијева планирање, спровођење, праћење, вредновање, ревизију/ажурирање Стратегије интегрисаног развоја и пратећих секторских и оперативних планова није био до краја и методолошки адекватно примјењен.

Уласком у Пројекат интегрисаног локалног развоја и покретањем процеса израде нове Стратегије интегрисаног развоја формиран је Развојни тим за вођење процеса планирања интегрисаног локалног развоја. То је оперативно, извршно и координационо тијело које носи свеукупан процес израде Стратегије интегрисаног развоја. Његови задаци су:

- 1) идентификација и укључивање локалних актера, вршење анализе стања и дефинисање Стратешке платформе,
- 2) координација рада Секторских радних група при изради Секторских развојних планова,
- 3) израда Плана имплементације Стратегије интегрисаног развоја,
- 4) израда секторских индикативних финансијских планова и генералног индикативног финансисјког плана,
- 5) израда Плана развоја организационих капацитета и људских потенцијала за имплементацију Стратегије интегрисаног развоја.

5.2.2. ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ УПРАВЉАЊА РАЗВОЈЕМ

На основу анализе тренутног стања у области управљања развојем и проведених консултација са свим заинтересованим странама, а са циљем да се унаприједи укупно управљање развојем и Стратегијом интегрисаног развоја са пратећим секторским и оперативним плановима, од стране консултаната Пројекта интегрисаног локалног развоја препоручено је да се:

- функција управљања развојем додијели Служби за јавне набавке и међународну сарадњу,
- назив Службе за јавне набавке и међународну сарадњу промјени тако да гласи "Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу",
- начелнику Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу додјеле директне одговорности везане за функцију управљања развојем, све у циљу ауторитета, директне комуникација и координације са Градоначелником, Кабинетом градоначелника и другим организационим одјељењима и службама Градске управе,
- у оквиру Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу формира нова подорганациона јединица-Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу,

- изврши реорганизација постојећих радних мјеста у оквиру Одсјека за управљање развојем и међународну сарадњу и допуна постојећих описа послова тако да обухватају све елементе функције управљања развојем,
- у описе послова службеника у другим релевантним одјељењима и службама додају ставке које се односе на њихову улогу у процесу управљања развојем,
- пронађе механизам да осим начелника Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу и шеф Одсјека за управљање развојем и међународну сарадњу учествује у раду или најмање у тематским сједницама Колегијума градоначелника,

Ове препоруке су усвојене и унијете у Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Градској управи града Зворник (број 02-014-1/18) који је донијет у складу са Законом о службеницима и намјештеницима у органима јединице локалне самоуправе (Службени гласник Републике Српске, број 97/16). У њему, између осталог, стоји да се у оквиру Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу организује Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу у којем се обављају послови:

- 1) управљање одрживим развојем Града Зворник (економски развој, друштвени развој и заштита животне средине);
- 2) организовање и спровођење процеса стратешког планирања путем успостављања, оспособљавања и координације структура за планирање, укључујући мобилизацију свих организационих јединица у оквиру Градске управе и других вањских актера,
- 3) координација у изради или ревизији Стратегије интегрисаног развоја, акционих планова проистеклих из Стратегије интегрисаног развоја и других програма,
- 4) координисање активности на реализацији, праћењу и вредновању пројеката/мјера из Стратегије интегрисаног развоја са свим организационим јединицама у оквиру Градске управе и другим актерима,
- 5) реализација, извјештавање о реализацији, праћење и вредновање акционих планова проистеклих из Стратегије интегрисаног развоја и других програма,
- 6) планирање, иницирање, координација израде и реализације Стратегије интегрисаног развоја, као и других развојних планова, планова имплементације (1+2), програма и пројеката у партнерству са представницима других одјељења и служби у оквиру Градске управе, као и приватног сектора, невладиних организација и јавних установа,
- 7) сарадња са домаћим институцијама и међународним донаторским и другим организацијама у циљу обезбеђивања подршке у спровођењу пројеката од значаја за развој града по основу јавних позива или директно успостављених односа,
- 8) праћење, вредновање и извјештавање домаћих институција и међународних донаторских и других организација о реализацији подржаних развојних пројеката,
- 9) анализа, давање приједлога за унапређивање, представљање и промовисање инвестиционих прилика у Граду с циљем привлачења инвеститора,
- 10) комуникација и координација са осталим одјељењима и службама Градске управе у циљу консолидовања и обезбеђивања ажурности информација у вези са инвестиционим приликама у граду,
- 11) пружање подршке малим и средњим предузећима, присутним и потенцијалним, домаћим и страним инвеститорима у свим фазама покретања и обављања пословања,
- 12) пружање стручне и техничке подршке привредницима и удружењима привредника у граду,
- 13) израда процедура, те припрема и спровођење пројеката с циљем повећања енергетске ефикасности у зградама и осталим објектима у надлежности Града,
- 14) пружање стручне и техничке подршке свим осталим одјељењима и службама Градске управе у процесу припреме, кандидовања и праћења реализације пројеката од значаја за привредни и друштвени развој и заштиту животне средине,
- 15) успостављање и вођење електронске базе података о пројектима које спроводи Одсјек и сва остала одјељења и службе Градске управе по основу њихових кварталних извјештаја о статусу пројеката (пројекти у припреми, кандидовани пројекти, пројекти у имплементацији и реализовани пројекти),
- 16) припрема и усклађивање оквирних годишњих програма рада и финансијских планова у сарадњи са другим одјељењима и службама, а у складу са приоритетима из Стратегије интегрисаног развоја,
- 17) други послови који се од стране Градоначелика и начелника Службе ставе у дјелокруг рада.

Одсјек за управљање развојем и међународну сарадњу има седам запослених од којих је један шеф одсјека, два самостална стручна сарадника за послове локалног развоја, пројектно планирање и међународну сарадњу и по један самостални стручни сарадник за управљање пројектима, самостални стручни сарадник за одрживи развој и енергетску ефикасност самостални стручни сарадник за локални економски развој и подршку пословној заједници и самостални стручни сарадник за анализу и праћење реализације стратегије и развојних пројеката.

5.2.3. ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ АКТИВНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ У ПРОЦЕСУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ СТРАТЕГИЈЕ ИНТЕГРИСАНОГ РАЗВОЈА ГРАДА ЗВОРНИК

Основне улоге и одговорности за имплементацију, праћење, вредновање и извјештавање		
Активности ^(*)	Надлежност (ко?)	Рок (оквирно)
Дефинисање приоритета за наредну годину на основу стратешко-програмских докумената и израда Плана имплементације (1+2)	Иницијатор и власник процеса: Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници у процесу: Начелници надлежних одјељења и служби Градске управе (ГУ) и службеници ГУ	Први квартал текуће године (у складу са роковима из Закона о буџету)
Припрема планова одјељења и служби за наредну годину, укључујући пројекте из Стратегије развоја и редовне послове	Иницијатор и власник процеса: Служба за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници: Начелници надлежних одјељења и служби ГУ и службеници ГУ	01.09-30.09. текуће године
Припрема обједињеног Годишњег плана рада Градске управе (за наредну годину)	Иницијатор и власник процеса: Градоначелник Носиоци и учесници у процесу: Кабинет градоначелника, Колегијум градоначелника	01.10-31.12. текуће године
Укључивање стратешких пројеката и мјера у план буџета за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Начелник Одјељења за финансије Носиоци и учесници процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу, Колегијум градоначелника	01-31.10. (први нацрт) 01-30.11. (други нацрт) 01-15.12. (трећи нацрт) текуће године
Усклађивање планова рада одјељења и служби и годишњег плана Градске управе са усвојеним Буџетом за наредну годину	Иницијатор и власник процеса: Начелник Одјељења за финансије Носиоци и учесници процеса: Начелници одјељења и служби ГУ, Колегијум градоначелника	05-15. јануар наредне године
Усвајање обједињеног Годишњег плана рада Градске управе за наредну годину од стране Скупштине града	Иницијатор и власник процеса: Градоначелник Носиоци и учесници у процесу: Скупштина града	31. јануар наредне године
Припрема календара за праћење реализације Годишњег плана рада Градске управе	Иницијатор и власник процеса: Кабинет градоначелника Носиоци и учесници процеса: Начелници одјељења и служби ГУ и службеници ГУ	31. јануар наредне године
Разрада пројеката	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници процеса: Службеници у надлежним одјељењима и службама ГУ	Континуирано
Праћење екстерних извора финансирања	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници процеса: Службеници у Служби за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу	Континуирано

Праћење провођења Плана имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници процеса: Службеници у надлежним одјељењима и службама ГУ	Континуирано
Праћење имплементације и израда извјештаја о реализацији годишњих планова рада одјељења и служби	Иницијатор и власник процеса: Начелници одјељења и служби ГУ Носиоци и учесници процеса: Колегијум градоначелника, Начелници и службеници у одјељењима и службама ГУ	Мјесечно: Колегијум градоначелника Полугодишње: До 31. јула (за првих 6 мјесеци текуће године) Годишње: До 28. фебруара (за претходну годину)
Укључивање Партнерске групе у праћење имплементације стратегије	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници у процесу: Службеници у Служби за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу, Партнерска група	Први састанак ПГ-а: До 28. фебруара (за претходну годину) Други састанак ПГ-а: До 31. јул (за првих 6 мјесеци текуће године)
Израда Годишњег извјештаја о реализацији стратегије развоја	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници у процесу: Начелници и службеници одјељења и служби ГУ	До 28. фебруара текуће године у односу на претходну годину за коју се припрема извјештај
Припрема, разматрање и вредновање извјештаја о реализацији Годишњег плана рада Градске управе	Иницијатор и власник процеса: Градоначелник Носиоци и учесници процеса: Колегијум градоначелника, Начелници одјељења и служби	До 15. парила текуће године у односу на претходну за коју се припрема извјештај
Усвајање и објављивање Годишњег извјештаја о реализацији Годишњег плана рада Градске управе	Иницијатор и власник процеса: Градоначелник Носиоци и учесници процеса: Скупштина града	Најкасније до 31. маја наредне године у односу на ону за коју се припрема извјештај
Остале важне активности: § Редовно ажурирање веб странице у домену информација које се односе на развојне активности § Редовни контакти са вишим нивоима власти § Успостављање и унапријеђење међуопштинске сарадње	Иницијатор и власник процеса: Начелник Службе за јавне набавке, управљање развојем и међународну сарадњу Носиоци и учесници: Начелници и службеници одјељења и служби у складу са својим надлежностима и одговорностима	Континуирано

Контролно вредновање секторских циљева Стратегије интегрисаног развоја града Зворник за период 2018-2027. година, проводи се након три године. Ревизија се врши након пет година (2022), а финално вредновање након десет година (2027).

ПРИЛОЗИ

Прилог 1: Интегрисани преглед Стратегије

Веза са стратешким и секторским циљем и програмом	Пројекат/мјера	Укупни очекивани исход пројекта/мјере	Извори финансирања (2018-2022)		
			Буџет	Екстерни извори	Укупно
1. Стратешки циљ	1. Унаприједити стање привреде за креирање и одрживост нових радних мјеста				
1.1. Секторски циљ	1.1. Унаприједити амбијент за инвестиције	Очекивани секторски исход	До 2022. године повећан број привредних субјеката на територији града Зворника за 15% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Број привредних субјеката
			До 2022. године запослено 600 нових радника као резултат домаћих и страних инвестиција у односу на 2016. годину		Број запослених
1.1.1. Програм	1.1.1. Развој пословних зона и капацитета за техничку подршку привреди				
	П 1.1.1.1. Развој Пословне зоне „Јадар“ (2018-2022)	До 2022. године најмање два додатна привредна субјекта присутна у Пословној зони „Јадар“ До 2022. године остварено најмање 100.000 КМ додатних инвестиција у изградњу/прилагођавање објеката у оквиру Пословне зоне „Јадар“	70.000	180.000	250.000
	П 1.1.1.2. Привлачење инвеститора у пословну зону „Инжењеринг“ (2018-2022)	До 2022. године најмање пет привредних субјеката присутно на подручју „Инжењеринг“ До 2022. године остварено најмање 200.000 КМ инвестиција у изградњу/прилагођавање објеката у оквиру пословне зоне „Инжењеринг“	110.000	0	110.000

	П 1.1.1.3. Формирање Пословне зоне „Нови извор“ (2019-2022)	До 2022. године најмање два привредна субјекта присутна у Пословној зони „Нови извор“	40.000	110.000	150.000
	П 1.1.1.4. Оснивање пословно-техничког инкубатора (2018-2022)	До 2022. године услуге инкубације користи најмање 10 нових предузећа која послују у области информационих и техничких наука у односу на 2016. годину	20.000	530.000	550.000
	П 1.1.1.5. Стварање и сертификација повољног пословног окружења (БФЦ СЕЕ) (2019-2022)	До 2022. године одговорено на све упите инвеститора До 2022. године најмање три инвеститора извршила директно улагање	20.000	30.000	50.000
	П 1.1.1.6. Додјела подстицаја привредним субјектима (2018-2022)	До 2022. године повећан износ инвестиционих улагања предузећа која користе подстицајна средства за 5% у односу на 2016. годину	2.450.000	3.550.000	6.000.000
1.2. Секторски циљ	1.2. Подстаћи развој пољопривреде на подручју града Зворника	Очекивани секторски исходи	До 2022. године повећан број газдинстава за 50% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Број газдинстава
			До 2022. године повећан обим производње у области повртларства, воћарства и сточарства за 20% у односу на 2016. годину		Количине произведеног воћа, меса и млијека
1.2.1. Програм	1.2.1. Додјела подстицаја за развој пољопривредне производње				
	П 1.2.1.1. Унапређење пластеничке производње поврћа (2019-2022)	До 2022. године регистровано најмање 5 нових газдинстава која се баве пластеничком производњом поврћа у односу на 2016. годину До 2022. године, на локалном тржишту повећана понуда раног поврћа из домаће контролисане производње за 10% у односу на 2016. годину	70.000	180.000	250.000

	П 1.2.1.2. Подршка подизању вишегодишњих засада воћа (2018-2022)	До 2022. године регистровано најмање 20 нових произвођача свјеже малине у односу на 2016. годину До 2022. године регистровано најмање 20 нових произвођача коштичавог воћа у односу на 2016. годину До 2022. године достигнут годишњи обим производње свјежег јагодичастог воћа од 200 тона До 2022. године достигнут годишњи обим производње коштичавог воћа од 5000 тона	220.000	0	220.000
	П 1.2.1.3. Развој органске производње воћа и поврћа (2019-2022)	До 2022. године (пре)регистровано најмање 10 газдинстава која се баве органском производњом у односу на 2016. годину	100.000	0	100.000
	П 1.2.1.4. Унапређење производње млијека (2018-2022)	До 2022. године повећан број музних грла за 10% у односу на 2016. годину	280.000	0	280.000
	П 1.2.1.5. Унапређење производње меса (2018-2022)	До 2022. године повећана годишња производња јунећег меса за 10% у односу на 2016. годину	780.000	0	780.000
1.2.2. Програм	1.2.2. Изградања капацитета за развој пољопривредне производње				
	П 1.2.2.1. Едукација и подршка учешћу пољопривредних произвођача на сајмовима (2018-2022)	До 2022. године (пре)регистровано најмање 100 газдинстава у складу са Законом о пољопривреди	50.000	0	50.000
	П 1.2.2.2. Подршка оснивању кластера у области пољопривредне производње (2019-2020)	До 2022. године повећана економија обима и економија ширине код чланова кластера за 10% у односу на годину пре оснивања кластера	45.000	0	45.000

	П 1.2.2.3. Подршка изградњи капацитета за складиштење, чување и прераду воћа и поврћа (2018-2022)	До 2022. године најмање 20% произведеног воћа и поврћа прерађено и пласирано на тржиште	150.000	0	150.000
1.3. Секторски циљ	Унаприједити туристичку понуду града Зворник	Очекивани секторски исходи	До 2022. године повећан број ноћења туриста на подручју града за 40% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Број ноћења туриста
			До 2022. године приход од боравишне таксе повећан за 25% у односу на 2016. годину		Приход од боравишне таксе (%)
1.3.1. Програм	1.3.1. Развој и промоција туристичких садржаја				
	П 1.3.1.1. Унапређење туристичке инфраструктуре и супраструктуре на Зворничком језеру (2019-2020)	До 2022. године повећан број смјештајних капацитета у апартманима и кућама за одмор на Зворничком језеру за најмање 10 лежаја у односу на 2016. годину До 2022. године доступна најмање три нова садржаја на Зворничком језеру у односу на 2016. годину До 2022. године најмање пет организатора путовања нуди садржаје на Зворничком језеру	10.000	10.000	20.000
	П 1.3.1.2. Развој риболовног туризма (2020-2022)	До 2022. године најмање пет организатора путовања нуде пакет аранжмане за риболовни туризам у Зворнику	50.000	100.000	150.000
	П 1.3.1.3. Увођење новог туристичког производа у области активног туризма – планинарење и пјешачење (2019-2021)	До 2022. године повећан број садржаја у области активног туризма за најмање три у односу на 2016. годину	80.000	120.000	200.000

	П 1.3.1.4. Развој руралног туризма у Кисељаку уз коришћење здравствене функције мјеста (2019-2021)	До 2022. године повећан број домаћинстава која пружају услугу приватног смјештаја за најмање пет у односу на 2016. годину	20.000	30.000	50.000
	П 1.3.1.5. Успостављање мобилне сувенирнице и инфо тачака (2019-2020)	До 2022. године повећан број посјетилаца који су информисани о туристичкој понуди Зворника у оквиру успостављених инфо центара и сувенирница за најмање 1000 на годишњем нивоу у односу на 2016. годину	5.000	35.000	40.000
УКУПНО ЗА ЕКОНОМСКИ СЕКТОР			4.570.000	4.875.000	9.445.000
2. Стратешки циљ	2. Унаприједити квалитет друштвеног живота на подручју града Зворника				
2.1. Секторски циљ	2.1. Унаприједити доступност и квалитет услуга из области управе, социјалне и здравствене заштите	Очекивани секторски исходи	До 2022. године повећано задовољство корисника услуга социјалне и здравствене заштите за 10% у односу на 2018. годину	Индикатори секторског циља	Задовољство корисника услугама социјалне и здравствене заштите (%)
			До 2022. године омогућено рјешавање спорова из надлежности окружних и привредних судова у Зворнику		Број спорова из надлежности окружних и привредних судова који се рјешавају у Зворнику
			До 2022. године на 20% захтјева грађана упућених Градској управи се одговара електронским путем		Број одговора Градске управе на захтјеве грађана електронским путем (%)
2.1.1. Програм	2.1.1.1. Опремање амбуланте породичне медицине и асфалтирање приступног пута				
	П 2.1.1.1. Набавка санитарског возила са неопходном медицинском опремом у ЈЗУ „Дом здравља“ (2019-2020)	До 2020. године повећана брзина одговора Службе хитне медицинске помоћи на позиве за 80% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број услуга Службе хитне медицинске помоћи за 20% у односу на 2016. годину	30.000	100.000	130.000

	П 2.1.1.2. Набавка апарата за лабораторијску дијагностику у ЈЗУ „Дом здравља“ (2019-2020)	До 2020. године повећан број пружених лабораторијских услуга у ЈЗУ „Дом здравља“ за 10% у односу на 2016. годину	60.000	55.000	115.000
	П 2.1.1.3. Набавка стоматолошких јединица са опремом у ЈЗУ „Дом здравља“ (2018-2020)	До 2020. године повећан број стоматолошких интервенција пружених у ЈЗУ „Дом здравља“ за 10% у односу на 2016. год До 2020. године смањено вријеме чекања пацијената на стоматолошке услуге у ЈЗУ „Дом здравља“ за 5% у односу на 2016. годину	60.000	40.000	100.000
	П 2.1.1.4. Усавршавање и рад доктора породичне медицине у ЈЗУ „Дом здравља“ (2018-2022)	До 2022. године повећан број пружених услуга Службе породичне медицине за 5% у односу на 2016. годину До 2022. године смањено вријеме чекања пацијената на услуге Службе породичне медицине за 5% у односу на 2018. годину	0	420.000	420.000
	П 2.1.1.5. Реконструкција постојећег и изградња новог блока ЈУ „Болница“ Зворник (2018-2020)	До 2020. године повећана површина корисног простора ЈУ „Болница“ Зворник за 50% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан број здравствених услуга које пружа ЈУ „Болница“ Зворник за 20% у односу на 2016. годину	500.000	4.700.000	5.200.000
2.1.2. Програм	2.1.2. Обезбјеђивање услова за остваривање права из области социјалне заштите				
	П 2.1.2.1. Унапређење капацитета потребних за рад ЈУ „Центар за социјални рад“ (2020-2021)	До 2021. године повећан број дјеце са сметњама у развоју која су у систему социјалне заштите за 10% у односу на 2016. годину	100.000	400.000	500.000

		До 2021. године смањен број малољетних деликвената који поново врше кривична дјела за 10% у односу на 2016. годину			
	П 2.1.2.2. Проширење смјештајних капацитета ЈУ „Дом за старија лица“ у Кисељаку (2018-2020)	До 2020. године повећан број збринутих старијих лица са социјалним потребама у ЈУ „Дом за старија лица“ за 10 у односу на 2016. годину До 2020. године повећани приходи ЈУ „Дом за старија лица“ за 25% у односу на 2016. годину	45.000	0	45.000
	П 2.1.2.3. Затварање колективних центара (2018-2019)	До 2019. године рјешено стамбено питање 34 породице из колективних центара „Инжењеринг“ и „Метално“	200.000	2.000.000	2.200.000
2.1.3. Јачање инфраструктурних капацитета органа управе					
2.1.3. Програм	П 2.1.3.1. Изградња објекта за потребе Округног и Привредног суда, Тужилаштва и Правобранилаштва (2018-2019)	До 2019. године повећан број организационих јединица републичких институција у Зворнику за четири у односу на 2016. годину До 2019. године повећан број запослених у правосуђу на подручју Зворника за 15 у односу на 2016. годину	0	1.500.000	1.500.000
	П 2.1.3.2. Унапређење капацитета Градске управе (2018-2022)	До 2022. године започет процес дигитализације и увођења електронске управе До 2027. године омогућена ефикаснија организација рада Градске управе	700.000	5.500.000	6.200.000
2.2. Секторски циљ	2.2. Побољшати доступност и квалитет формалног и неформалног образовања	Очекивани секторски исходи	До 2020. године повећан приход ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник за 40% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Приход ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник (%)

			До 2022. године 70% ученика и наставника задовољно са хигијенским и материјално-техничким условима у основним и средњим школама на подручју Зворника		Број ученика и наставника задовољних са хигијенским и материјално-техничким условима (%)
			Смањен број незапослених особа на евиденцији Филијале ЈУ Завод за запошљавање РС у Зворнику за 10% у односу на 2016. годину		Број незапослених особа на евиденцији Филијале ЈУ Завод за запошљавање РС у Зворнику (%)
	2.2.1. Јачање капацитета установа за предшколско, основно и средње образовање				
2.2.1. Програм	П 2.2.1.1. Проширивање капацитета ЈПВОУ Дјечији вртић „Наша радост“ Зворник (2018-2020)	До 2020. године повећан број дјеце која су обухваћена системом предшколског васпитања и образовања за 150 у односу на 2016. годину	200.000	700.000	900.000
	П 2.2.1.2. Унапређење материјално-техничких услова у основним школама (2018-2022)	До 2022. године омогућено кориштење хемијски и бактериолошки исправне воде за пиће у шест основних школа До 2022. године повећана употреба савремених дидактичких средстава у извођењу редовне, додатне и допунске наставе, раду школских секција и другим ваннаставним активностима за 20% у односу на 2016. годину	20.000	80.000	100.000
	П 2.2.1.3. Опремање средњих школа савременим дидактичким средствима (2019-2020)	До 2020. године повећан број часова редовне наставе на којима се употребљавају савремена дидактичка средства за 20% у односу на 2016. годину До 2020. године повећана употреба савремених дидактичких средстава у	20.000	20.000	40.000

		извођењу додатне и допунске наставе, раду школских секција и другим ваннаставним активностима за 20% у односу на 2016. годину			
2.2.2. Програм	2.2.2. Развој неформалног образовања				
	П 2.2.2.1. Израда и имплементација Програма обуке, доквалификације и преквалификације незапослених лица (2020-2022)	До 2022. године запослено 90% обучених, доквалификованих и/или преквалификованих незапослених лица. године	0	22.000	22.000
	П 2.2.2.2. Развој кључних компетенција код ученика средњих школа (2020)	До 2022. године 2% средњошколаца запослено у року од годину дана од завршетка школовања	0	20.000	20.000
2.3. Секторски циљ	2.3. Обезбиједити услове за развој културних и спортских дјелатности	Очекивани секторски исходи	До 2022. године најмање 40% средстава потребних за функционисање установа и организација културе и спорта обезбјеђено из њихових сопствених и других ванбуџетских извора	Индикатори секторског циља	Износ средстава потребних за функционисање организација културе и спорта обезбјеђених из њихових сопствених и других ванбуџетских извора (%)
			До 2022. године повећан број програмских културних и умјетничких садржаја за 30% у односу на 2016. год		Број програмских културних и умјетничких садржаја (%)
			До 2022. године повећан број чланова спортских клубова и рекреативаца за 30% у односу на 2016. годину		Број чланова спортских клубова и рекреативаца (%)
2.3.1. Програм	2.3.1. Развој инфраструктурних капацитета и програмских садржаја установа културе				
	П 2.3.1.1. Унапређење техничких и логистичких услова за развој сценске умјетности (2020)	До 2020. године повећан број посјетилаца ЈУ „Дом омладине“ за 70% у односу на 2016. годину До 2020. године повећан приход ЈУ „Дом омладине“ од продатих улазница за 100% у	50.000	50.000	100.000

		односу на 2016. годину До 2020. године повећан број корисника ЈУ „Дом омладине“ умјетничке струке за 80% у односу на 2016. годину			
	П 2.3.1.2. Мултимедијална библиотека за тинејџере (2019)	До 2019. године повећан број услуга ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ за 30% у односу на 2016. годину До 2019. године повећан броје дјецe чланова ЈУ Библиотека и музејска збирка за 30% у односу на 2016. годину До 2019. године повећани приходи ЈУ Библиотека и музејска збирка од чланарина за 2% у односу на 2016. годину	0	26.000	26.000
	П 2.3.1.3. Култура без граница: регионална размјена културних производа и програма за особе са инвалидитетом (2020)	До 2020. године повећан број корисника у Одјељењу за слијепа и слабовида лица ЈУ „Библиотека и музејска збирка“ за 100% у односу на 2016. годину	0	30.000	30.000
	2.3.2. Изградња инфраструктуре у области спорта				
2.3.2. Програм	П 2.3.2.1. Изградња марине и рафтинг стазе на Зворничком језеру (2019-2020)	До 2022. године повећан број објеката за спортове на води за два у односу на 2016. годину До 2022. године повећан број спортских клубова за спортове на води за два у односу на 2016. годину До 2022. године повећан број спортских манифестација на води за две у односу на 2016. годину	30.000	70.000	100.000

	П 2.3.2.2. Изградња и реконструкција мреже стаза за шетање и брзо ходање (2019-2022)	До 2022. године дужина стаза за шетање и брзо ходање увећана за 20% у односу на 2016. годину	30.000	40.000	70.000
	П 2.3.2.3. Изградња, опремање и реконструкција игралишта и затворених терена за лопташке, борилачке и базичне спортове (2018-2022)	До 2022. године повећан број званичних спортских догађаја за 10% у односу на 2016. годину До 2022. године повећан број закупљених термина у затвореним спортским теренима за 30% у односу на 2016. годину	500.000	1.500.000	2.000.000
	П 2.3.2.4. Изградња стазе за брдски бициклизам (2020)	До 2020. године повећан број регистрованих спортиста у бициклизму за 20 у односу на 2016. годину	15.000	35.000	50.000
УКУПНО ЗА ДРУШТВЕНИ СЕКТОР			2.560.000	17.308.000	19.868.000
3. Стратешки циљ 3. Одговорно управљање животном средином					
3.1. Секторски циљ	3.1. Обезбиједити енергетски одржив развој и унаприједити систем управљања квалитетом ваздуха	Очекивани секторски исходи	До 2022. године смањени трошкови за електричну енергију у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности за 10% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Износ трошкова за електричну енергију у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности (КМ)
			Остварен редован приход од продаје мин 10 До 2022. године смањени трошкови за гријање у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности за 10% у односу на 2016. годину		Износ трошкова за гријање у јавним објектима у власништву Града на којима су примјењене мјере енергетске ефикасности (КМ)

			До 2022. године смањена концентracија примарних загађивача ваздуха ⁵¹ у центру града за 1% у односу на 2019. годину		Концентracија примарних загађивача ваздуха у центру града ($\mu\text{gr}/\text{m}^3$)	
3.1.1. Програм	3.1.1. Унапређење енергетске ефикасности и система мјерења квалитета ваздуха					
	П 3.1.1.1. Замјена столарије, реконструкција крова и постављање вањске термоизолације на објекту Градске управе (2019-2022)	До 2022. године смањена потрошња електричне енергије у згради Градске управе за 20% у односу на 2016. годину	10.000	390.000	400.000	
	П 3.1.1.2. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на школским објектима на територији града Зворник (2018-2022)	До 2022. године смањена потрошња електричне енергије у школским објектима за 20% у односу на 2016. годину До 2022. године смањена потрошња топлотне енергије у школским објектима за 20% у односу на 2016. годину	300.000	1.200.000	1.500.000	
	П 3.1.1.3. Реконструкција и провођење мјера енергетске ефикасности на згради КАСИНА (2020)	До 2022. године смањена потрошња електричне енергије у згради Касине за 20% у односу на 2016. годину До 2022. године смањена потрошња топлотне енергије у згради Касине за 20% у односу на 2016. годину	30.000	70.000	100.000	
	П 3.1.1.4. Постављање станице за мјерење квалитета ваздуха	До 2020. године повећан број извјештаја о квалитету ваздуха у граду Зворнику за 50% у односу на 2019. годину	100.000	0	100.000	

⁵¹ Примарни загађивачи ваздуха који се прате су угљен моноксид, сумпор диоксид, азотни оксиди, угљен водоници, лебдеће честице.

3.2. Секторски циљ	3.2. Унаприједити услове за несметано одвијање саобраћаја	Очекивани секторски исходи	До 2022. године повећан број возила у јединици времена (1 сат) који могу да пређу путни профил без застоја за 10% у односу на 2016. годину	Индикатори секторског циља	Број возила у јединици времена (1 сат) који могу да пређу путни профил без застоја
			До 2022. године повећан приход у буџету Града од наплате паркинга за 50.000 КМ на годишњем нивоу у односу на 2016. годину		Висина прихода у буџету Града од наплате паркинга (КМ)
3.2.1. Унапређење путне и стационарне саобраћајне инфраструктуре					
3.2.1. Програм	П 3.2.1.1. Изградња кружног тока на раскрсници магистралних путева М-19 и М-4 (2019-2020)	До 2020. године скраћено просјечно вријеме проласка дионицом магистралног пута М-19 од Б блокова до скретања за Сапну (5km) у периоду "шпице" за 15 минута у односу на годину прије изградње кружног тока	100.000	400.000	500.000
	Р 3.2.1.2. Реконструкција пута Шћемлија-Глумина (2020-2022)	До 2022. године скраћен пут од центра града до сјеверног дијела града за 7 km у односу на 2016. годину	200.000	500.000	700.000
	Р 3.2.1.3. Изградња паркиралишта на приобалном путу 2018-2019)	До 2019. године повећан капацитет стационарног саобраћаја за 15% у односу на 2016. годину	300.000	0	300.000
	Р 3.2.1.4. Реконструкција и санација Моста краља Александра I Карађорђевића (2018-2019)	До 2019. године омогућен безбједан прелаз за пјешаке преко Моста краља Александра I Карађорђевића током 24 часа дневно До 2019. године отворена могућност преласка аутомобила преко Моста краља Александра I Карађорђевића у хитним случајевима	300.000	1.200.000	1.500.000

3.3. Секторски циљ	3.3. Унаприједити квалитет и доступност комуналних услуга	Очекивани секторски исходи	До 2022. године омогућено безбједно и квалитетно водоснабдијевање за најмање 60% становништва града Зворник	Индикатори секторског циља	Покривеност становништва безбједним и квалитетним водоснабдијевањем (%)
			До 2022. године повећано задовољство грађана урбаним зеленим површинама за 10% у односу на 2018. годину		Задовољство грађана урбаним зеленим површинама (%)
			До 2022. године насеља у уређеном приобалном појасу немају штету од поплава		Износ штета од поплава у насељима у уређеном приобалном појасу (KM)
			До 2022. године 10% количине прикупљеног чврстог отпада одвојено и пласирано на тржиште		Количина чврстог отпада који је одвојен и пласиран на тржиште (%)
			До 2022. године смањена површина земљишта под неправилно одложеним отпадом за 2000m ² у односу на 2016. годину		Површина земљишта под неправилно одложеним отпадом (m ²)
			До 2022. године пречишћено 3% укупно произведених отпадних вода у домаћинствима прикљученим на канализациону мрежу		Количина пречишћених отпадних вода (%)
3.3.1. Програм	3.3.1. Заштита изворишта				
	П 3.3.1.1. Израда Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за извориште Пађинско поље (2019-2020)	До 2020. године обезбјеђена здравствена исправност воде за седам мјесних заједница у сјеверном дијелу града	30.000	0	30.000
	П 3.3.1.2. Ревизија Програма санитарне заштите и Елабората о квалитету и резервама подземних вода и изворишта за 8 бунара (2019-2020)	До 2020. године обезбјеђена здравствена исправност воде за 15 мјесних заједница на подручју града Зворника	120.000	0	120.000
3.3.2. Програм	3.3.2. Уређење ријечних корита и урбаних зелених површина				
	П 3.3.2.1. Уређење градске плаже (2018-2019)	До 2019. године грађани свакодневно користе плажу у рекреативне сврхе	100.000	100.000	200.000

	П 3.3.2.2. Уређење обалоутврде корита ријеке Дрине ка Градској капији (2018-2019)	До 2019. године грађани свакодневно користе пјешачку стазу у рекреативне сврхе	90.000	250.000	340.000
	П 3.3.2.3. Изградња и регулација корита ријеке Сапне (2018-2020)	До 2020.године 500 домаћинства заштићено од плављења у пет (5) мјесних заједница До 2020. године 20 предузећа заштићено од плављења	100.000	6.700.000	6.800.000
	П 3.3.2.4. Уређење градског парка (2018-2019)	До 2019. године грађани свакодневно користе градски парк у рекреативне сврхе	10.000	90.000	100.000
	3.3.3. Унапређење система управљања чврстим отпадом и отпадним водама				
3.3.3. Програм	П 3.3.3.1. Успостављање система управљања амбалажним отпадом (2019-2020)	До 2020. године 20% домаћинства на подручју Зворника укључено у систем одвајања отпада	0	70.000	70.000
	П 3.3.3.2. Чишћење и санација дивљих депонија (2018-2022)	До 2022. године заустављено одлагање отпада на очишћеним површинама	100.000	0	100.000
	П 3.3.3.3. Изградња пречистача отпадних вода у МЗ Табанци (2019)	До 2019. године пречишћена сва отпадна вода коју произведе 260 домаћинства у мјесној заједници Табанци	90.000	210.000	300.000
	УКУПНО ЗА СЕКТОР ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ			1.980.000	11.180.000

Прилог 2: Алат за усклађивање пројеката/мјера, секторских и стратешких циљева и Дефиниције варијабли за праћење индикатора

Алат за
усклађивање и Деф

Прилог 3: План имплементације и индикативни финансијски оквир за 2018-2020. годину

Plan implementacije
2018-2020.xls

Прилог 4: Пројектни концепти

Пројектни
концепти.rar

Прилог 5: Процјена могућности финансирања приоритета

Процјена
могућности финанси

Прилог 6: Пројекти који нису обухваћени Планом имплементације и индикативним финансијским оквиром за 2018-2020. годину

У процесу израде Стратегије идентификовани су пројекти који могу допринети остварењу секторских циљева, али за које се нису могли са сигурношћу утврдити извори финансирања. У наредној табели приказана је листа таквих пројеката.

Р.бр.	Пројекат/мјера	Секторски циљ	Укупна врједност пројекта/мјере (КМ)
1.	Реконструкција и ревитализација средњевијековне тврђаве „Ђурђев град“	СЦ 1.3.	7.000.000
2.	Оснивање визиторског центра Дардагани	СЦ 1.3.	1.000.000
3.	Реконструкција објекта ЈУ „Студентски центар“	СЦ 2.2.	850.000
4.	Дигитализација специјалних збирки ЈУ Библиотека и музејска збирка Зворник	СЦ 2.3.	160.000
5.	Заштита и промоција културно историјског наслеђења-Стална музејска поставка „600 година града Зворника“	СЦ 2.3.	65.000
6.	Библиотека за тинејџере	СЦ 2.3.	26.000
7.	Дигитализација биоскопа у ЈУ Дом омладине	СЦ 2.3.	90.000
8.	Набавка фестивалске опреме	СЦ 2.3.	140.000
9.	Оснивање ЈУ „Дом културе“	СЦ 2.3.	10.000
10.	Изградња терена на отвореном за лопташке спортове и атлетику	СЦ 2.3.	4.000.000
11.	Замјена столарије, реконструкција крова и постављање вањске термоизолације на објекту ЈЗУ „Дом здравља“	СЦ 3.1	300.000
12.	Замјена столарије, реконструкција крова и постављање вањске термоизолације на објекту ЈУ „Дом за старија лица“ Кисељак	СЦ 3.1	200.000
13.	Изградња паркинг гараже у насељу Б блокови	СЦ 3.2	2.500.000
14.	Изградња паркинг гараже на приобалном путу 3 блокови	СЦ 3.2	2.500.000
15.	Изградња кружног тока на укрштању магистралних путева М-19 и М-4 са ЛП 27 (гранични прелаз)	СЦ 3.2	500.000
16.	Изградња кружног тока на укрштању магистралног пута М-19 и регионалног пута Р-456 (раскрсница ка Сапни)	СЦ 3.2	400.000
17.	Постављање, реконструкција и проширење паметне расвјете на територији града Зворник	СЦ 3.2	1.500.000
18.	Успостављање система паметног града на територији Града Зворник	СЦ 3.3	500.000
19.	Санација и рекултивација депоније Тилић Ада	СЦ 3.3	2.500.000
20.	Изградња канализационе мреже и постављање пречистача за град Зворник	СЦ 3.3	18.000.000
21.	Изградња канализационе мреже у Кисељаку	СЦ 3.3	600.000
22.	Аутоматизација постојећих изворишта	СЦ 3.3	70.000
23.	Набавка линије за селекцију отпада/Регионална депонија	СЦ 3.3	4.000.000
24.	Регулација корита ријеке Хоче	СЦ 3.3	4.000.000
25.	Изградња каналске мреже насеља Економија, Тршић и Челопек	СЦ 3.3	1.500.000
26.	Смањење ризичних површина угрожених минама	СЦ 3.3	6.000.000